

SOBAT

12e jaargang nr. 6 - december 1997

nummer 56

VOMI

VERENIGING
OUD MILITAIREN
INDIËGANGERS

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

V.O.M.I.

toko

Fonds Sociale Zorg

*Met herkenning begint erkenning !
Met meer leden meer kracht !*

fonds
sociale
zorg

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden !

Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterruit van uw auto !

U kunt ze bestellen bij de penningmeester van uw vereniging.

V.O.M.I. borstembleem	f 12,50	
V.O.M.I. stropdas donkerrood	f 22,50	
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	f 22,50	
V.O.M.I. stickers	f 1,00	
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten, 25 stuks	f 10,00	portvrij
V.O.M.I. luxe aanstekers	f 7,50	
V.O.M.I. sleutelhangers	f 5,00	
V.O.M.I. rollerpennen	f 1,50	
V.O.M.I. ballpoints	f 1,00	
V.O.M.I. demobilisatiespeldje met sureté verguld	f 12,50	portvrij
V.O.M.I. OVW-speldje met sureté verguld	f 12,50	portvrij
V.O.M.I. wapenschild mahonie met spuit/gietwerk plastic	f 30,00	
V.O.M.I. herenhorloge titanium plated met roestvrijstalen bandje	f 65,00	
V.O.M.I. drink mok	f 10,00	

U kunt de artikelen ook bestellen bij de
Beheerders van het Fonds Sociale Zorg:

**Leen van Eijk, Oost Kanaalweg 12A, 2461 EP
Ter Aar, Tel. 0172 - 602705, Postgiro 6131844**

**Tjibbe J. Gaastra, A. van Heusdenstraat 15,
2461 VJ Ter Aar, Tel. 0172 - 602452**

Ook hier wordt minimaal **f 2,50** extra in rekening gebracht voor verzending en porto.

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt minimaal f 2,50 extra berekend voor verzending en porto.

POSTZEGELS / TELEFOONKAARTEN

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, alsmede telefoonkaarten en sigarenbandjes, bewaar ze en stuur ze naar: **Jaap J.C. Stramrood, ABinnenhof 36, 6715 DP Ede, Tel. 0318 - 638160**
De opbrengst komt volledig ten goede van het **Fonds Sociale Zorg V.O.M.I. - Nederland.**

V.B.

INDIVIDUELE DOCH VERZORGDE REIZEN naar INDONESIË

VOLGENS UW EIGEN REISWENSEN (PRIVACYTOURS ®)

Tallose mogelijkheden

WIJ KUNNEN OOK REIZEN SAMENSTELLEN VOOR INDIË-VETERANENGROEPERINGS (BASE TOURS)

Geïnteresseerd?

Geef telefonisch of schriftelijk uw wensen door voor een blijvend reisvoorstel plus kostenindicatie.

Uiteraard bent u ook van harte welkom op ons kantoor.

VETERANENPAS

Bij boeking van een AURORA-reis naar Indonesië zal aan de houder van een veteranenpas een bedrag aan "zakgeld" worden overhandigd. Bij alleen een vliegticket naar Indonesië is dit Rp. 50.000,- en bij een complete tour Rp. 150.000,-. Dit laatste zal echter pas in Indonesië worden overhandigd in verband met de betreffende in- en uitvoerbepalingen.

Bent u geïnteresseerd in deze reizen, geef ons dan telefonisch of schriftelijk uw wensen door.

Wij maken dan vrijblijvend een reisvoorstel met de daarbij behorende reissom.

AURORA TRAVEL SERVICE B.V.

(ANVR/SGR nr. 1502/PATA)

Clauaskinderweg 21-29, 1069 HN Amsterdam. Tel. 0206190577/6198366

(zaterdag telefonisch niet bereikbaar)

Kantooruren: maandag t/m vrijdag 09.00 - 17.00 uur. Zaterdag 09.00 - 12.00 uur.

BRAND AGENT

VLZ

SGR

Inlichtingen omtrent prijzen, dienstregelingen, afvaarddata, enz. worden verstrekt volgens de laatste in ons bezit zijnde gegevens, echter onder alle voorbehoud.

Registratie K.v.K. Amsterdam 147459

SOBAT

Officieel orgaan van de

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

Hoofd van Advies

voorzitter: M.M. Bakker, res. luitenant-kolonel der artillerie b.d.
leden: R. Boekhoff, brigade-generaal der fuseliers b.d.
H. Boschma, oud brigademeester
W. Epke, Ridder MWO, brigade-generaal der infanterie b.d.
S.A. Lapee, Ridder MWO, kolonel der infanterie b.d.
J.A. Burher, kolonel der cavalerie
Chiel Staf 1 Divisie "7 December"
T.H.A. Rump, luitenant-kolonel der infanterie Staf Inspecteur
Generaal der Krijgsmacht

Algemeen Bestuur

voorzitter: J. Dijkster
2e voorzitter: drs. T. Leete
secretaris: G. Deijman, Brongrass 68,
3068 PB Rotterdam, tel. 010-4206138
penningmeester:

J.A. Broesden, Moeraslanden 8
8332 KW Steenwijk.
Tel.: 0521-515460
postbanknummer 42.39.388
banknummer 45.85.91.300 t.n.v.
Vereniging Oud Militairen
Indiëgangers
Rotterdam

afg. adjunct:
leden: C.L.W. van Halbeek
N. den Hollander
Victor C. Briche

Ledenadministratie

N. den Hollander
Saturnusstraat 210, 5345 LG Oss,
tel. 0412 625109

Sociale Commissie

voorzitter: V.C. Briche,
Van Nijenrodestraat 117,
2587 RL Den Haag, tel. 070-3280532

Redactiecommissie

eindredacteur: L.C. Zegers, Zonestraat 118, 5453
AE Kerkrade, tel./fax 045-5454013
leden: R. Grit, Balloo 90, 9459 TD Balloo,
tel./fax 0502-241361
J. Zwam, Lijzjide 45, 1034 KN
Amsterdam, tel. 020-6319151

Boeken ter recensie zenden aan:

J. Zwam,
Lijzjide 45,
1034 KN Amsterdam

Correspondentie

- opgave nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden o.a. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort - zie secretariatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS".
- zaken VOMI-Nederland betreffend richten aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgave van reden, niet te plaatsen.

De redactie kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van de geplaatste artikelen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de mening van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bronvermelding.

Druk: Helton Van Haringen &
Koninklijke Drukkerij De Swart

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel:

het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indiëgangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost-Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinee hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de nagelaten betrekkingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of tengevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinee en/of aangrenzende oorzakelijken, alsmede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwezenlijken los van elke partij-politieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost-Indië/Indonesië en Nieuw Guinee in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Briche
Van Nijenrodestraat 117
2587 RL Den Haag
tel. 07073 28 05 32

Vice voorzitter

Jaap Vralijk
Generaal Spoorlaan 709
2285 TJ Rijswijk (ZH)
tel. 07073 94 30 48

Secretaris-Notulist

Henk Bormentlo
Lahnspark 58
2982 VT Rijkswijk
tel. 01 80'46 39 54

SOCIALE CONSULENTEN

Noord Nederland

Ben C.H. Habich
M.K. Ghondplein 108
9720 TH Groningen
tel. 060 '5 25 91 00

Oost Nederland

Jaap Bakker
van Hoewelstraat 30
7470 AD Goor
tel. 05 47'27 11 53

Canada & USA

Gerard Ledderhof
145 Saultwell Drive
Oakville, Ont. Canada,
L6L 4P1
tel. 605/827-3236

Algemeen Consulent

Gerard H.L. Otheman
Tolbergenvan 143
4706 GC Bovenstaal
tel. 01 65'53 63 43

Zuid Nederland

vacant

West Nederland

vacant

Midden Nederland

vacant

SOCIAAL COMMISSARISSEN

Groningen

vacant

Oeverijssel

Jan Timmer
Valeriusstraat 87
7604 CP Almelo
tel. 05 46'51 94 36

Friesland

Hans N. Blom
Geben Ymcastraat 13
8723 CP Koudum
tel. 05 14'52 21 07

Hilversum

vacant

Flevoland

Frits H.A.M. Franzen
Oevergriend 13
1356 AE Almere
tel. 03 6'5 31 89 72

Zuid-Holland Zuid

Jaap H. van Breugel
Groenewald 54
3342 DD HI, Ambecht
tel. 078'8 62 18 34

Utrecht/1 Goet

Eppo R. Schweetman
Lutherhof 37
1216 KR Hilversum
tel. 03 6'6 21 70 09

Noord-Brabant Oost

Anton P. Pennings
Ticchekestraat 101
5344 SM Oss
tel. 04 12'62 36 16

Drenthe

Jannie van de Dijkstra
Knottenplaat 60
9761 BW Eelde
tel. 03 073 09 27 02

Veluwe

Peter H.J. Bolsbergen
Beekensoord 107
8172 AR Woosden
tel. 05 70'57 50 35

Zeealand

Tom Kooger
M. Coehoorngracht 44
4361 BT Vlissingen
tel. 01 18'46 30 08

Limburg

Harry J.A. Dula
Heerleerweg 49
6132 CL Sintard
tel. 04 6'4 52 13 18

Zuid-Holland Noord

Bob Verboet
Bentveldlaan 10
3751 XC Moerisapelle
tel. 07 9'5 93 18 37

Noord-Brabant

Hans J. Hornsen
Egelantierlaan 26
2015 KJ Hazendam
tel. 03 3'5 24 00 10

Noord-Brabant West

vacant

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

Leon van Elk
Oost Kanaalweg 12A
2461 EP Ter Aar
tel. 03 72'60 27 06

Assistent beheerder

Tjibbe J. Goetsen
A. van Heudenet 15
2461 WJ Ter Aar
tel. 03 72'60 24 52

Propagandist

Jaap J.C. Strammond
Binnelhof 36
6715 DP Ede
tel. 0316'63 81 60

opgezet door

stichting
verzoeken
platform

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

- ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel te Arnhem onder letter en nummer V 123191 -

Jaarcontributie minimaal f 30,00
inclusief 6x per jaar "Sobat"

nummer 56 - 12e jaargang nr. 6
december 1997

Bij de voorplaat

Krissen

De voorplaat toont enkele in mijn bezit zijnde krissen. Nu kan ik mij voorstellen dat sommigen van U het een contradictie vinden om een kerstnummer te beginnen met het tonen van steekwapens. Die contradictie valt in dit verhaal trouwens wel mee.

Evenzo moet ik er op wijzen dat deze krissen (en ik heb er nog een paar meer) niet door mij als "oorlogsbuit" of als "verkregen door diefstal" uit Indië zijn meegebracht. Ik heb ze veel later in Nederland door aankoop verworven.

Als soldaat kwamen wij natuurlijk wel in aanraking met de in het bezit van de bevolking zijnde krissen. Sommige sobats hebben mogelijk een kris als souvenir mee naar huis genomen, maar de kennis omtrent deze voorwerpen was bij ons militairen meestal niet zo groot.

De bekendste verhalen waren wel dat ze in gif zouden zijn gedoopt, en dit verhaal alleen al gaf de kris een bijzondere aandacht.

Mogelijk is ook dat er bij de militairen een belangstelling is gewekt, omdat de Indonesiërs krissen "heilig" noemden en er als familiebezit zeer aan gehecht waren en ze "poesaka" werden geheten.

Nu zijn er in Nederland verschillende boekjes te koop die over krissen gaan. Zowel met beschrijvingen van de vele motieven van de "pamor" van de grepen, van de schede etc. als wel van beschrijvingen over de "stille krachten".

Ik wilde daarop niet ingaan, hoewel het voor de belangstellenden uitermate interessant kan zijn.

Slechts mijn eigen ervaringen en bespiegelingen uit die tijd zullen in dit stukje aan de orde komen met enkele aanvullingen uit later verkregen kennis.

Naar mijn herinnering moet het in de buurt van Banjoemas of Poerwokerto geweest zijn dat ik met een oude Javaan in aanraking kwam. Hij had een kris bij zich en hij toonde mij die, zittend op zijn hurken, heel beleefd haalde hij de kris uit de schede groette die eerbiedig en hij mat de kris van loek tot loek (een loek is een bocht in de kris) met de afstand tussen duim

en vinger. Steeds kwam hij anders uit en hij zei toen tegen mij: "Toean lihat keris ini hidoep". In mijn westerse ogen kwam dat natuurlijk alleen omdat de afstand tussen duim en vinger steeds verschilde. Niettemin was de gratie waarmee hij mij dit toonde een voor mij aangename ervaring. Ik had het gevoel dat wij elkaar begrepen.

Enige tijd later, het was in Kalipostjeng aan de benedenloop van de Tji Tjandoei, had ik een zeer goede relatie met de loerah en zijn vrouw. Met name zijn vrouw was een zeer bijzonder mens van volle omvang en met een buitengewone nuchtere kijk. Zij had altijd grote flessen met kriepiek en daar kon je maar slecht vanaf blijven.

Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór **29 december a.s.** aan: Zie onder rubriek: VAN DE REDACTIE. S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve of twee regels afstand.

Op een zekere dag komt er bij de loerah iemand op bezoek met een, laten we maar zeggen, "wanstaltige" figuur. Nu hebben mismaakte mensen in sommige culturen vaak een sfeer van heiligheid of soms ook van iets demonisch.

Dit laatste heeft ook in Nederland vroeger wel gespeeld, er bestaat namelijk een uitdrukking "wacht U voor de getekende" (een kafnsteken?). De vrouw van de loerah vertelde mij dat over deze man het verhaal ging dat hij eens aan de ene kant van de rivier stond en een ogenblik later aan de andere oever verscheen, zonder dat men enige notie had hoe hij over de rivier was gekomen. Een heiligenverhaal dat in vele religies voorkomt. Deze man nu, vroeg op een bepaald moment om een glas water en toen hij dat had gekregen legde hij zijn hand op het glas, geraakte in trance, begon hevig te trillen en riep steeds maar weer "lihat, lihat". In het glas zou daarop een rechtopstaande kris te zien zijn geweest. Maar ook in dit geval was mijn Groningse nuchterheid er waarschijnlijk de oorzaak van dat ik niets van een kris in dat glas kon waarnemen. Later vertelde de vrouw van de loerah mij dat ook zij niets had gezien.

Vanaf die tijd was mijn interesse gewekt en begon ik belang te stellen in de oorzaken van die "heiligheid". Naar mijn gevoelens (ik weet niet of ik daarmee gelijk heb) ligt de oorsprong van die heiligheid in het feit dat krissen gemaakt werden van meteorijzer (althans vroeger). Deze grondstof was naar zijn oorsprong bovenaards, buitenaards, of hemels zo U wilt. Het smeden van dit bovenaardse metaal vond dan ook plaats onder een gelijktijdig vasten, offeren en bidden. Het resultaat was dan ook een "ge-wijd" object.

De vorm waarin de krissen worden gesmeed was evenzeer buitengewoon symbolisch. Ze hadden de vorm van een slang, een rechte kris was een slang in rustende positie, maar veelal werden er (slangen) bochten in gemaakt. Deze bochten werden "loeks" genoemd. Het aantal loeks varieerde sterk, soms zijn het er drie, maar er zijn er ook met wel meer dan vijftig loeks. De slang is voor de mens maar een moeilijk te begrij-

pen en te aanvaarden dier. Heel vaak is angst met het zien van een slang verbonden. Of dit te maken heeft met het bijbelverhaal in het boek Genesis laat ik maar in het midden. Dit op zich heeft er toe geleid dat in sommige culturen de slang als het beeld van het kwade (de boze, de satan) werd gezien, maar in andere culturen de slang een reuk van heiligheid over zich had. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de slang als vorm voor de te smeden kris werd genomen.

Nu is meteorijzer niet zuiver ijzer, maar een nikkel-ijzer verbinding. De kunst van het krissen smeden door een empoe (een krissensmid) is tot grote hoogte doorgevoerd. Op bijgaande foto ziet U een empoe in zijn werkplaats mediterend over de te maken kris.

De kunst daarvan bestond uit het zodanig smeden dat het nikkel van de meteorieten figuren liet zien in het wapen. Deze figuren werden pamor genoemd. Men bereikte dit door steeds weer blokken te smeden, die te kappen en dan weer te smeden. De schoonheid van een kris-lemmet zit dan ook in de pracht van de pamorstrepen (figuren) die daarin zijn gesmeed. Op bijgaande foto ziet U een kris met een zeer bijzondere pamor. Ik noem dit altijd mijn schubben-kris omdat de pamor net als de schubben van een vis in de breedte is gesmeed.

Krissen die aan toeristen worden aangeboden hebben een veel grovere wijze van smeden en de pamor is meestal slecht of niet aanwezig.

Het belangrijkste aspect heb ik altijd gevonden dat een bepaalde procedure werd gevolgd om de pamor van de

krissen tot leven te brengen. Van natuurlijk arsenicum (natuurlijke kristallen) en citroenzuur (djercoek nipsis) werd arsenig-zuur gemaakt. Het lemmet van de gesmede kris werd met deze arsenig-zuur behandeld (nadat men de kris met klappermelk uitgebreid gewassen had) en dan werd het ijzer door deze behandeling zwart en het nikkel bleef glanzend wit. Deze glanzend witte nikkelstrepen werden dan de pamor genoemd. Over de vele motieven waarin deze pamor werd gesmeed zal ik niets zeggen want daar heb ik geen verstand van en is in dit verhaal ook niet zo belangrijk. Een ieder zal de schoonheid van de pamor bij zijn eigen krissen maar moeten zoeken. Van belang is ook te melden dat in de kraton de krissen met een zeker ritueel worden gewassen en met

arsenig-zuur worden behandeld om de pamor opnieuw te doen glanzen. Het arsenig-zuur werd daarop met water verdund en de aanwezigen (vooral vrouwen) dronken dan van dat water. De lichte vergiftiging die hierdoor ontstond deed ze vaak in trance vervallen en ze spraken dan wartaal. Hallucinerende vrouwen werden van oudsher eveneens omgeven met een sfeer van heiligheid. Men denke maar aan het orakel van Delphi en aan de franse nonnen die hallucineerden, waarschijnlijk omdat ze van brood vermengd met moederkoren (giftig) hadden gegeten. Ook dit verschijnsel is van oudsher in vele culturen bekend.

Enige jaren geleden kwam ik een verhaal tegen over een doekoen. Nu hebben wij altijd de neiging gehad om een doekoen te zien als een soort kruidendokter ofwel een medicijn-

man. Hij is echter ook een geestelijk leider en bezwerder van onheil. De doekoen was een christen maar tegelijkertijd een aanhanger van de "kebatinan" een eeuwenoude Javaanse mystiek. In zijn overtuiging was godsdienst zonder kebatinan onvolledig. Het is een middel om dichter bij God te komen.

Toen lang geleden een prinses uit Kediri verdronk in de Indische Oceaan werd zij de belangrijkste godin van Java.

Dat is tot nu toe zo gebeven, ondanks de komst en de verbreiding van de Islam en het Christendom.

De Indonesiërs blijven dus altijd doordrongen van hun oorspronkelijke religie en de mystiek daarvan, ook al zijn ze overgegaan naar de Islam of naar het Christendom.

Het wil mij voorkomen dat deze invloed ook is terug te vinden in de krisgrepen.

Van de door mij op de voorplaat getoonde krissen is de middelste een Balinese kris met een gouden greep in de vorm van een demon (raksasa). De Hindoe-invloed is op de vorm van die krisgrepen duidelijk aanwezig. De kris onderaan is een kris uit Sulawesi (Celebes) en de greep daarvan heeft iets van een vogelkop. Deze vorm kan iets hebben van de Garuda (zonnevogel) of mogelijk van een zeevogel als symbool van dapperheid en stuurmanskunst op zee.

De andere krissen laten een wat meer gangbare vorm zien van de greep. De linker heeft een rode lakschede en is waarschijnlijk afkomstig uit de kraton. Het "schip" daarvan is beschilderd en heeft de initialen PB-X (mogelijk betekent dit Pakoe Boewono de Tiende).

De vorm van de Javaanse krisgrepen roept bij mij echter een bepaalde bijgedachte op. De oorspronkelijke zeer oude krissen, de zogenaamde Madjapahit, hadden een greep die aan het lemmet was vastgesmeed en die de vorm van een mensfiguur had.

Mogelijk werd hiermee aangegeven dat het metaal van waaruit de kris was gesmeed van bovenaardse oorsprong was.

De Islam verbiedt echter dat er afbeeldingen worden gemaakt van mensen. Het is denkbaar dat dit er toe geleid heeft dat de vorm van de krisheften veranderde, en meer gestileerd werd. Niettemin werd de men-

selijke vorm gehandhaafd. De vorm is niet zoals men veelal in Islamitische landen ziet maar geometrisch geworden, maar heeft de menselijke vorm behouden. Het bovenste deel heeft in zijn snijwerk de vorm van een mensengeloot, terwijl het snijwerk onder op de greep de phallus-vormen moeten voorstellen.

Bijzonder kunnen ook de krisgrepen uit Madoera zijn. De naam van die bijzondere grepen is "landhian poelansir" of "landhian langsir". Hierin is de naam kurassier en lansier te herkennen.

In mijn bezit heb ik een dergelijke uit ivoor gesneden krisgreep met aan de voorzijde een kroon, aan de zijanten epauletten en rondom leeuweskoppen. Mij is overigens niet bekend voor wie dergelijke grepen werden vervaardigd.

Voor nadere informatie houd ik mij aanbevolen.

Tenslotte wil ik nog opmerken dat de krissen vaak worden ingesmeerd met minjak sendana (sandelolie), een olie waar ook de lichamen van gestorven vorsten mee worden gebalsemd. Een olie die buitengewoon duur is.

Maar waarom nu dit krisverhaal?

In deze dagen herinner ik mij altijd het lied uit de kerstdagen, dat we op de zondagschool leerden en in de kerk moesten zingen.

Er is uit 's werelds duistere wolken een licht der lichten opgegaan.

En ik herinner me ook de kerstdagen die ik in een kamp doorbracht en een aangeschoten SS-er mij het germaanse geloof in het feest van de zonnwende probeerde aan te praten.

De kerstdagen die ik in 1945, '46 en '47 in Indië doorbracht komen in mijn herinnering door de symboliek van de krissen.

Licht en donker, goed en kwaad zijn samengevormd in het hemelse metaal (de meteorieten), ze zijn niet van elkaar te scheiden en zijn een ondeelbaar geheel.

Goed te herkennen zijn ze in hun grillige vormen als beide worden zichtbaar gemaakt door een giftig en zelfs dodelijk zuur.

Aanvaardbaar zijn zij slechts als ze

samengesmeed zijn in een geheiligde vorm van harmonie en schoonheid. De twee elementen die de voorwaarden vormen voor een vrede die wij op aarde zullen moeten nastreven.

TL

Oproep

Oproep voor de Indië-veteranen van het 424e Bat. Inf.

Door E. d'Haans, P. Koudijs, W. Hofman en L. Hofman is het plan opgevat om bij het Nationaal Indië-monument te Roermond een plaquette te laten plaatsen ter nagedachtenis van de vijf, in Indonesië, overleden makers van het 424e Bat. inf. De kosten hiervan bedragen f 1740,-. Wie mee wil doen, kan zijn bijdrage storten op girorekening 66419 t.n.v. L. Hofman, Zuiderbrink 33, Den Haag. Onder vermelding van "bijdrage plaquette Indië-monument".

In verband met de realisering van een Indië-monument op 1 mei 1998 in de gemeente Hardenberg ter nagedachtenis aan de omgekomen militairen in het voormalig Ned. Oost-Indië (periode 1945 - 1962) uit deze gemeente, doen wij een volgende oproep: Wie heeft de volgende militairen (goed) gekend.

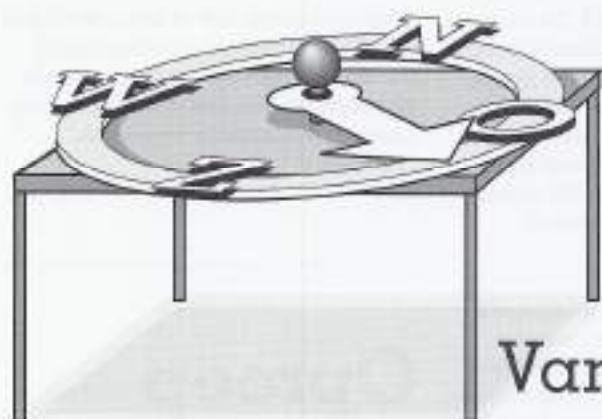
1. Gerrit Brand	2-11 R.I. (K.L.)
Overleden 3 sept.
1946 te Tjandjoer.
2. Albert Stroeve	4-1 R.I. (K.L.)
Overleden 4 april
1949 te Kepahiang.
3. Henk Bosch	Marech./MP (K.L.)
Overleden 18 aug.
1949 te Tjimahi.

Wij verzoeken u beleefd contact met ons op te nemen in verband met de onthulling van het monument op 1 mei 1998.

(Kan zowel schriftelijk als telefonisch).

Contactadres:

J. Timmerman, Saturnusstr. 10,
7771 XW Hardenberg.
Telefoon 0523-261216.

Van de Bestuurstafel

Op 4 november jl. zijn de bestuursdelegaties van de aangesloten verenigingen in ledenvergadering bijeen geweest om de lopende en dringende zaken te bespreken.

De notulen van de vergadering van 22 april jl. werden na toelichting op enkele punten met algemene stemmen goedgekeurd.

De begroting voor het jaar 1998 nam meer tijd in beslag. Eén van de verenigingen heeft een pleidooi gehouden voor een aparte post op de begroting voor extra ondersteuning voor het houden van bijeenkomsten. Op zich is daar niets op tegen, als men maar aangeeft op welke andere post van de begroting dan moet worden gekort. Uiteindelijk ging men er mee accoord dat iedere vereniging uit de eigen middelen hun bijeenkomsten financieel rond moeten brengen.

Hetzelfde gold voor extra inspanning in korte tijd voor het per post werven van leden (met overigens zeer groot resultaat).

De vraag was of men daar, gezien de daaraan verbonden hoge kosten, een tegemoetkoming in de gemaakte kosten kon krijgen aangezien VOMI Nederland ook profijt had van uitbreiding van het ledental van de verenigingen.

Andere verenigingen, die in het verleden zich reeds grote inspanningen hadden getroost om meer leden te krijgen, hebben destijds daar ook geen extra vergoeding voor ontvangen. Aan dit principe wordt vastgehouden.

Het voorgestelde vergaderschema werd goedgekeurd en de benodigde vergaderruimte zal op korte termijn worden gereserveerd.

Over "Roermond" werd wederom tamelijk lang gediscussieerd. Niet alleen over het verloop van de

herdenking op zich maar meer om de toestanden er omheen.

Zo is het een goede zaak als de bier-tent tijdens de herdenking zou worden gesloten en de aandacht op de herdenking werd gericht en niet op het glas bier.

Ook commerciële activiteiten zouden totaal moeten worden geweerd.

Het is verheugend dat de veteranen in steeds groter getale naar Roermond komen voor de herdenking. De klachten dat men niet van nabij het gebeuren kan meemaken en dat men niet ergens kan zitten omdat de tribune/zitplaatsen niet voldoende ruimte bieden zullen nog wel een paar jaren toenemen omdat er méér veteranen komen en we allen een dagje ouder worden. Een probleem dat vanzelf over gaat.

Ook werd gesproken over het Veteranen-platform.

De voorzitter van dit platform heeft bij verschillende gelegenheden gesproken en geschreven dat de Indiëveteranen (zo langzamerhand de grootste groep veteranen in dit platform!) nu eindelijk eens hun mond moeten houden en het verleden moeten vergeten. Kijk naar de toekomst. We nu, óns verleden is véél groter dan onze toekomst en als wij vechten voor ónze toekomst doen wij dat tevens voor die van de jongere generaties veteranen. Wat wij, oudere veteranen, kunnen bereiken voor onszelf zal uiteraard zijn weerspiegeling vinden in de mogelijkheden voor de veteranen van de toekomst. Een goed aanvoerder zal dit moeten kunnen aanvoelen.

Tot zover de recente ledenvergadering.

De vakanties zijn weer achter de rug en ook de laatste Ledenvergadering van dit jaar.

Dit betekent ook dat het Bestuur zich heeft beraden en zich ook nog verdere beradend over de toekomst van de VOMI, d.w.z. hoe gaan wij om met het steeds ouder worden van onze leden en als we moeten "verjongen" hoe doen we dat dan.

Verder heeft het Bestuur zich beraden over de vorm en de inhoud van de Sobat zoals die er ook in de toekomst uit zal moeten blijven zien.

Eveneens werd aandacht gegeven aan een mogelijke herziening van de "doelstelling" van de VOMI m.a.w. welke activiteiten worden voor de toekomst wenselijk geacht in het belang van de individuele veteraan (VOMI-lid).

Het belangrijkste wat van de zijde van het Bestuur kan worden gemeld zijn wel de perikelen m.b.t. de uitkering van 1000 gulden.

Van VOMI-zijde is steeds het standpunt ingenomen dat het door de Staatssecretaris ingediende wetsontwerp in elk geval op een drietal punten gewijzigd moet worden, t.w.

- ook de tijd van de herhalingsoefeningen diende als werkelijke dienst te worden meegeteld (dit is ook gedaan bij de uitkering van 7500 gulden).
- ook degenen die in het genot zijn van een overheidspensioen moeten voor de uitkering in aanmerking komen. Verdienen zij geen erkenning voor de "langdurigheid en buitengewoon moeilijke omstandigheden" waaronder ook zij hun dienst hebben vervuld?
- de weduwen die hun leven en ook de traumas hebben gedeeld met de

reeds overleden veteranen eveneens die vorm van erkenning te krijgen in de plaats van hun overleden echtgenoot.

De VOMI heeft door de niet aflatende druk van onze voorzitter een aantal woordvoerders van de politieke partijen in de 2e Kamer in elk geval twee van de drie genoemde punten als amendementen ingediend kunnen krijgen.

Onze dank gaat in het bijzonder uit naar mevvr. van Ardenne van het CDA en naar de heer Zijlstra van de PvdA die dit door hun vasthoudendheid hebben kunnen realiseren.

Veel hinder werd ondervonden van het feit dat door de woordvoerders van het VP hun grote tevredenheid over het wetsontwerp werd uitgesproken en enkele fracties daardoor geen aanleiding zagen om daarin nog veranderingen c.q. verbeteringen aan te brengen.

Door de vasthoudendheid van onze voorzitter en door zijn goede relatie met een aantal parlementariërs is het uiteindelijk toch nog wel gelukt. Niettemin was het bestuur er goed van doordrongen dat door de druk van onze voorzitter het wetsontwerp als zodanig niet in gevaar mocht worden gebracht.

Deze consequentie is met de betrokken parlementariërs uiteraard nauwgezet besproken.

Een woord van grote waardering voor wat onze voorzitter heeft aangekaart en de vasthoudendheid waarmee hij dit heeft vervolgd is hier uiteraard wel op zijn plaats.

Dat de VOMI zich ook sterk heeft gemaakt voor degenen die reeds een overheidspensioen hebben, had tenminste twee redenen, t.w.:

- a. een erkenning voor de langdurige dienst onder moeilijke omstandigheden kan en mag niet worden onthouden aan die groep veteranen.
- b. een pensioenrecht kent een maximale hoogte van 70% van het laatstgenoten salaris. Hierbij wordt de AOW in mindering gebracht of, anders gezegd, wordt de AOW geïntegreerd. De ambtenaren die een zeer lage rang hadden en een inkomen dat niet al te ver

van het minimumloon was verwijderd, hebben een pensioen dat weinig of niets boven de AOW-uitkeringen uitgaat.

Dat hun erkenning in het pensioenrecht is begrepen komt ons daarom, althans voor die groep, als weinig inhoud hebbend voor.

Dat er nog een grote groep veteranen is, die pas later naar Indië is gegaan, veelal onder zeer moeilijke omstan-

digheden hun dienst gedaan hebben, maar die als gevolg van de soevereiniteitsoverdracht niet aan de twee jaar werkelijke dienst komen en daardoor niet voor "erkenning" in aanmerking komen, zit ons nog wel dwars.

Dit geldt evenzeer voor de in 1943 ondergedoken militairen.

In het kader van het voorliggende wetsontwerp heeft het Bestuur echter geen mogelijkheden gezien iets meer voor die groepen te doen, althans niet op dit moment.

Met dank voor de samenwerking,

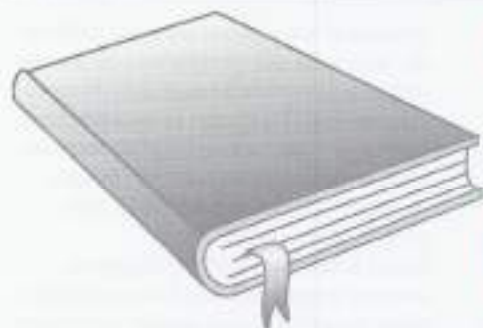
wensen wij U

namens alle bestuursleden

prettige feestdagen

en een

voorspoedig 1998.

Video-/ boek- bespreking

Tempo Doeloe

"Zoo reizen wij naar Indië",
"Java Bali 1938".

Ijmuiden, Genua, Tandjong Priok,
Batavia, Laboean, Bultenzorg,
Bandoeng, Malabar, Garoet,
Soerakarta, Madoera, Bali.

Een videoband. Speeltijd 50 minuten.
Prijs f 29,95.

ISBN 90 5679 26 12. Distributie VMM
Bilthoven. Originele kleuropname
Filmarchief Stichting AVAC
Nederlands Filmarchief. In de boek-
handel etc. verkrijgbaar.

Een bijzondere film in kleur, opgeno-
men door de heer Hustinx. (Hustinx
vervaardigde waarschijnlijk ook als
eerste kleurentoto's in Nederland).
Voor 1938 een novum.

Het is bovendien echt een leuke
gewaardiging deze film uit het
vooroorlogse Nederlands-Indië te
zien. Indië-veteranen zullen zeker
plaatsen herkennen. De reis van
Nederland naar Indië op een luxe
passagiersschip, in dit geval de
"Oldenbarneveld", is evenals de
treinreis naar Genua (Italië) in deze
video-documentaire getoond, een
nostalgisch gebeuren. Je krijgt in te-
genstelling tot wat wij Indië-vetera-
nen ons herinneren van bootreizen
naar Indië, en terug, alsmede het
land (Indië) zelf, een indruk hoe com-
fortabel het destijds, in vergelijking
met onze reizen was. De band geeft
tevens een goede indruk van hoe het
vroeger was in de gordel van smar-
agd. Tempo Doeloe in optima forma.
We zien hoe het destijds toeging in
onze oost. Een fraai beeld dat veraf
stand van het Indië dat wij na de
Tweede Wereldoorlog, leerden ken-
nen. Vijftig minuten Indië in zijn glo-
rietijd. Een genot om er kennis van te
nemen.

Zeer aan te bevelen.

J. Zwaan

"En de Brantas stroomt"

De Brantas is een rivier op Oost-Java.
Enik (Eerste Nederlandsch-Indische
Koffiebranderij) en Nimef (Eerste
Nederlandsch Indische Metaal en
Emballagefabriek), een leuk nostal-
gisch boekje, geschreven door
Mevrouw W.M. Schreuel. Het boek telt
80 pagina's en 30 foto's. Formaat 17 x
24 cm. Prijs f 28,50 plus f 5,- verzend-
kosten (in Nederland).

ISBN 90 9004147 8. Verkrijgbaar in de
boekhandel of bij Mevrouw W.M.
Schreuel, De Loet 116, 1902 BM
Castricum. Giro nr. 348335.

Het fraai, in 1991 uitgegeven, boekje

is een familie en bedrijfsgeschiede-
nis. De familie van mevrouw Schreuel
beoefende in het oude Indië het be-
roep van Koffieplanter, blikfabrikant
en koffiebrander uit. De familiege-
schiedenis behandelt de periode van
1890-1940.

Door het raam van deze onder-
nemersfamilie kijken wij naar de
geschiedenis van ENIK en NIMEF,
schrijft Els du Rieu, een van de nako-
melingen uit de in dit boekwerkje be-
schreven Indische familie. Vele oud-
Indisch gasten, families die elkaar
meestal kennen, zullen diverse na-
men in deze vertelling uit tempo
doeloe herkennen (Schol, Proper,
Cannegieter, etc. etc.) evenals de
plaats- en ondernemingsnamen in dit
genealogisch getinte werkje, dat
speelt in Oost-Java (Soerabaja,
Malang, Soember-Pakel, Djoembang
enz.). Het boek geeft een beeld van
ons oude Insulinde en het leven daar
zoals het eens was, tempo doeloe.
Een leuk boekje voor in het bijzonder
Indische mensen, militairen en bur-
gers, die in die streken hebben ge-
werkt of gediend.

Aan te bevelen voor insiders.

J. Zwaan

Van de Redactie

In deze laatste uitgave van de
"SOBAT" in dit jaar heeft de redactie
er behoeft aan om alle inzenders
van kopij en/of zij die anderszins ons
behelpzaam zijn geweest om de
"Sobat" gestalte te geven te danken.
Dhr. R. Grit: Verenigingsnieuws;
Reünies; Opsporing gezocht/Op zoek
naar; alles met betrekking tot de
Sociale Commissie.

Dhr. J. Zwaan: Boekbespreking (recen-
sies van boeken, krantenartikelen
en dergelijke).

Dhr. L. Zéguers: Alle overige kopij.
Wij spreken bij dezen dan ook de
hoop uit dat wij ook het komende jaar
weer op uw aller hulp en steun
kunnen en mogen rekenen.
Sobats, alvast hartelijk dank hiervoor.

Tenslotte wensen wij u allen nog
prettige feestdagen en
een voorspoedig 1998.

Voor de goede orde nog de
sluitingsdatum voor het opzenden
van kopij voor de eerstvolgende drie
nummers. Vriendelijk verzoeken wij u
aan deze data de hand te houden:

29.12.1997 voor nummer 57
(februarinummer)

23.02.1998 voor nummer 58
(aprilnummer)

27.04.1998 voor nummer 59
(juninummer)

Kerstfeest in Indië 1947

De jeepchauffeur, een roodharige korporaal uit Broek in Waterland, poogde zijn voertuig met grote inspanning door de blubber van de onverharde weg te sturen. Wagensporen van een truck, die de weg eerder had bereden, stonden vol modderwater. Een gordijn van regen omringde de moeizaam voortglijdende jeep. Het zicht was tengevolge van de neerstromende regen niet meer dan tien meter.

Korporaal Klaas Koolhaas vloekte, zweette en rochelde. Een waterval van regenwater stortte uit een inktzwarte lucht in de jeep. De korporaalchauffeur en zijn passagier, een sergeant-majoor administrateur (S.M.A.), zaten tot hun knieën in het binnen de jeep opborrelende hemelwater, dat door de geweldige overvloed, waarin het neerdreunde, niet snel genoeg de jeepbak kon uitstromen.

De compies-administrateur, SMA Joris de Ruyter, een donkerharige Rotterdammer, was met zijn vaste chauffeur onderweg naar een ver van de bewoonde wereld gelegen, moeilijk bereikbare, buitenpost om de schrale gages van de daar bivakkerende manschappen van zijn compagnie uit te betalen.

De in al zijn voegen krakende jeep gleed van de ene kant van het modderpad, dat naar de verafgelegen buitenpost voerde, naar de andere zijde. De miserabele weg veranderde door de steeds neerplensende regen in een bruisende kali. Als een neerstortende muur van water viel de tropenregen op de militairen in hun jeep neer. Korporaal Koolhaas probeerde het slibberende jeepmobiel, met al de kracht waarover hij beschikte, steeds weer naar het midden van het prutpad, waarin de weg geleidelijk aan veranderde, te laveren. Even reageerde de jeep op het stuur, zij kwam daardoor dwars op de weg te staan om meteen tot over zijn assen in de weke blubber te zakken. Vette modder spoelde de wielsporen rondom het voertuig dicht. Koolhaas liet de motor nog lopen.

Krampachtig probeerde hij even daarna de afgeslagen motor weer te starten. Fontein van modder spotten, opgejaagd door de zinloos draaiende wielen, in troebele stralen over de twee militairen in de jeep. Meteen

viel de motor, nu voorgoed, uit. "Fini loast", brulde de korporaal boven het geluid van de neerstortende regen uit, "daar staan we dan". De SMA knikte berustend. Ze stapten tegelijk uit, zakten meteen tot hun knieën in de prut. Koolhaas vloekte godslasterlijk. Woest brulde hij iets, dat door de helse herrie van het neerkletsende regenwater, onverstaanbaar bleef. De weg was onzichtbaar geworden vanwege het er overheen stromende water. De sawah's aan beide zijden van de weg, waren verdwenen achter een ondoorzichtige regenmist. De uniformen van de twee militairen waren gemetamorfoseerd tot druipende vodden.

Joris de Ruyter probeerde om zich heen te kijken, maar hij zag slechts grijze gordijnen van water. De mannen stonden nu vlak naast elkaar.

"Ik geloof dat het regent!" merkte Joris laconiek op. "Het lijkt de Niagara-waterval wel, de zondvloed, repliceerde korzelig de korporaal. "Hoe ver staan we hier van Batoe Djajah?" vroeg de majoor. "Minstens twee uur lopen", schreeuwde Klaas. "En naar Pendok Gedeh?" riep Joris, zijn handen als een toeter voor zijn mond houdend. "Drie uur baggeren", snauwde de chauffeur. Ze waren ongeveer anderhalf uur geleden van Pendok Gedeh, het bivak van de compagniestaf, vertrokken om de jongens op de buitenpost Batoe Djajah te fourageren, hun post te brengen en de karige maandsoldij uit te betalen. Nu stonden ze hier, doorweekt en vastgelopen, halverwege op de weg naar hun bestemming.

Joris pakte zijn tas met post en geld van de achterbank en toeterde: "We gaan naar Batoe Djajah, die jeep krijgen we toch niet meer los". De korporaal knikte, greep zijn wapen, een stengun, schopte vloekend tegen de jeep, propte wat nooddrantsen in een rugzak, hing die over zijn schouders en begon door de prut te baggeren op weg naar Batoe Djajah. De SMA, ploeterde achter hem aan. Regenwater gutste langs hun ruggen en gezichten. De van water verzadigde vechtpetten plakten op hun doornatte haren. Modder sopte in hun schoenen.

Bij een lichte helling begon het water

op de weg te bandjiren. De sterke stroom wierp hen bijna tegen de weg. Ze wankelden. Ononderbroken bleef de moesonregen neerplenszen. Elke tien minuten bleven ze hijgend staan. Water gutste van hun petkleppen in hun ogen. Ze slurpten de waterstroompjes, die langs hun neuzen naar hun monden stroomden, met hun tong op. Na ongeveer een uur bereikten ze een brug. De kali die daar onderdoor stroomde was veranderd in een woeste brede rivier. Langs de oevers stortten ware watervallen in de vloed. De luid bulderende stroom overstemde zelfs het lawaai van de neerdreunende regen.

Met elkaar spreken was onmogelijk in het natuurtempeest om hen heen. Bijna wanhopig waadden ze weer verder. Na nogmaals een half uur ploeteren hield de regen plotseling op. Het werd onwezenlijk stil. De mannen hoorden nu pas het geluid van krakende donderslagen. De lucht achter hen was bedekt met zwarte wolken waar kronkelende vuurstralen doorheen schoten. De beide jongens keken elkaar met glazige ogen aan. Ze voelden zich als verdoofd, opgelost in water. De oren van Klaas Koolhaas, geluiddicht door het helse lawaai dat hen urenleng had geteisterd, begonnen als eersten weer te functioneren. Geluiden uit de omgeving drongen weer tot zijn brein door. Joris bevond zich nog steeds op een stilte-eiland, in het oog van een cycloon. Het water onder hun voeten begon weg te vlieden. De oren van De Ruyter kwamen even daarna eveneens weer tot leven. Hij hoorde ineens de stem van Klaas weer: "We zijn halweg, majoorjtje", verstond hij. "Nog een uur lopen Joris en we zijn bij de heilige steen van Batoe Djajah". De Ruyter knikte. Het lopen ging nu aanmerkelijk gemakkelijker. Ze rustten enkele minuten. "Weet je dat het vandaag eerste kerstdag is?" merkte de SMA op. "O kerstnacht, schoner dan de dagen", repliceerde Koolhaas cynisch. "Ze zullen daar in Batoe wel geen kerstboom hebben, ruitertje", schimpte de waterlander, "kouwe thee met droog oud brood, belegd met doolie mieren als kerstdiner", spotte hij verder. De Ruyter zweeg. Hij dacht aan kerstavond in Rotterdam.

Een kerstboom bij de vlammeende haard, warme bisschopswijn en pastetjes. Klaas Koolhaas, een boerenzoon, opgegroeid zonder enige notie van godsdienst, vloekte weer. De riemen van zijn rugzak begonnen pijnlijk te schuren over zijn natte schouders. De doorweekte kleren schramden zijn huid. Voor Klaas was kerst drinken in de kroeg en dollen met meiden. Joris de Ruyter, zoon van een onderwijzer aan een christelijke school, koesterde meer geestelijke herinneringen aan huiselijke kerstvieringen.

Een kerkdienst, het zingen van kerstliederen met zijn vader en twee zusjes naast de kerstboom, zijn moeder achter het clavocimbel, gezelligheid en lekker eten.

De mannen sjouwden gelaten verder. In de verte ruiste het inundatiewater over de sawah's. Vogels kwetterden. Muskieten zoemden. Het werd warm en benauwd tengevolge van de van vocht verzadigde atmosfeer. De hen omringende groene tropenwereld, dampend van vocht, kwam weer tot leven. De beide "wandelaars" daalden, na weer een half uur te hebben gelopen, af naar weer een brug. Ze hoorden de kali eronder al bruisen. Op de brug, een gammel ruwhouten bouwsel, zonder leuning, rustten ze weer even uit. Kampong Batoe Djajah kwam in zicht. Nog een klein halfuurtje hellingopwaarts en ze zouden het bivak van het derde peloton van hun comple hebben bereikt. Joris zette de zware tas, die hij de hele voetreis had meegezeuld, even neer. Klaas gooide vloekend zijn zware rugzak op het brugdek. Even uitblazend keken de jongens uit over het heuvelende, met sawah's gelardeerde, landschap. De zon brandde op hun lichamen. "Vrede op aarde" mediteerde Joris "het land ademt weer vrede na die barbaarse regen".

Klaas snoot verachtelijk. "Op naar de soos", grijnsde hij, zijn rugzak weer omsjorrend. Joris schudde afkeurend zijn hoofd, zich bukkend om de gelden postas weer op te nemen. Klaas liep naar het uiteinde van de brug. Joris keek nog even naar de achterhen liggende helling. Op dit moment verscheurde een hevige explosie de stilte. De Ruyter werd weggeslingerd. Verbijsd van schrik belandde hij op het zuidelijke uiteinde van de brug. Enkele meters bij hem vandaan, op het noordelijke uiteinde, zag hij het

verminkte lichaam van Klaas Koolhaas liggen.

Joris rende weg naar het achterliggende waggedeelte. Er werd op hem geschoten. Snel daalde hij af naar de kali, waar hij dekking vond achter een grote steen. Trillend van angst wachtte hij hier af wat er verder zou gebeuren. Hevig gesémationeerd lag hij stil in het om hem heen kolkende kaliwater. Het schieten hield even later op. Na ongeveer twintig minuten zo te hebben gelegen hoorde Joris gepraat en geroep. Het waren Nederlandse stemmen. Een kleine

patrouille vanuit Batoe Djajah, afgekomen op het gedreun van de ontploffing bij de brug, had de plaats van de explosie bereikt. De patrouille-commandant, een tweede luitenant, gaf aan zijn mannen opdracht in het kalidal af te dalen. Hij ging zelf voorop. SMA De Ruyter stond op. Verbaasd keek de luitenant hem aan. "Wel Joris waar kom jij vromme ineens vandaan?" riep hij verrast. Op hetzelfde ogenblik hadden de soldaten op de brug het bijna uiteengerukte lichaam van korporaal Koolhaas ontdekt. "Luit, luit", schreeuwde een korporaal, "hier ligt een lijk. Het is die rooie chauffeur van de SMA". "Een trekmijs", stelde de luitenant vast, een lootkoord tussen een paar stenen, naast de kali, omhoog trekkende.

"Kom aan, we gaan terug", Enkele soldaten flieten van hout uit de halfverwoeste brug een soort berrie in elkaar. De resten van het lichaam van Klaas Koolhaas werden er voorzichtig opgelegd. Klaas' aan de romp bungelende ledematen werden, zo goed en kwaad als mogelijk was, op hun plaats gelegd. De resten van de aan flarden gereten rugzak schoven ze onder het half afgerukte hoofd. Een soldaat, met een camouflagenet om zijn nek, drapeerde een grondzell over het lichaam. Bijna teder legde deze zijn handen op het hoofd van de dode korporaal. "Zijn ziel in 't eeuwig leven verwacht de jongste dag" prevelde hij, bij wijze van afscheid. Niemand van de soldaten rond de berrie sprak een woord. Een half uur daarna was de patrouille, met haar last terug in Batoe Djajah. Daar was Katjang Itoh-soep met kluisen van een pasgeschoten wild zwijn. Er werd nauwelijks van gegeten.

De soldaten zaten zwijgend op hun tampats, terwijl de luit per walkie-tal-

kie het bericht van wat was gebeurd doorgaf aan de compagnies-staf. De Sergeant-majoor administrateur, Joris de Ruyter, werd de volgende morgen, tweede kerstdag, vanaf de kapotte brug opgehaald door een kraanwagen van de Genie, die de vastgelopen jeep, op de terugweg, uit de taate modder trok.

Geniemannen repareerden de opgeblazen brug. Onmiddellijk bij aankomst in Pendok Gedeh werden de stoffelijke resten van Klaas Koolhaas in een carrier geladen voor vervoer naar de erebegravingplaats in Batavia.

Joris de Ruyter vergezelde Klaas naar zijn laatste rustplaats. Op de begraafplaats stond het erepeloton al gereed. Een aalmoesnier leidde de sobere plechtigheid van de teraardebestelling.

"Kerstfeest 1947", fluisterde Joris aangedaan. "Er is een licht der lichten opgegaan, vrede voor mensen des welbehagens" sprak de aalmoesnier. Joris hilde zachtjes. In gedachten componeerde hij de brief die hij straks naar de ouders van Klaas Koolhaas zou moeten schrijven. "Heden ik, morgen gi!" mompelde de SMA, een grafschrift citerende.

J. Zwaan

V.O.M.I.

toko

NIEUWE AANBIEDING

Een goed bakje koffie en niet zo'n Haags kopje. Wij hebben nu voor U een echte

V.O.M.I. Mok

- Uitvoering: mok wit logo en 'V.O.M.I.' groen
- Prijs: f 10,00 p/stuk exclusief verpakking en porto
- Bestellen: V.O.M.I. toko Oost Kanaalweg 12A 2461 EP Ter Aar

V.B.

O kerstnacht, schoner dan de dagen...

Telkens wanneer de donkere dagen voor de Kerst, met de daaraan verbonden specifieke, oer-Nederlandse sfeer weer naderen, gaan mijn gedachten weer terug naar "Kerst 1948" op Noord-Sumatra.

Daar, in wat toen nog Nederlands-Indië heette, was de sfeer er één van oorlog. Niet dat het zo genoemd werd; nee, de Nederlandse Regering sprak liever over "polititionele acties" waarschijnlijk omdat ons optreden niet gericht was tegen een Soevereine Staat. Ruim 140.000 Nederlandse militairen en hun in aantal 3 x zoveel Indonesische tegenstanders zullen die 19e december 1948 echter wel ervaren hebben als de eerste oorlogsdag van hun al tweede oorlog binnen 2 jaar.

Op die dag landden om 06.45 n.l. Nederlandse Para's bij het vliegveld der Republikeinse hoofdstad Djokjakarta. De 2e "Polititionele Actie" was in de gehele Archipel begonnen. Het Nederlandse doel der Actie was de verovering van Republikeins gebied, de uitschakeling van haar strijdkrachten (de TNI) en de overmeestering van de regering. Halverwege de middag van de 19e december bereikte een Nederlandse Colonne de verblijfplaats in Djokja van Soekarno en een aantal van zijn ministers, die zich overgaven, waarbij Soekarno er op stond dat hij zou worden behandeld als Staatshoofd. Op 22 december wordt door de Commandant van de 9e afdeling V.A. te Brastagi, bericht ontvangen dat in de loop van die dag drie hoge Republikeinse leiders zullen arriveren, die te Brastagi enige tijd geïnterneerd moeten blijven. Uiteraard was dit "Strikt Geheim".

Te 19.00 uur arriveert het gezelschap, dat bestaat uit de "Herren" Soekarno, Sjahrir en Hadji Agoes Salim. Zij worden ondergebracht in de Pasan Graham van het binnenlands bestuur, waarbij een permanente wacht van 1 officier, 1 opperwachmeester en 24 man werd ingesteld.

Op 1 januari 1949 worden Soekarno c.s. per Convooi o.l.v. Lt. Koopmans overgebracht van Brastagi naar Prapat aan het Tobameer, het verblijf der "Herren" bij de 9e afd. V.A. heeft dus 10 dagen geduurd. Gedurende die 10 dagen heb ik o.a. als officier van Piket enige malen contact gehad met onze illustere gasten. Mijn dagboek vermeldt daarover het volgende:

24 december '48:

Na 4 dagen als luchtwaarnemer gevlogen te hebben voor 5-10 R.I., boven de Karo hoogvlakte eindelijk terug op basis Brastagi. Bij een poging mij terug te melden bij de majoor, bleek hij bij een kerkdienst in de Cantine te zijn. Het laatste deel daarvan meegevoerd met de gedachte: "Wat een land, wat een kerstnacht, ik kan mij schoner dagen voorstellen". Na afloop en in de kerstnacht vertelde de majoor mij dat wij gasten hebben, Soekarno en zijn 2 vrienden! NIET TE GELOVEN!

28 december '48:

Vanavond, vannacht en morgen "Piket" bij onze gasten. Ik tref het wel! Verhoogde waakzaamheid, omdat Slammat-Ginting met zijn bende de Karo-hoogvlakte onveilig maakt. Zou hij weten dat Soekarno hier zit?

Sukarno, Sjahrir en Salim danken voor goede zorgen

Geachte Majoor Geelkerken, BRASTAGI.

Een collega van U uit Medan vroeg me: „Haat U de Nederlanders?”

Ik antwoordde: „Nee!”
Mijn antwoord was oprecht. Ik haat de Nederlanders niet. Ik haat alleen de koloniale verhouding, het imperialisme. Waarom zou ik het Nederlandsche volk haten?

95% van het Nederlandsche volk is evenzeer slachtoffer van die koloniale verhouding, als het Indo-

Per slot wisten de Duitsers Mussolini ook te bevrijden.

Vanavond nog wat met de heren gekletst. Soekarno heeft last van reuma en zou wel "gepietijt" willen worden, terwijl Agoes Salim vraagt om hormoon-injecties. Sjahrir is de rustigste van allen.

26 december '48:

Vanavond met de majoor meegeweest bij zijn dagelijks bezoek aan onze Rood-Witte gasten. Wij, maar ook zij, zijn uiterst correct en vriendelijk. Terwijl ik altijd gedacht heb dat moslims geen alcohol gebruikten, bleken zij een borrel naar waarde te schatten op deze hooggelegen koele bergpost. Soekarno bleek zeer erkentelijk voor het "topi", dat de majoor voor hem "versierd" had. Alle drie zijn zij goed te spreken, dat zij sinds kort het Anata nieuws ter lezing krijgen. Tot nu toe was hun dat onthouden.

26 december '48:

Een prachtige morgen. Slammat-Ginting is niet gekomen. Om 09.45 vragen de heren om "uitgelaten" te worden. Soekarno loopt snel (een president waardig) het huis rond in 1 minuut en 22 seconden. Last van reuma heeft hij blijkbaar niet meer. Toch maar een "pietijt" dame regelen. Agoes Salim heeft inmiddels zijn eerste hormoon-injectie gekregen van onze sergeant Hospik v. Hees.

10 januari '49:

Zijn wij, de 9e afdeling Veld Artillerie, nou wereldberoemd of ... berucht geworden door de verklaringen van ons Republikeins trio, die vandaag in alle kranten staat?

nesische volk, dat nu zijn vrijheid zoekt.

Ik droom van een wereldbroederschap van vrije volkeren. Een vrij Nederland en een vrij Indonesië, — een hechte vriendschap kan de twee met elkaar verbinden. Het kolonialisme moet weg. Ik sta tegenover de Nederlander als mens tegenover mens, Gods schepsel tegenover Gods schepsel. waar geen haat tussen zit. U hebt mij goed behandeld. Ik dank U daarvoor oprecht.

*U: de officier,
Maar bovenal, U: de mens!
Moge God U zegenen!*

*Met vr. gr.,
w.g. Soekarno.*

Brastagi, 31/12-'48.

*H. A. Salim,
Menteri Luar Negeri.*

Geachte Majoor Geelkerken,

*U heeft ons megedeeld, dat ons
verblijf in Brastagi ten einde loopt.
De tijdige mededeling geeft mij*

*Ondergetekenden verklaren gaar-
ne, dat gedurende hun verblijf te
Brastagi van 22 — 31 December
1948 zij slechts lof en dank hebben
voor behuizing, ligging, voeding
en verzorging in 't algemeen, ter-
wijl de bewaking hen steeds met
alle voorkomendheid heeft behan-
deld.*

Brastagi, 31 December 1948.

*w.g. Soekarno,
Hadji A. Salim,
Sjahrir.*

Natuurlijk wisten wij dat de majoor op "safe spelend" de heren gevraagd had hun bevindingen bij ons op schrift te stellen. Per slot is Neurenberg nog niet zo lang geleden. Ook generaal Scholten had tijdens zijn bezoek aan ons op 5 januari veel belangstelling getoond, voor die brieven. Uiteindelijk had hij ze zelfs meegenomen, en nu stonden ze in alle kranten, zelfs in Nederland naar later bleek. En wij, omdat alles zo geheim was, niets daarover schrijven naar het thuisfront.

Ons "opgedrongen" goede gedrag t.o.v. die heren werd ons overigens niet overal in dank afgenomen. Dat bleek wel uit gesprekken die wij later met collega-militairen van andere, niet bij het gebeuren betrokken onderdelen hadden.

Dit zou dan toch nog een kerststeer ademend einde van dit verhaal hebben kunnen worden, zo in de trant van "Alle Menschen werden Brüder", ware het niet dat ...

Op bladzijde 232 van het in 1967 bij van Hoeve in Den Haag uitgegeven boek "Soekarno, een Autobiografie", staat over diezelfde hiervoor beschre-

ven periode, die 10 dagen heeft geduurd het nu volgende verhaal uit de mond van Soekarno:

Brastagi was een herhaling van Bengkulu. Maar er waren verschillen. Zo noemden ze het dit keer geen verbanning. Nu heette het dat we in verzekerde bewaring waren gesteld. In de tweede plaats hadden we onze vrouwen niet mogen meenemen. En het derde verschil was dat we ons achter een dubbele prikkeldraadver-sperring bevonden terwijl er tussen ons huis en het prikkeldraad voortdurend zes mannen met geweren patrouilleerden.

De vrouw die voor ons kookte mocht me wel. Op de middag van de tweede dag dat we er waren, sloop ze trillend van angst de kamer binnen. "Meneer," zei ze bevend, "ik vroeg daarmee wat ik morgen voor Uw avondeten moest koken en de officier van de wacht zei "helemaal niets. Soekarno wordt morgenochtend doodgeschoten".

Ik was nog nooit zo bang geweest. Het koude zweet brak me uit. Ik deed mijn ogen stijf dicht en concentreerde me met alle kracht die ik in me had. Het weerstandsvermogen of het vertrouwen van de Indonesiërs is iets bijzonders. Ze hebben alles doorstaan omdat ze wisten dat eens ... op de een of andere manier ... Insha Allah... Met mij was het net zo.

Ik bad "Lieve God, ik vertrouw helemaal op Uw wil. Ik geef mij in alles aan U over. Geef mij een teken. Laat mij merken dat U met mij bent." Ik pakte mijn koran, klemde hem stevig tegen mijn borst en zei, "Waar ik dit boek ook openla, het teken zal tot mij komen uit de eerste zin op de linker bladzijde." Met bevende handen deed ik het kleine groene boekje op goed geluk open. De bovenste regel op de linkerbladzijde luidde, "Geloof niet wat gesproken wordt door de mond van een mens. Alleen de Almachtige God kent het lot van Zijn kinderen."

Die nacht drong het plotseling tot onze bewakers door dat Brastagi niet te verdedigen was. Ze overlegden snel wat ze moesten doen en de volgende morgen heel vroeg gingen we op weg. Ze namen er niet eens de tijd af om me te vermoorden.

Tot zover de ervaringen van Soekarno over zijn 10 daags verblijf bij de 9e afdeling Veld Artillerie.

Beste 9 V.A.er, trek nu zelf maar de conclusie! Wil je nu de mijne horen? Goed dan, hier zijn ze.

A. Ook hier blijkt weer eens uit dat de WAARHEID in oorlogstijd het eerste slachtoffer is!!

B. In de politiek is blijkbaar alles geoorloofd, ook het spreken of schrijven van LEUGENS!

G.J. Maarseeven:

Hier neem ik als schrijver de draad weer over en om de periode Soekarno in dit boek af te sluiten.

Ondanks dat wij dienstplichtigen waren, had men ons bij vertrek uit Nederland toch zo ver gekregen, dat wij "Soekarno gingen halen". De trein naar Rotterdam was er mee volgekalkt. Ook wisten wij niet beter dan dat Soekarno een collaborateur en een misdadiger e.d. was.

Bij aankomst te Brastagi moest hij door het personeel van de wacht echter als "excellentie" aangesproken worden. En eigenlijk was dit personeel meer "beperkt" dan de heren in hun riante Pisan Graham: De complete wacht had slechts de beschikking over de garage.

Na het vertrek der "Heren" naar Prapat, bleef de afdeling met een kater in Brastagi achter. Waren wij hiervoor dan 2 jaar van huis? Dat de motivatie na die gebeurtenis een stuk minder was blijkt uit het rapport van de Commandant 9.V.A. Dat, vermeldt dan, onder het punt STEMMING: "De algemene gang van zaken op politiek en militair gebied bevreemdt de troepen ten zeerste!" Toch moesten wij verder, veel verder zelfs.

H.B.

uit:
WE HEBBEN HET SAMEN BELEEFD !!!
40 jaar
9e Afd. Veld Artillerie.

Lezers schrijven

Overpeinzingen

Zo rond deze tijd van het jaar, vooral de Kerstdagen en Oud- en Nieuwjaar wil men nog wel eens terugblikken in de tijd die achter ons ligt en de film van het leven in je gedachten laten voorbij gaan. Althans zo verging het ondergetekende bij het doorbladeren van het gedenkboek van 4-1 R.I. en onwillekeurig kwamen de herinneringen rond de Kerstdagen en de jaarwisseling in de tropen weer levendig in beeld, toen rond die tijd in 1948 de 2e positionele actie gaande was. Ons bataljon 4-1 R.I. was gelegerd in en rond Lalat op Zuid-Sumatra na eerst, na de 1e actie, in Pendoppo en omgeving te hebben vertoefd op de olievelden van de S.V.P.M.

In de nacht van 29 op 30 december kregen we het sein voor de opmars. De opdracht was de bezetting van de hoofdweg door het Boekit-Barisangebergte naar de westkust met de daaraan gelegen plaatsen, met als einddoel Benkoelen. Met een machtige colonne waarin pantsers, artillerie, genie en carriers trokken we op, richting Tebing-Tinggi, alwaar de verkeersbrug en de spoorbrug over de rivier de Moesi waren opgeblazen en grondig vernield. De colonne kwam hier tot stilstand, de infanterie stak na enige schermutselingen met rubberboten en vlotten de rivier over en trok te voet verder. De genie begon met het bouwen van een Baileybrug. Het verdere verloop en details van de actie gaan we hier niet weergeven, het einddoel werd bereikt dankzij de inspanning van de gezamenlijke onderdelen hierbij betrokken, met steun van de luchtmacht.

Veel bewondering hadden we voor de 9e Genie die onvermoelbaar Baileybruggen bouwde en vernielde bruggen herstelde in dit uitgestrekte en onbergsame gebied, 'vakwerk' te klas.

In het gebied wat we binnentrokken had de Japanse bezetting en de terreur van extremistische strijdgroepen duidelijk z'n sporen achtergelaten. Verwaarloosde plantages en sawah's, vernielde en afgebrande gebouwen en huizen, veel ziekte onder de bevolking.

Naar gelang we het gebied steeds beter onder controle kregen hernam het

leven in de kampongs weer zijn normaal bestaan. Nu ook de verbindingsweg van de Westkust naar Palembang weer ging functioneren en daarmee de handel weer op gang kwam leefde het gebied zienderogen op. Met voldoening mochten we dit zien als beloning voor ons zwoegen en zweten, daarbij vooral niet onze gesneuvelde vrienden vergetend. De laatste maanden voor ons vertrek hadden we hier een goede tijd, mede door de goede verstandhouding met de bevolking.

We besluiten deze overpeinzing met een variant op "Epiloog" uit het gedenkboek van 4-1 R.I.

Epiloog

Nu thuis terug denk je weer aan de tropen
Aan de jaren in brandende zonneshijn
Aan het dagenlang patrouille lopen
Aan het kampongbuisje, zwak en klein
Aan het mandvlotje in de kali,
De cantine op je detachement,
En het kriekelt van binnen. Nog even
kembali
Naar het leven dat je in Holland niet kent
Met eigen handen een djembatan
bouwen.

De linke plaatsen in grootse natuur

Het stuurrad geklemd in je vochtige
handen
En achter die boom vandaan plotseling
Vuur!!
Selamat Hari Besar, 't is voorbij en
geweest
Sumatra Selatan, menart en feest
O, dat land in de tropen dat ik zoveel
verveet

Waar ik bijna drie jaar van mijn leven
versleet
Dat ik verwenste voordat ik het kende
Om zijn hitte, zijn volk en de hele bende
Toch had ik die tijd daar nooit willen
missen
En al wat jij schonk aan belevenissen
Want zit ik nu thuis na vele jaren
Zo stil voor mij heen in het vuur te staren
Dan moet ik erkennen met een blos op de
wangen
Dat ik naar Indië terug kan verlangen
En onze vrienden die daarginds zijn
gebleven
Nog steeds sobats zijn voor het hele leven.

Waarvan acte, OVW-Korp. I, de Jong
MT 4-1 R.I.

Bezoek aan de militaire graven in Indonesië

Naar aanleiding van het artikel in Sobat nr. 54 (augustus 1997) van de heer Lapré (die ik hierbij tevens feliciteer met zijn bevordering tot Kolonel), betreffende het feit dat hij graag zag dat de regering f 6000,- zou uittrekken voor militairen, die nog graag het graf van hun gesneuvelde kameraden willen bezoeken, het volgende:

Mijn vrouw en ik hebben vele malen Indonesië bezocht en wij verbleven hoofdzakelijk in particuliere Guesthouses, die veel goedkoper zijn dan de grote hotels. Voor de sobats, die een voordelige reis willen maken, geef ik hier enkele adressen op, die goedkoop, schoon en gezellig zijn.

In Jakarta, Guesthouse Suzy, Jl. Galur 12 Rt 02/05 Cirendeu/Pisangan 15419, Ciputat, Jakarta Selatan. Je verblijft bij een Nederlands sprekende familie met een voortreffelijke keuken. Vervoer om je van het vliegveld te halen, is aanwezig, ook voor verdere tochten. Telefonisch zijn ze bereikbaar op no. 00 62 21 7421719 (het beste is, bellen 's middags ca. 14.00 uur, dan is het daar 20.00 uur).

In Bandung is een goed Guesthouse Sriwenda, Jl. Ciliwung no. 7, code 40114. Ook hier wordt Nederlands gesproken. Schoon en goed.

In Surabaya is zeer goed, Turtle Inn Guesthouse van Mevrouw Radjadin, weduwe van een chirurg. Ook zij spreekt vloeiend Nederlands. Het adres is: Jl. Raya Dharmahusada A/30, telefoon: 00 62 31 5947797.

Bij alle bovengenoemde adressen kan men alle maaltijden nuttigen, het is echter niet verplicht.

Daar ik de door de heer Lapré geoperde f 6000,- nog niet zie, kun je op deze manier toch comfortabel en goedkoop reizen.

Overal in de Guesthouses is vervoer aanwezig voor billijke prijzen. Ik kan verder alleen maar zeggen: goede reis!

B. Stomps, Nieuw Vennep
(Telefonisch kan men bij mij inlichtingen krijgen op no. 0252-672083).

Toespraak Dominee Martel

(gehouden t.g.v. de onthulling van de plaquette in Pijnacker op 20 september 1997)

Miskennis en Erkenning

De onthulling van de plaquette ter nagedachtenis van vier omgekomen Pijnackerse militairen in het voormalige Nederlands-Indië in de periode 1945-1950, moet ook onthullen onze beoordeling van de duizenden oorlogsvrijwilligers en dienstplichtigen, jonge mannen en vrouwen, die destijds uit Nederland naar Indië zijn gegaan. Beide categorieën als militaire troepenmacht onder verantwoordelijkheid van de toenmalige Nederlandse regering.

Die beoordeling wil ik karakteriseren met het thema:

"MISKENNING EN ERKENNING VAN ORDE EN VREDE IN DE JAREN 1945-1950".

Ik heb de Japanse bezetting van Indië meegemaakt en de afschuwelijke Barsiap-periode in de maanden na de Japanse capitulatie in augustus 1945. Honderden Nederlanders en Indische-Nederlanders werden toen vermoord en het zouden er duizenden zijn geweest, waaronder ook Indonesiërs, wanneer er geen militairen uit Nederland zouden zijn geweest. De eerste Hollandse troepen mochten echter pas in maart 1946 op Java landen. Later in Nederland heb ik evenwel maar weinig waardering en begrip ontmoet voor wat de

Nederlandse militairen in Indië hebben gepresteerd voor orde, recht en vrede. Dat is nu gelukkig beter. In de bijbel spreekt onder andere Psalm 34 (vers 14-15) over wat miskend en wat erkend moet worden. En die waarden moeten ook onze beoordeling van het optreden van onze Indië-veteranen in het licht van de waarheid zetten. Er staat in genoemde psalm: "Spreek geen kwaad en vertel geen leugens, ga het kwaad uit de weg en doe wat goed is. Zoek de vrede, zet je er voor in."

Spreek geen kwaad en vertel geen leugens. Hoeveel kwaadsprekerij is er niet geweest - en is er soms nog - over Indië-veteranen; allerlei kwetsende opmerkingen en hatelijkheden, zij werden zelfs "oorlogsmisdadigers" genoemd! En hoeveel onwaarheden werden er niet verspreid, ook door de media, onder andere dat Nederland geen zelfstandige staat Indonesië wil en gewoon weer de baas wil spelen. Was men vergeten dat Koningin Wilhelmina al in december '42 (onder andere voor radio Oranje) een gracieuze mate van zelfstandigheid had beloofd na de oorlog? Na de Japanse capitulatie ging het voornamelijk om de manier waarop de zelfstandigheid er kwam. Niet door onschuldigen en weerlozen te vermoorden, niet door plunderingen, brandstichting en vernielingen. Daarom gingen onze mannen en vrouwen naar de Oost. Velen van hen ook omdat zij zich geroepen wisten vanwege hun christelijk geloof.

Ga het kwaad uit de weg en doe wat goed is. Er is "kwaad" in het hart van de mens, - dus ook in het hart van de militair - en er is "kwaad" van buiten de mens. Kwaad dat bedreigt en beschuldigt, dat goede relaties afbreekt. In elke oorlog wordt deze tweespalt herkend. Militairen die zich misdragen, die gemene en lafhartige dingen doen, als aanvallers en als verdedigers. Die waren er ook onder de geallieerden (onze bevrijders) terwijl ze oprukten van de Normandische stranden op weg naar Berlijn. Zijn nu, vanwege deze "kwaaden", de anderen die voor recht, veiligheid en vrede hun plicht deden, mede veroordeeld? In dat geval zullen alle oorlogsgraven,

alle erevelden en monumenten beter opgeruimd kunnen worden. Want dan wordt het Miskennen als waarheid erkend.

Zoek de vrede, zet je er voor in. De vrede zoeken is wat anders dan de vrede veroveren. Kampongbewoners die bedreigd werden door rampokkers en extremistische elementen; kampongbewoners die geen voedsel hadden en medicijnen voor zieken en gewonden, zij werden door Nederlandse militairen beschermd en geholpen. Vrede zoeken, dat is: de machteloze, de weerloze, helpen die een beroep doet op jouw hulp en bescherming, met het (bedreigende) dat die "machteloze" je neer kon schieten als je hem de rug had toegekeerd.

Vrede zoeken betekent ook: je inzetten voor verzoening, hoe moeilijk dit voor velen misschien nog is. Moeilijk vanwege bepaalde traumatische ervaringen.

Anton P. de Graaff schrijft in zijn boekje "Notities van een soldaat" (uit het dagboek van soldaat Arie van der Heiden, Indië-militair van 1-8 R.I.), dat de historicus Prof. Dr. J.A.A. van Doorn concludeert dat er in Indonesië geen wraakgevoelens zijn. Oud Indië-militairen worden daar door voormalige tegenstanders hartelijk ontvangen. Ik weet dat veteranen die dat mooie land weer hebben teruggezien, dat kunnen bevestigen. Toen ik in 1978 weer in Djakarta was met een goede vriend, hadden we er een ontmoeting met een hoge officier van de Indonesische Marine. Hij had gevochten tegen de Nederlandse militairen. Ik vroeg hem: "Hoe kijkt U nu tegen ons, Hollanders, aan?" Zonder aarzeling antwoordde hij: "Zonder rancune, aan beide kanten zijn vreselijke dingen gebeurd, maar ik ben een christen die van zijn land houdt en die vanuit zijn geloof moet kunnen vergeven."

Miskennis mist de waarheid, erkenning zoekt de waarheid. Laten wij zo alle Indië-veteranen, zij die onder ons zijn en degenen die wij missen, met respect gedenken. Zij werden geroepen. Zij zijn gegaan.

De B. Martel,
Pijnacker, 20 september 1997

Nijmegen onthult op imposante wijze herinneringsplaquette

"Op initiatief van VOMI Rivierenland wordt aan de gemeente Nijmegen een plaquette aangeboden ter herinnering aan de inwoners die in het voormalige Nederlands-Indië zijn omgekomen en daar hun laatste rustplaats vonden."

Aldus het "voorwoord" op de officiële uitnodiging van het Gemeentebestuur van Nijmegen om de onthulling op 12 september 1997 bij te wonen in de Schepenhof van het imposante Stadhuis.

Voorafgaande aan deze uitnodiging is er heel veel werk verzet, deels door onze voorzitter Jo van Son, Nijmegenaar in hart en ziel en deels door het Centraal Bureau Voorlichting van de gemeente onder de bezielende en enthousiaste leiding van mevr. Drs. M. Janssen Reinen.

Ook de plaatselijke pers hield vooraf een aantal interviews en besteedde veel aandacht aan deze gebeurtenis. Temeer, daar Nijmegen de eerste grote stad is die haar gerevulde Indië-veteranen eert.

Honderden familieleden en nabestaanden, genodigden en vertegenwoordigers van veteranen-organisaties vulden de toch al grote Schepenhof, lang voordat om 16.00 uur de officiële plechtigheid zou beginnen. De koffie was dan ook niet aan te slepen.

De Burgemeester van Nijmegen, Mr. E.M. d'Hondt begon zijn toespraak met te stellen dat wij hier allen gezamenlijk stil staan bij een fase uit de geschiedenis die voor de meesten onder ons een andere wereld betreft, maar die hier in Nijmegen het leven van tientallen families en gezinnen ingrijpend en onomkeerbaar veranderde. Aan de strijd in Nederlands-Indië namen honderden jonge Nijmegenaren deel. Ruim 50 van hen overleefden het niet en vonden daar een laatste rustplaats.

Nadat de burgemeester een overzicht had gegeven over de Indië-periode vervolgde hij: "Nog steeds is het oor-

Jo van Son, voorzitter VOMI Rivierenland, tijdens zijn toespraak. Op de achtergrond de burgemeester van Nijmegen, mr. E.M. d'Hondt, en Mw. Drs. M. Janssen Reinen, CBV Nijmegen.

deel over de strijd in Nederlands-Indië niet eenduidig. Vragen blijven: Wat was de zin, wie maakten de grote fouten, wat betekent het nog voor de levenden? Hoe kijken ouders, vrouwen en kinderen nu naar vergeelde foto's van in Indië aan ziekten gestorvenen, gesneuvelden of aan hun verwondingen overledenen?

Geestelijk en lichamelijk is op de Indiëgangers een heel grote aanslag gepleegd, en wat zij hebben ondergaan is nooit na te voelen voor buitenstaanders waartoe vaak ook hun eigen familie bleek te horen."

En met een blik op de toekomst besloot de burgemeester voor een zeer aandachtig en doodstil gehoor: "Als blijkt dat dit kleine monument een plek wordt voor een jaarlijks herdenken van de slachtoffers van deze strijd, dan zal het Gemeentebestuur daarin zeker ondersteuning verlenen".

Het R.K. Mannenkoor Kolping-Aurora bracht vervolgens "Land of Hope and Glory" ten gehore.

Een toelichting op het initiatief voor de plaquette werd gegeven door Jo van Son, waarvan wij citeren: "Bij de

onthulling van de zuilengalerij in 1990 in Roermond door de toenmalige minister R. ter Beek voegde hij aan zijn toespraak toe: "Hier gaan mij de ogen open, hier besef ik wat onze regering en alle voorgaande regeringen verzuimd hebben te doen".

Nu, 50 jaar later, wordt het voor velen van ons veteranen moeilijk om naar Roermond te reizen; de leeftijd gaat meespelen, gebreken en slecht ter been dienen zich aan. In ons VOMI-bestuur werd het besluit genomen om in Nijmegen, een van de eerste grote steden, een herdenkingsplaquette te plaatsen, zodat we toch in de toekomst een plek hebben waar wij elkaar kunnen treffen en gezamenlijk onze sobats herdenken. Van onze burgemeester kregen we vanaf het eerste moment alle medewerking, alsmede van de kant van het bedrijfsleven. Mede dank zij de inzet van mevr. Janssen Reinen van het CBV zijn tot op heden 57 overleden stadgenoten achterhaald. Mogelijk zullen er nog enkelen bijgevoegd moeten worden. Daarom zijn de namen en verdere gegevens op een geplastificeerde map

*Onthulling plaquette Nijmegen:
Kransen vlnr: VOMI Rivierenland, Gemeente Nijmegen, 1 Divisie 7 December.*

aangebracht, en kan in 1998 een gegraveerde lijst met alle namen onder de thans te onthullen plaquette worden bevestigd.

Vervolgens declameerde mev. Tiny Hagen-Teuwsen het gedicht "Erkenning". Nadat de aanwezigen zich rond de gedeputeerdenplaats hadden opgesteld werd de plaquette door de burgemeester en Jo van Son onthuld. Tijdens de vlagceremonie werd de "Last Post" en "Revette" door een hoornblazer van de drumfanfare van de Kapel der Koninklijke Luchtmacht ten gehore gebracht, onderbroken door een minuut stilte. Kransen werden gelegd door de Burgemeester namens het voltallige Gemeentebestuur, vervolgens door het bestuur van VOMI Rivierenland en namens de 7 December Divisie door kolonel Bucher, chef staf en Adjudant Willemsen van de Band Oud-Strijders 7 DD. Boeketten van nabestaanden, veteranen-organisaties en vele onbekenden vormden een warm tapijt.

Ter afsluiting werd in de Schepenhof nog een kort dankwoord door Jo van Son gesproken en kon tot grote verrassing van alle aanwezigen worden meegedeeld dat ook vandaag kransen werden gelegd op de 5 erevelden in Indonesië namens Nijmegen, het-

geen bij velen emotionele gevoelens tot gevolg had. Door giften is er een waarborg dat ook in de komende jaren kransleggingen zullen plaatsvinden bij deze herdenkingsplek in Nijmegen én op de erevelden in de tropenarde, opdat wij niet vergeten. Wij Nijmegenaren, zo ging van Son verder, hebben als symbool "Marika", maar de Indië-veteranen hebben een symbool waar we heel trots op zijn; de "sawahtrapper". Met veel dank wil ik dit beeldje thans overhandigen aan de Burgemeester, aan Margriet (mevr. Janssen Reinen) en aan de 3 personen/bedrijven, wiens inzet en bijdragen van zeer grote waarde zijn geweest.

Nog geruime tijd werd onder het genot van een drankje en hapje nagepraat over de tijd van toen, waarbij zelfs verkeerde gedachten en/of onbegrip ten aanzien van het optreden van de "jongens overzee" konden worden weggenomen. Natuurlijk waren er uitspattingen en gebeurden er dingen, die het daglicht niet konden verdragen, maar gelukkig waren dat hoge uitzonderingen, die in de meeste gevallen toe te schrijven waren aan de spanningen, waaraan de Nederlandse militair werd blootgesteld.

Th.J. Koning

Nunc aut nunquam

Erkenning.

NIJMEGEN ONS NOVIOMAGUM
OP GELDERS GROND
WAAR DEZE PLAQUETTE
EEN VEILIG PLEKJE VOND.

IN HET HART VAN ONZE STAD
EEN MEMORIE AAN DE SOBAT
DIE VOOR HET VADERLAND
ZIJN LEVEN GAF.

WIJ STAAN STRAKS OP EEN STUKJE
GROND
BIJ HET KLEINE MONUMENT
EEN BEWIJS VAN ERKENNING
VOOR DE JONGENS
DIE VIELEN DOOR ACTIES EN
GEWELD.

ZIJ TELDEN DE TIJD AF OM TERUG
TE KEREN
MAAR BLEVEN STEKEN.
ZIJN BOEK ZIJN HOOFDSTUK.
WERD EEN KORT VERHAAL.

GEEN HAPPY END,
GEEN MARIKEN,
GEEN BRUG
GEEN ST. STEVEN HOREN SLAAN.

O GORDEL VAN SMARAGD
ONDER JOUW WUIVENDE PALMEN
EN DE WARME ZON,
RUSTEN ONZE JONGENS
WAT BETAALDEN ZIJ EEN ZWARE TOL
TIJDENS HET VERVULLEN VAN DE
VADERLANDSE ROL.

REMEMBER NIJMEGEN.....
..... DAAR HUN GRAF
MET WITTE KRUIS
HIER HUN NAAM,
..... HUN THUIS.

WIJ ZULLEN HEN HIER OP DE
'BINNENPLAATS'
VAN HET NIJMEEGSE STADHUIS
BLIJVEN GEDENKEN
WANT ALLES IS VERGEEPS
GEWEEST!
WANNEER WIJ VERGETEN.

TINY HAGEN-TEUWSEN
NIJMEGEN, 12 SEPTEMBER 1997

Onthulling plaquette Indiëgangers in Bergen op Zoom

Hun namen leven voort

Deze woorden staan onder de plaquette met daarop de namen van dertien gesneuvelde Bergen op Zoomse Indiëgangers. Het zijn de namen van 12 sobats en één verpleegster, t.w.: J.C. Adriaanse - Ph.A. Antonissen - H.C.L. Broos - J.J. Dietvorst - P.H.M. van Dijk - J. Jacobs - J.J. Kwaak - J.G. de Nijs - H.W. Rhoen - J.W. de Rutter - L.M. van Son - A.B. Stuart.

De plaquette werd onthuld door de burgemeester van Bergen op Zoom, Mevr. A. van den Berg en een zuster van één van de gesneuvelden, mevr. J. Eichhorn-de Ruiter.

De gedachte om te komen tot het aanbrengen van een gedenkteken voor de gesneuvelde oud Indië-militairen is ontstaan bij ons Vomi-lid J. Willemsen uit Bergen op Zoom. Hij heeft daartoe eind 1996 de gemeente hanaderd. Het college van burgemeester en wethouders ondersteunden deze gedachte.

Het gehele proces van voorbereiding en de organisatie van de onthulling heeft J. Willemsen, tezamen met onze voorzitter, J. Mol en P. van Dijk (chef kabinet van de burgemeester), gerealiseerd.

Voorafgaand aan de onthulling vond een zeer indrukwekkende herden-

kingsdienst plaats in de sfeervolle Sint Gertrudis-kerk aan de Markt in Bergen op Zoom, die bijgewaand werd door ongeveer tweehonderd belangstellenden.

De leiding van de herdenkingsdienst en de onthulling was in handen van de voorzitter van Vomi Noord-Brabant West, J. Mol.

Het programma van de herdenkingsdienst verliep volgens onderstaand schema:

- Intrada ... uitgevoerd door het koperkwintet.
- Welkomstwoord ... door J. Mol, waarbij hij met diep respect, luid en duidelijk de namen die op de plaquette vermeld zijn, uitsprak.
- Toespraak ... door mevr. A. van de Berg, burgemeester van Bergen op Zoom, die haar toespraak eindigde met: "Zij hebben blijvend recht op ons respect."
- Muziek ... "Abide with me" door het Bergen op Zooms mannenkoor.
- Gebed ... door ds. H.M. Boogert, hervormd predikant.
- Vocaal intermezzo ... door P. Hest (ons Vomi-lid en oud-musicus van de 7 Dec. Div.) werd het gedicht "VERLEDEN" van C.H. Brood en dat door de zanger op muziek was gezet, gezongen.
- Toespraak ... door T.E. Spier, Ridder

M.W.O., namens staf 6-RVA,

- Muziek ... deel uit "Fancy toys and dreams" door koperkwintet.
- Toespraak ... door T. Jorna namens 2-13 R.I. Jorna sprak hierbij ook zijn dank uit aan de VOMI, die reeds op zoveel plaatsen in ons land het initiatief heeft genomen tot het realiseren van een gedenkteken voor onze gesneuvelde sobats.
- Muziek ... "Steal Away" en "I want to be ready" door het Bergen op Zooms mannenkoor.
- Overweging ... door pastoor A.J. Verhaegen.
- Slotwoord ... door J. Mol.

De dienst wordt besloten met het "Merck toch hoe Sterck".

Hierna werden de aanwezigen verzocht zich naar de achterkant van de kerk te begeven voor de onthulling van de plaquette. Bij de plaquette werd de erewacht gevormd door de militairen van het Korps Commandotroepen uit Roosendaal. Zoals reeds eerder gemeld werd de onthulling verricht door de burgemeester, mevr. A. van den Berg en een zuster van één van de gesneuvelden, mevr. J. Eichhorn-de Ruiter, door het verwijderen van de Bergen op Zoomse vlag van de plaquette. Vervolgens werd de "Last Post" geblazen, gevolgd door 1 minuut stilte en "Reveille". Daarna was er gelegenheid voor het leggen van bloemen, o.m. door de burgemeester, de families van de gesneuvelden, de vertegenwoordigers van de diverse verenigingen, alsmede door een aantal belangstellenden. Ook door Vomi Noord-Brabant West werd een bloemstuk neergelegd.

De plechtigheid werd besloten met het zingen van twee coupletten van het Wilhelmus.

Na de afsluiting van de plechtigheid begaven de genodigden zich naar het stadhuis op de Markt, alwaar door de gemeente Bergen op Zoom een drankje werd aangeboden en er vele gesprekken ontstonden tussen de aanwezige nabestaanden en de overige genodigden, waaronder C. van

Haalen en N. den Hollander namens het alg. bestuur van Vomi-Nederland. Als afsluiting werd door J. Mol aan de burgemeester een beeldje, de sawachtrapper met opschrift, aangeboden als dank voor de steun bij de totstandkoming van deze plaquette, terwijl J. Mol ook zijn dank uitsprak aan de firma Bruijs voor de voortreffelijke uitvoering van de plaquette.

Door J. Willemsen werd als dank voor de prettige samenwerking met P. van Dijk, chef kabinet van de burgemeester, een Vomi-schildje overhandigd. Korte opmerking mijnerzijds. Doordat het grootste deel van de plechtigheid plaats vond in een sfeervolle kerk, kwam door de akoestiek van het gebouw de uitvoering van het optreden van het Bergen op Zooms mannenkoor en het koperkwintet alsmede al het overige beter tot zijn recht dan in de open lucht, alwaar een deel van het voortgebrachte geluid min of meer verloren gaat.

Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel.
2e secr. Vomi Noord-Brabant West

COLLECTORS ITEM

Wij kunnen bij voldoende belangstelling in het bezit komen van **50 SEIKO herenhorloges** met titanium plated kast met grijzige wijzerplaat en zilverkleurig ons logo VOMI en verder 1 t/m 12 en secondenpunten en wijzers en secondenwijzer ook in zilver.

Prijs f 65,-
exclusief verpakking en porto.

Mocht u serieuze belangstelling hebben, stuurt u ons dan een briefkaart met opgave van naam, adres etc., naar:

Fonds Sociale Zorg
Oost Kanaalweg 12A,
2461 EP Ter Aar

V.B.

V.O.M.I.

Ereveld "CANDI" - Semarang
07.09.96

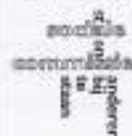
**DAT ZIJ MOGEN RUSTEN
IN EEUWIGE VREDE**

Door de Oorlogsgravenstichting is namens alle leden van de VOMI een kruis gelegd op de volgende Erevelden in Indonesië.

Menteng Pulo - Jakarta
Ancol - Jakarta
Pandu - Bandung
Lewigajay - Cimahi
Candi - Semarang
Kalibanteng - Semarang
Kembang Kuning - Surabaya
V.B.

LEGATEN EN SCHENKINGEN

Met het vorderen van onze leeftijd wordt de behoefte aan medische hulpmiddelen steeds groter. De financiën van het Fonds Sociale Zorg zijn helaas niet altijd toereikend. Alleen al daarom zouden legaten en schenkingen zeer welkom zijn en kunnen altijd gestort worden op het Postbank nummer

6131844

van het Fonds Sociale Zorg
Oost Kanaalweg 12A - 2461 EP Ter Aar

Bij voorbaat onze blijvende dank!!!

V.B.

Onthulling gedenksteen in de gemeente Strijen

In een bijzonder goed door de Gemeente Strijen georganiseerde bijeenkomst vond op vrijdag 17 oktober jl. de onthulling van een gedenksteen plaats, ter nagedachtenis van één in Birma en twee in Indonesië omgekomen militairen. De aankomst voorafgaand aan de onthulling, vond plaats in het Hervormd Kerkelijk Centrum Salvatori waar koffie/thee met cake aangeboden werd. Onder de naar

door de Gemeentesecretaris, de heer C. de Visser, volgde een toespraak door de burgemeester, mevrouw M. Peereboom, die de volgende woorden sprak: "Geachte aanwezigen, Aanwezig zijn bij de onthulling van een gedenksteen ter nagedachtenis van gevallenen, brengt altijd een scala van emoties met zich mee: Voor de nabestaanden zal het verdriet meer nog dan anders gevoeld worden; voor

den en wat vrijwel iedereen ook van hen verwachtte: namelijk "gewoon" hun plicht. Vanuit die plicht en waarschijnlijk ook wel omdat het avontuurlijk was om naar het toenmalig Nederlands-Indië te gaan, vertrokken velen zonder echt beeld te hebben van wat ze te wachten zouden staan. Een vergelijking met de oorlogssituatie in Nederland was toen niet goed mogelijk, ook al omdat hier het algemeen beeld was dat het nergens zo erg was geweest als hier.

De ervaringen bleken later voor velen zeer traumatisch geweest te zijn, en dat des te meer omdat er nadien vraagtekens zijn gezet bij de politieke motieven en daardoor bij het zinvol zijn van de inzet door onze landgenoten daar gepleegd. Dit laatste maakt ook dat de discussie rond het toestandkomen van een monument als dit vaak over die beide kanten gaat. In Strijen zijn wij in meerderheid van mening dat er in die jaren in Nederland politieke beslissingen genomen zijn, waar je achteraf wellicht vragen over zou willen stellen aan diegenen die daar verantwoordelijk voor waren, maar waarvoor je degenen die gingen niet verantwoordelijk kunt stellen.

Het is daarom goed dat wij hier vandaag bijeen zijn om de gedenksteen te onthullen, waarbij wij expliciet herdenken die inwoners van Strijen die gestorven zijn, terwijl zij in het toenmalig Nederlands-Indië dat deden wat wij van ze vroegen, maar waar wij ons tevens realiseren dat wij hiermee een symbolisch gebaar maken naar al diegenen die wel teruggekomen zijn maar het met hun herinneringen en daarmee gepaard gaande emoties lang niet gemakkelijk hebben. Ook zij verdienen onze aandacht."

Aansluitend op de woorden van de burgemeester, mevrouw Peereboom, volgde de toespraak van Ger de Jong, voorzitter Zuid-Holland Zuid. Hij memoreerde de omstandigheden waaronder destijds de ca. 140.000 uitgezonden Nederlandse militairen in het voormalig Nederlands-Indië de hen

Gedenksteen Strijen onthuld 17 oktober 1997.

schatting meer dan 150 belangstellenden waren behalve nabestaanden o.a. aanwezig: mevrouw F. Zuidwegt, directeur Stichting Dienstverlening Veteranen, mevrouw van Ardenne lid Tweede Kamer voor het CDA, de heer J. Dijkema voorzitter VOMI Nederland, en de heer V.C. Bridié voorzitter Sociale Commissie VOMI Nederland. Verder een delegatie van Wapenbroeders afdeling Zuid-Hollandse Eilanden, VOMI-leden en bestuursleden uit de afdeling Zuid-Holland Zuid en overigen. Na een inleidend welkomstwoord

diegenen die er ook bij betrokken waren zullen herinneringen aan die tijd op nieuw naar boven komen, verwerkte en onverwerkte emoties zullen om aandacht vragen en voor de overigen zullen er emoties van waar verschillende aard zijn. Stilstaan bij deze gedenksteen zal dit ook zeker te weeg brengen. De drie inwoners van Strijen, wier namen op deze gedenksteen te vinden zijn, L.C. den Haan, M.L. Hordijk, C.P. van Leenen, nog geen van allen dertig jaar oud toen zij overleden, deden in de jaren 1940-1950 dat wat zeer velen met hen de-

opgelegde taak onder moeilijke omstandigheden hebben verricht. Hij noemde de namen van hen die op de gedenksteen vermeld staan. In naam hebben ze nu gelukkig een plaats gekregen in de gemeenschap waar ze geboren zijn en van waaruit ze vertrokken zijn. Ook Strijen heeft zich nu gevoegd bij al die steden en gemeenten in Nederland die inmiddels een gedenksteen of monument hebben geplaatst. Nog velen zullen er volgen. Aldus Ger de Jong.

Vervolgens werd door de heer S. Overkleef het volgende gedicht voorgedragen:

Herinnering

*Nog zie ik ze voor me,
Onze vrienden van weleer.
Ze gingen naar de Oost,
en keerden nooit weer.
Een simpel tegeltje in de krant,
Gevallen voor het vaderland
Hoe de ouders zijn gebroken,
daar is nooit over gesproken.*

*In de Gordel van Smaragd,
deed hun zoon zijn laatste wacht,
Nu is het nog een herinnering,
Hoe zoon en broer naar Indië ging,
Met een lach op zijn gezicht,
Z'n blik op het troepenschip gericht,
Na 3 jaar kon hij wederkomen,
dat waren zo de toekomstdromen.
Een kogel of granaat 't is om het even,
maakte een einde aan zijn leven.
Hij rust onder een wit houten kruis,
in de Oost heel ver van huis.*

Omstreeks 14.00 uur werd onder klockgelui de stoet op het Kerkplein geformeerd en begaf zich naar de begraafplaats, gelegen aan de Kerkstraat. Aldaar aangekomen werd door de muziekvereniging "Onderling Genot" koraalmuziek ten gehore gebracht. Voorafgaand aan de onthulling werd door Ger de Jong het gedicht "De Wachters bij hun naam" voorgelezen gevolgd door onthulling van de gedenksteen door de burgemeester, mevrouw Peereboom, en Ger de Jong. Aansluitend werd de Last Post geblazen en twee minuten stilte in acht genomen.

Kranslegging werd verricht door het gemeentebestuur, VOMI, kinderen van de basisscholen, nabestaanden en reünie-commissies. Onder het hijsen van de Nederlandse vlag van halfstok in top werden onder muzikale begeleiding twee coupletten van het Wilhelmus gezongen. De plechtigheid werd afgesloten met een delilé langs de gedenksteen, bloemlegging door belangstellenden en terugkeer naar het Kerkelijk Hervormd Centrum Salvatori. Aldaar verzameld dankte Ger de Jong mevrouw

Peereboom en allen die betrokken zijn geweest bij het tot standkomen van de gedenksteen, een perfect georganiseerde bijeenkomst en uitvoering van deze plechtigheid. De burgemeester ontving uit handen van Ger de Jong als herinnering aan deze dag het beeldje van de "Soldaat Overzee" ofwel "De Sawahtrapper". Mevrouw Peereboom sprak hierna een woord van dank uit, gevolgd door een nabestaande, mevrouw Den Haan.

Nog enige tijd werd door de aanwezigen nagepraat en gedachten uitgewisseld, waarna omstreeks 16.30 uur de bijeenkomst beëindigd werd. De gedenksteen in de Gemeente Strijen is toegevoegd aan de rij van monumenten, die in Zuid-Holland Zuid en andere gemeenten in Nederland geplaatst zijn. Strijen heeft reden om trots te zijn op de wijze waarop het tot standkomen en de onthulling van deze gedenksteen gerealiseerd is.

H.C. Clasquin,
Zuid-Holland Zuid

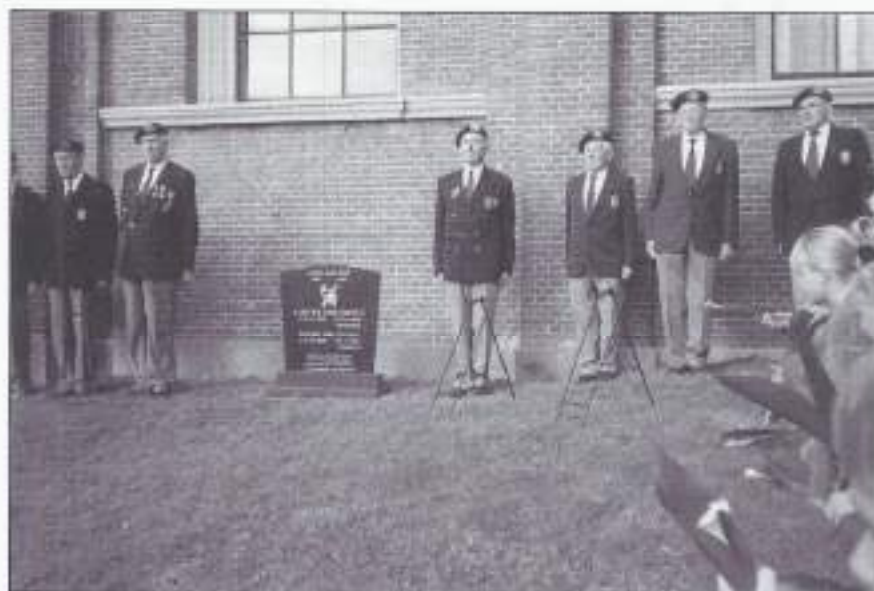

Bericht

Herhaaidelijk worden in diverse periodieken herinnerings-enveloppen, tegen betaling, aangeboden door de heer Noordsij uit Amersfoort.

Hierin wordt vaak de naam van 1 Divisie "7 December" gebruikt. De Staf 1 Divisie "7 December" maakt belanghebbenden erop attent dat de heer Noordsij geen toestemming heeft de naam van de divisie te gebruiken! 1 Divisie "7 December" kan dan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor gevolgen voortvloeiend uit deze aanbiedingen.

Onthulling gedenksteen in Tzum

Gedenksteen Tzum

Op initiatief van één van onze plaatselijke sobats en onder auspiciën van de "Vereniging Dorpsbelang" te Tzum (gemeente Franekeradeel) is men gekomen tot de plaatsing van een gedenksteen voor de uit dat dorp afkomstige sobats Lieuwe Greidanus en Wiebe Bruinsma. Van de 17 jongens die destijds vanuit Tzum naar Indië vertrokken, keerden zij niet terug in

hun woonplaats omdat ze het offer van hun leven brachten.

Op 27 september vond onder fraaie weersomstandigheden de onthulling plaats. Medewerking verleenden hierbij de erewacht van VOMI-Friesland en de plaatselijke muziekvereniging. De voorzitter van de Vereniging Dorpsbelang, de heer G.

Hilverda, kon een groot aantal belangstellenden verwelkomen, waaronder de burgemeester van Franekeradeel, mevr. Haverman, een groot aantal familieleden van de omgekomenen, sommigen overgekomen uit Canada, bestuursleden van VOMI-Friesland, alsmede bestuursleden van Wapenbroeders van Gewest Friesland, leerlingen van de plaatselijke basisschool en vele andere belangstellenden.

De heer Hilverda memoreerde in zijn toespraak dat deze onthulling weliswaar laat was, maar zeker nog niet te laat, getuige de grote belangstelling. Twee nabestaanden verrichtten de plichtigheid door het weghalen van de vlag, welke de steen bedekte. Aangrijpend was dat twee zusters en een broer van één van de gesneuvelden, woonachtig in Canada, ieder één van de laatste brieven voorlas, die vanuit Indië naar de ouders waren gezonden. Na de "Last Post", een minuut stilte en de kranslegging werd de plichtigheid besloten in het dorps huis, alwaar nog een aantal personen het woord voerden. Al met al een zeer waardige onthulling, waarin een kleine dorpsgemeenschap groot kan zijn!

Henk Leeman

Mijn vriend Gerrit

Ik had een vriend, hij heette Gerrit
Ja inderdaad hij is reeds dood
Maar toen we elkaar ontmoetten
Bevonden wij ons op dezelfde boot.

De reis ging naar Indië toe
En we hadden dus alle tijd
Elkaar beter te leren kennen
Want in het begin was dat even wennen

Hij was kalm en ik was drijftig
Doch hoe moeilijk het ook begon
Spoedig werd onze vriendschap
Verwarmd door de hete tropenzon

Wij namen deel aan vele acties
Raakten ook beiden eens gewond

Maar als gezonde jongkerels
Waren we toch spoedig weer gezond

Na twee volle tropenjaren
Waren reeds veel jongens gesneuveld
Anderen hadden een schot in buik of voet
Maar met ons ging het nu redelijk goed

Hoe kan dat zei Gerrit toen
Noemen ze dat nou stom geluk
Want voor het eerst was hij die avond
Echt een beetje van zijn stuk

Wij spraken toen nog heel lang door
Ook over het geloof - t was de eerste keer

Ach zei Gerrit schertsend - waar ik straks kom
Daar zijn er vast wel meer

Twee dagen later was Gerrit dood
Reed met zijn pantserwagen op een mijn
Maar in die fractie van een seconde
Leed hij beslist geen pijn

Op een ereveld in Semarang
Rust nu Gerrits overschot
Maar tot vandaag blijft mijn gepieker
Mijn vriend - wat is nu toch jouw lot

Sla de strekking van dit ware verhaal
Beslist niet in de wind
Want aan de keuze hier gemaakt
Komt later nooit weer een end.

A.R. Damhof
4e Eskadron pantserwagens.

Onthulling gedenkteken in Steenwijkerwold

"Een gedenkteken komt nooit te laat"

"Het is een plek om stil te staan, een plek van overpeinzing, voor gebed voor hen, die het hoogste offer aan het vaderland hebben gebracht", aldus burgemeester Schippers van de gemeente Steenwijk tijdens de herdenkingsdienst zaterdagmorgen 16 augustus 1997 in Steenwijkerwold, waar het gedenkteken voor tien militairen uit Steenwijk en Steenwijkerwold, die in de periode van 1946-1949 in het voormalig Nederlands-Indië zijn gesneuveld, werd onthuld. Schippers: "Dit gedenkteken komt nooit te laat."

De dienst in de hervormde kerk werd door zo'n 160 familieleden, gemeentelijke en militaire functionarissen, wapenbroeders, kennissen en andere belangstellenden bijgewoond.

Burgemeester Schippers zei verder in zijn toespraak, dat het nu moeilijk voor te stellen is dat er zo'n band was tussen moederland en de kolonie.

Vijftig jaar geleden leefde de opvatting dat het herstel van het koloniale bestuur goed zou zijn voor beide partijen. Dat de Republiek Indonesië werd uitgeroepen, kwam als een verrassing en Nederland was niet bereid de onafhankelijkheid te respecteren. Het uitzenden van 120.000 militairen kende een brede steun binnen de samenleving. En drie jaar later zei de koningin in haar toespraak dat er veel pijn is geleden en een bittere strijd werd geleverd, dat het droevig was dat er zoveel omgekomen waren en dat velen met littekens verder moeten.

Na terugkeer van de militairen bleek de brede steun te zijn verdwenen, die in de loop der jaren uitmondde in desinteresse en zelfs kritiek. Om deze mensen met terugwerkende kracht te diskwalificeren is niet goed aldus de heer Schippers.

Schippers sprak zijn waardering uit voor de initiatiefnemers "oprichting gedenkteken". "Het gedenkteken is het respect aan hen die het hoogste offer brachten voor hun vaderland. En ... het is nooit te laat!"

Bisschop Jan ter Schure was één van de genodigden. Zijn neef Bernardus ter Schure sneuvelde in 1949 in Bandung. "Hij was één van de velen die uitgezonden werden. Iedereen, de regering, maar ook de bevolking had de opvatting dat Nederlands-Indië weer vrij moest zijn, in het belang van welzijn van alle partijen, ook in Indië. En, achteraf kan je oordelen, dat de regering onvoldoende oog had voor het nationalisme. Misschien wel te verwijten. Daar kwam nog bij, dat de antiekoloniale stemming in de Verenigde Staten onderschat werd. Maar vanuit de optiek van de regerders destijds was het begrijpelijk: men probeerde recht en vrijheid te schenken aan een volk, dat bij veel Nederlanders nog dierbaar is. En dat er zoveel sneuvelden, is zeer te betreuren".

Na deze toespraken werd het gedenkteken op de nieuwe algemene begraafplaats onthuld door Lebbert van Dalen en Henk ten Veen, respectievelijk zwager en broer van Jan ten Veen uit Steenwijk, één van de tien namen op het gedenkteken: Johannes Jacob Beerta, Jan Pijlman, Klaas Knol, Hendrik Dapper uit Steenwijk, Petrus Johannes Ellers, Bernardus Sixtus Cyrillus ter Schure, Berend Spin,

Tjeerd Nijsingh en Martinus Harmama uit Steenwijkerwold. Zij werden zaterdag 16 augustus geëerd met een ceremonie: onthulling, een minuut stilte, de Last Post, het hijsen van de vlag, het spelen en zingen van het Wilhelmus, de kranstegging en een defilé.

Na de onthulling hield Sieger Veenstra een emotionele en opvallende toespraak in "het Centrum", waar velen onder het genot van een kopje koffie met een plak cake samen waren gekomen.

Enkele van zijn uitspraken:

"Het is inmiddels mei 1950 als je terugkomt, 10 jaar eerder, op 10 mei 1940 begon de Tweede Wereldoorlog. In feite hadden wij 10 jaar oorlog achter de rug. Afgesloten? Neen! Voor ons niet. Enige blijk van erkenning mochten we van regeringszijde niet ervaren. Sinds jaar en dag is men bezig of wij wel of geen f 1000,- zullen ontvangen. Zoals ik heb begrepen, ligt het wetsvoorstel daartoe nu bij de Raad van State, waarna het nog de Tweede en de Eerste Kamer moet passeren en dan maar afwachten wie wat krijgt. Wordt het voor alle oud-militairen-Indiëgangsters of niet; ontvangen de weduwen van hen dit geld of niet? Wacht maar, wacht maar! Straks ben

Je als één van de allersterksten over en zit je in een bejaardenhuis.

Zo komen er af en toe talloze grieven bij je boven. Wat te denken van drie jaar trouwe dienst als je je militaire spullen moet inleveren en een paar sokken en een hemd ontbroken met een totale waarde van f 2,50 wegens het moedwillig zoekmaken van rijks-eigendommen en je moet f 7,50 betalen van een maandsalaris van f 56,- voor bewezen diensten?

Wij werden nogal eens afgeschilderd alsof wij gehandeld hebben als oorlogsmisdadigers. Wij zijn daardoor meerdere malen op onze hart en ziel getrapt. Ik zal de laatste zijn die durft te beweren dat er in Indië geen dingen zijn gebeurd waarvan je achteraf zegt dat dit niet zo had mogen gebeuren. Maar achteraf is makkelijk praten. Je moest toen handelen naar de omstandigheden waarin je verkeerde. Sorry vrienden, ik moest dit even kwijt.

Het was een waardige onthulling van één van de vele gedenktekens voor onze gevallen sobats in het voormalig Nederlands-Indië, waar het gemeentebestuur van Steenwijk haar financiële steun aan heeft bijgedragen. Zowel initiatiefnemers als gemeentebestuur hartelijk dank.

F. Hootsma

Misser

Op de een of andere wijze is bovenstaande foto, behorende tot het artikel "Ook Kerkrade heeft nu zijn monument", handelende over de onthulling op 13 september jl., van een plaquette voor 31 in voormalig Nederlands Oost-Indië omgekomen militairen uit die plaats.

Op de foto is de heer M. Everhartz, voorzitter VOMI Limburg, te zien bij het uitspreken van het "In Memoriam" met op de achtergrond burgemeester M.A.M.(Thijs) Wöltgens.

Deze foto had in "Sobat" nr. 55 geplaatst moeten worden.

Djalan Kaki

Patrouille naar Batu Surau

In de vroege morgenuren van 13 maart 1949 vertrokken we vanuit ons detachement Pulau Pangung in de richting van de kampong Batu Surau, en waren ongeveer een uur onderweg, toen wij onverwachts onder vijandelijk vuur kwamen (snipervuur). Op hetzelfde moment zagen wij beweging in de alang-alang langs de kant van de weg. Er werd een touw weggetrokken.

Awas-awas een trekmijs.

Maar "Lucky" voor ons, de mijn ging niet af, anders waren wij hoogstwaarschijnlijk "Kassi zer" geweest.

Wij lagen er zowat boven op, zoals we later ontdekten! Het was een Japanse trekmijs!

Na dit oponthoud ging het weer verder, tot we om een bocht in de weg kwamen en zagen vandaar in een dal verschillende kampongs liggen, o.a. vlak voor ons Batu Surau. De ene kant van de weg was steil havelachtig terrein, aan de andere kant meer vlak - hier was echter de alang-alang weggekapt - wat de peloppers in de kampong, zoals we later merkten, een beter schootsveld gaf!

En betoel, wij kwamen direct onder vuur te liggen van een 12.7 Jap. machinegun - zo het was dekken gelazen. Gelukkig voor ons lag hun vuur een beetje te hoog, de kogels floten over ons heen. Voordat de peloppers hun vuur meer accurater zouden verleggen, begonnen onze 2 brens terug te vuren (onderdrukkingvuur). Daarna was het attaqueren, - Madjoel - en stormden wij de

kampong in. De peloppers bleven niet wachten, die namen gauw de benen - lari lekas!

In de kampong aangekomen vonden we de warme rijst, etc. nog op een tafel, plus de nodige republikeinse propaganda biljetten! Hierna vervolgden wij onze weg en zuiverden nog een paar kampongs, o.a. Sri Tandjong en Tandjung Raja en keerden later in de dag terug naar ons detachement - een andere patrouille was over - selamat djalan.

Aan alle sobats in Holland en waar ook ter wereld een "Selamat tahun baru!"

C. v/d Heuvel,
Australië

Opsporing verzocht

Sobat H. de Graaf van 3-2 R.I. is op zoek naar "Sobat" nummer 1 en 2. Wie heeft er één van deze beide nummers over en wil die afstaan. Gaarne toezenden aan H. de Graaf, Kuwboot 7, 3751 ZJ te Spakenburg.

Maria Lucien Dias, geboren op 24 mei 1948 te Banjuwangi, dochter van Eleanora Christine (Nora) Dias, is op zoek naar het adres van luitenant Lucas Davies (KNIL), gediend bij de MTD te Banjuwangi. Zijn commandant destijds was de kapitein Jan Planken. Informatie graag zenden aan VOMI Noord-Brabant Oost, tel. 013-5333899.

Mevr. C. van Vliet - v.d. Doe is op zoek naar haar jas. Na een bijeenkomst in het zorgcentrum "Laurens" te Rotterdam op 17 september j.l. heeft zij per abuis een verkeerde jas meegenomen. Degene die zo mogelijk haar jas heeft meegenomen en haar eigen mist, wordt vriendelijk verzocht contact op te nemen met mevr. V. Vliet, W. Alexanderhof 11, 3441 XL te Woerden. Tel. 0348-414858.

Sobat Pesulima is op zoek naar de persoon, die afgebeeld staat op naaststaande foto. De foto is gemaakt te Kalidjati en ze hebben samen gediend bij het 30e Verzorgings-Peloton in Buitenzorg. Degenen, die inlichtingen over hem kunnen geven, worden vriendelijk verzocht contact op te nemen met J.J. Pesulima, Beemsterhoek 79, 2905 XD te Capelle a/d IJssel. Tel. 010-4587489.

Sobat J. Meulenbroeks uit Hooge Mierde, lid van VOMI Noord-Brabant Oost, is verzamelaar en doet een oproep aan degenen die nog in het bezit zijn van uitmonsteringen en uitrustingsstukken, om deze te willen afstaan voor zijn verzameling. Deze verzameling zou hij graag zo breed mogelijk willen maken. U kunt hiervoor contact opnemen met dhr. Meulenbroeks, tel. 013-5091776.

Sobat P. Jansen is op zoek naar onderstaande personen uit de periode 1953 - 1954 die gelegen hebben in Manokwari, Nieuw-Guinea. J. Jansen; Thomson; vm. Lt. Rijper; Kpl. Veldhuis; Kpl. Wolf; Kpl. Mulder; van Ommeren; Sgt. Zwaan; Kaimana ???; Rijziger (Arnhem); Peters (Sittard of Brunsum); J. Peters (Cauberg); Boon (Den Helder); vm. Lt. Van de Bos (Hilversum) en Verduin. Reacties graag schriftelijk aan P. Jansen, Schimmelpennincklaan 5, 8131 VW te Wijhe (Ov)

De kinderen van E.G.H. Berg, gewoond hebbende Paul Krugerkade 62 te Haarlem, zijn op zoek naar sobats van hun overleden vader. Sobat Berg diende bij het OVW Bataljon II-4 R.I. (Cie. onbekend), het zogenaamde Kennemer-bataljon en kwam juni/juli 1948 met dat bataljon met de Indrapoera terug naar Nederland. Reacties graag aan Harry Butot, Meeuwenstraat 26, 2025 ZC te Haarlem. Tel. 023-5370782.

Sobat H. v.d. Broek, van Speijkstraat 20, 5151 ME te Drunen, diende van 1947 tot 1950 bij het 6e Eskadron Pantserwagens W Brigade. Hij zoekt maatjes uit die tijd. Tel. 0416-374266.

Sobat L. van Loeuwen, Enschedepad 89, 1324 GD te Almere, tel. 036-5334956, diende van augustus 1945 tot augustus 1949 in het Tijgerbataljon II-10 R.I. op Oost-Java. Hij is op zoek naar zijn maatjes. Reactie graag aan bovengenoemd telefoon.

Herhaalde oproep

Sobat Th.G. Gabriel Dr. Kuiperstraat 5, 6535 TH Nijmegen, tel.: 024-3551183 wil i.v.m. een feestelijke reünie in 1998 graag in contact komen met de in 1950 teruggekeerde militairen van 42 RVA waarvan de namen hierna genoemd worden. Adelaar, Akker v.d., Anemaat, Assenberg, Aysing, Baam, Bavel v. R., Bello H., Belogne, Bergmans H., Boerstoel Th., Bruin de A., Busschers W., Cate ten, Couperus, Hamilton Lt., Hol v. G., Jansen J.C., Kipping, Koudenburg, Kruijck de, Kuiper, Leeuwen v. A., Leppers J., Lijk v. S.J., Plantinga, Reyntjes v. Veersen, Rozenmond Lt., Schaafsma Lt., Scheele, Sluis v/d, Sportel H., Swartz, Timmer C., Verbeek H., Verhaar, Vilsterman, Voet v/d G., Vraag in de Weij, Wassenaar J., Zandbergen, Zondag P., Zorge J.J.

Reünie

3e Genie-Veldcie.

Op donderdag 5 maart 1998 houdt de 3e Genie-Veldcie wederom een reünie in de Lunetten-kazernes, Lunettenlaan in Vught.

Aanvang: 10.30 uur.

Sluiting: ± 17.00 uur.

Indien u nog geen circulaire ontvangen hebt, meldt u zich dan voor 10 februari 1998 bij W.J. v.d. Wiel, tel. 023-5380670.

Verbindingspeloton 5-5 R.I.

Het verbindingspeloton van 5-5 R.I. houdt haar jaarlijkse reünie op 17 juni 1998 op de vliegbasis Twente. Leden worden t.z.t. geïnformeerd. Inlichtingen bij C. Ermers.

3e Cie. 5-5 R.I.

De 3e Cie. van 5-5 R.I. houdt op 26 maart 1998 een reünie in de Lt. Kol. Tonnetkazerne in 't Harde. Nadere bijzonderheden volgen. Noteer alvast deze datum.

Inlichtingen zijn te verkrijgen bij: L. Jaspers-Frijer, Almloseweg 80, 7671 RG te Vriezenveen, tel. 0546-561348

413e Bat. Inf.

Het 413e Bataljon Infanterie houdt haar jubileumreünie op 2 maart 1998, precies 50 jaar na dato dat de lichter 48 I zich moest melden voor de dienstplicht in de kazernes Cort Heiligers, Oranje Nassau en het Groot Arsenaal in Bergen op Zoom.

Deze dag zal groots herdacht worden op maandag 2 maart 1998 in de Trip van Zoutlandkazerne in Breda en roepen bij deze alle 413e B.I. veteranen op daarbij aanwezig te zijn. Veteranen, die de vorige reünie in maart 1997 bezocht hebben, krijgen automatisch bericht. Overige 413 B.I. veteranen worden verzocht contact op

te nemen met de reünie-commissie. Verder is de reünie-commissie op zoek naar het kader dat toen in bovengenoemde kazernes de opleiding verzorgde.

Deze groep mensen zou de commissie gaarne uitnodigen aan de reünie te willen deelnemen. Wie kent nog iemand daarvan?

Bel of schrijf voor inlichtingen of aanmelding naar de Reünie-commissie 413e Bat. Inf., Burg. Moorsstraat 22, 4631 ED Hoogerheide. Tel. 0164-612166.

4-3 R.I.

Op vrijdag 27 maart 1998 houdt 4-3 R.I. haar 13e Bataljons-reünie. 4-3 R.I.-ers, waarvan de adressen bekend zijn, ontvangen in januari a.s. bericht, tevens uitnodiging. Deze reünie en hieraan voorafgaand een dodenherdenking zullen worden gehouden in de Trip van Zoutlandkazerne, De La Reyweg 95, Breda. Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot: H.C. Clasquin, Groenewaal 20, 3342 DD te H.I. Ambacht, telefoon 078-6815849 of bij A.C. van Cadsand, Bijlokeplein 20, 4571 JJ te Axel, telefoon 0115-562819.

Herhaalde oproep.

Wij (dienstmakers van het REG. ANTI TANK 1-2 R.T.A.) houden een reünie op donderdag 23 april 1998, in de Elias Beekman kazerne, Nieuwe Kazernelaan 10 te Ede (kazernecomplex Ede-Oost). Wij zijn opgekomen 7-11-1947 in de Simon Stevin kazerne te Ede. Diegene die op vorige reünies niet is geweest zouden wij er graag bij willen hebben, graag reacties aan J.J. de Leeuw, Kronhout 199, 3311 RG Dordrecht, 078-6149943 (na 19.30 uur).

V.O.M.I.

tabak

Speciale aanbieding
V.O.M.I. - adreszegels

victor c. bridé ovw
117 van rijenrodestraat
2597 rl 's-gravenhage
tel. 070 13 29 05 32
postbank giro 22 09 52

afmetingen: 42x21 mm gegomd
500 stuks (minimaal) f 35,- franco.
Deze adreszegels te bestellen bij:
Fonds Sociale Zorg
Oost Kanaalweg 12A, Ter Aar
2461 EP

EXTRA AANBIEDING

V.O.M.I.-wapenschild

Het is er eindelijk, zeer fraai uitgevoerd op een blank gelakt mahonie schild in wangmodel met het V.O.M.I. logo in plastic spuit/gietwerk, wat kleuren betreft gelijk aan onze sticker en borstembleem.

De prijs is f 30,- exclusief verzending.

V.O.M.I. - demobilisatiespeldje met sureté en zwaar verguld

K.B. kwaliteit f 12,50 franco

V.O.M.I. - OVW insigne
afmeting: 11 mm hoog
met sureté en zwaar verguld
K.B. kwaliteit f 12,50 franco

U kunt ze bestellen bij het Fonds Sociale Zorg V.O.M.I. - Nederland te Ter Aar

V.B.

Tempo Doeloe

Borneo I

Borneo (Kalimantan) tijdens de Japanse bezetting, 1942-1945.

Na het uitbreken van de oorlog in het Verre Oosten met de Japanse aanval op de Amerikaanse vlootbasis Pearl Harbor op 7 december 1941 en de oorlogsverklaring aan Japan door de Nederlands-Indische regering op 8 december, liet de Japanse aanval op het Nederlands-Indische grondgebied niet lang op zich wachten. Japan, een land met weinig grondstoffen w.o. olie, had al vele jaren een begerig oog op het grondstoffen en olierijke Nederlands-Indië gericht gehouden. Het nam nu zijn kans waar.

De aanval op de eilanden beoosten Java, de zetel van de regering in Indië, begon eerder dan die op het hoofdeiland. De verovering van deze eilandenwereld duurde langer, werd eigenlijk de gehele duur van de Pacific-oorlog niet beëindigd. Het beeld van deze gebieden en de oorlog die er woedde is onsamenhangend. Het is en was een eindeloosheid van honderden, ja duizenden eilanden, omvattende de Grote Oost, Borneo, Celebes en Nederlands (West) Nieuw-Guinea.

Het vormde een kaleidoscoop van volkeren, culturen, rassen, talen, beschavingen, godsdiensten, klimaten, landschappen, benaderingen en huidskleuren. Nergens was eenheid, stabiliteit of gelijkheid. De volksaard en huidskleur van de bewoners is even uiteenlopend als de mate van ontwikkeling. In deze oneindig geschakeerde wereld bestond de 20ste eeuw naast de steentijd, het hooggebergte naast het regenwoud, moerassen naast droge vlakten, de stad naast de rimboe, de kannibaal naast de cultuurmens. Zelfs de zeeën, die de vele eilanden van zeer groot (subcontinenten zoals Nieuw-Guinea en Borneo) tot piepklein, omspoelen, zijn verschillend als de landen en eilanden zelf. Dit immense zeegebied is bezaaid met eilanden.

Bewoonde, onbewoonde, begroeide, onbegroeide, kale rotsen, zandplaten, landmassa's zo groot, dat in de binnenlanden landklimaten heersen en nauwelijks in de immense zeeën en oceanen te vinden slechts door

schreeuwende vogels omzwermden atollen. Hindoes, Christenen, Mohammedanen, paganisten, animisten, polytheïsten, monotheïsten, trinitheïsten, zwarten, gelen, blanken, gemengdbloedigen in alle denkbare kruisingen bevolken deze oneindigheid van oostelijk Nederlands-Indië tussen Bali en Nieuw-Guinea, van west naar oost en van Kepulauan Talud en Timor van noord naar zuid. En het zal U dan ook niet verwonderen dat een samenvatting van wat in deze wirwar van verschillende gebieden gedurende de meer dan drie jaren van de Japanse bezetting gebeurde onmogelijk is.

Even verbrokkeld en onsamenhangend als dat met eilanden en eilandjes bezaaide zeegebied is de geschiedenis ervan, zowel in bestuurlijk als krijgskundig opzicht. Het zijn slechts flitsen die we waarnemen en fragmenten van wat plaatsvond.

We zullen proberen iets van de lotgevallen der bewoners van Borneo gedurende de jaren van de Japanse bezetting te achterhalen voorzover de bewaard gebleven bronnen ons dat veroorloven.

Borneo is na Nieuw-Guinea, maar dat behoorde slechts voor de helft, de westelijke, tot Nederlands-Indië, het grootste eiland binnen de Grote Oost. Bestuurlijk ressorteerde Borneo (Indonesisch Kalimantan) met uitzondering van Oost-Borneo onder het bevelsgebied van de Japanse Westvloot, die zijn hoofdkwartier in Makassar op Celebes (Sulawesi) had.

Oost-Borneo behoorde tot het territorium van de Tweede Zuidelijke vloot. Ik zal U verder niet vermoeien met allerlei wijzigingen in het bestuur en met de namen van de elkaar opvolgende bestuurders/marinecommandanten, maar proberen U uit de veelheid van gebeurtenissen enkele gegevens die bekend zijn aan U mee te delen.

Van april tot september 1942 bestuurde Vice-Admiral Takahashi, vallende onder het commando van de Zuid-Westvloot en dat van de Tweede Zuidelijke vloot het grote eiland Borneo. Het relaas van de in dit gebied plaatsgevonden gebeurtenissen hoop ik U in een volgende aflevering van onze Indiërubriek te verhalen. Voor wie gedetailleerdere informatie

over de strijd op Borneo en de gruweldaden van de Japanse invallers in de begintijd van de oorlog en de bezetting op Borneo, wenst te bekomen, wil ik attenderen op de voortreffelijke Borneo-trilogie van C. van Heekeren: "Rode zon boven Borneo", "Moord en Brand, oost-Borneo 1942" en "Helden, hazen en honden, zuid-Borneo 1942", uitgaven van Bart Bakker/Daamen bv, Den Haag, respectievelijk verschenen in 1968 en 1969.

J. Zwaan

Tasikmalaya 1947-1948

Het lijkt nog maar zo kort geleden maar toch is het al 50 jaar. Al tweemaal Kerstmis in de tropen. Het werd een sober Nieuwe jaar.

Nog twee van zulke zouden volgen 'k denk vaak nog aan die tijd van toen. Veertig maanden sawah trappen onder leiding van oom Koen.

'k zie vaak nog de vergeelde foto's, de brieven naar het Vaderland, van weemoed, heimwee en verlangen, naar vrienden en familieband.

Die tijd is nimmer uit te wissen, al is het reeds lang voorbij gegaan, met weemoed en een stil verlangen, denken wij dikwijls nog daaraan.

De velen die daar zijn gebleven, 't gezamenlijk gedragen leed, heeft bij hen die huiswaarts koerden, een hechte vriendschapsband gesmeed.

Die band, door gezamenlijk ervaren, zal door de tijd blijven bestaan, totdat, 't is onvermijdelijk, de laatste twee zijn heengegaan.

L. van Geenen
9-3-1 MIBA 7 Dec.div.

Een vader had drie zonen

De geschiedenis van de "verloren Zoon" zoals die beschreven staat in de bijbel (het evangelie naar de beschrijving van Lucas, hoofdstuk 15) begint met de woorden "Iemand had twee zonen".

Zonen waren en zijn in veel delen van de wereld het belangrijkste wat een man kan overkomen. De moeder en de dochters zijn tot op de dag van vandaag heel vaak in bepaalde streken of culturen in geen enkel opzicht in tel.

Het is niet mijn bedoeling dit met het opschrift te beklemtonen. Toch was ook in Duitsland, waar onze eerstgeborene een dochter was, men enigszins verbouwd dat ik blij was met het feit dat het een "meiske" was. Een "stambouder" zou toch veel mooier geweest zijn, niet waar. Dat was in de zestiger jaren.

Maar ook de beroemde Russische schrijver Toergenjev schreef een klassiek boek met als titel: "Vaders en zonen".

Vandaar dit opschrift.

Voor de oorlog was het een heel gewoon gezin, vader en moeder en de kinderen, waaronder de bedoelde drie zonen. Ze woonden in het noorden van ons land en waren kerkelijk aangesloten bij de Nederlands Hervormde Kerk. De denominatie waartoe zij behoorden was nadrukkelijk de "confessionele". Insiders zullen weten wat daarmee wordt bedoeld. Essentieel was daarbij dat geleefd moest worden naar de geboden des Heeren, zoals die in de bijbel waren aangegeven, en men diende zich overeenkomstig die gegeven regels te gedragen. En ten aanzien van de overheid gold het belangrijke voorschrift dat de burgers die, als door God aangewezen, overheid gehoorzaam dienden te zijn.

Gezagsgetrouwheid was gewoon een deel van de cultuur van waaruit geleefd werd.

Politiek was men georiënteerd op de Christelijk Historische Unie. Een richting die in diepste wezen uitging van de "Godssovereiniteit", waarbij de overheid werd gezien als "dienaressa Gods". Christelijk Historisch werd geïnterpreteerd als "er staat geschreven" en "er is geschied". Dit hield in dat de ordening van de samenleving

moest geschieden langs de lijnen zoals die in de bijbel waren neergelegd en dat de vrijheid van Nederland gewaarborgd moest blijven onder het Huis van Oranje.

Aangenomen mag worden dat in Nederland vele gezinnen een structuur hadden zoals hier is weergegeven.

Toen in 1940 de oorlog met Duitsland uitbrak was de oudste zoon 20 jaar oud en dienstplichtig sergeant in het Nederlandse leger. Hij werd gevangen genomen, maar overleefde de korte strijd. Het begin van de bezetting stond uiteraard in het teken van de discussie of men aan de bezettende overheid, als door God over ons gesteld, gehoorzaamheid was verschuldigd.

Maatgevend voor de houding die werd aangenomen (althans in genoemd gezin) was hetgeen in Duitsland in 1933 in de Kieler Hochschulblätter als grondslag van het nieuwe Duitse geloof werd vastgelegd en verkondigd. Daarin stond namelijk het volgende: "Wij geloven dat God zich openbaart in ons Duitse bloed en in ons Duitse geweten.

Wij erkennen geen internationale mensheidsreligie, wij willen geen Joodse religie in Duitsland.

De grondslag van de Joodse Christelijke leer is de leer van de erfzonde.

De grondslag van het heidense Duitse levensgevoel is het geloof in het werk van het gezonde Duitse bloed.

De mythus van het Joodse Christendom luidt: 'zonde en verlossing', de mythus van ons Noordse heldendom luidt: 'bloed en eer'."

Deze geloofsbelijdenis werd in 1933 opgesteld en was bedoeld voor de intellectuele elite van het Derde Rijk, maar het was in feite ook een voorbode van de holocaust. Een dergelijke onchristelijke bezetter mocht men onder geen enkel beding achten "gehoorzaamheid verschuldigd te zijn". Gehoorzaamheid was en bleef men schuldig aan de overheid die zich in Londen had gevestigd om van daaruit de strijd voort te zetten.

Herinnert U zich maar de woorden gezegd over Koningin Wilhelmina: Het was geen vlucht die U deed gaan Maar volgen waar God riep.

En vanuit die geloofs- en denkwereld was de beslissing in 1943 toen de bezetter de Nederlandse militairen weer weg wilde voeren in krijgsgevangenschap welhaast een vanzelfsprekende. De oudste zoon luisterde naar de opdracht van zijn wettige overheid in Londen en meldde zich niet, maar dook onder.

De tweede zoon kreeg direct daarop een opdracht om naar Duitsland te gaan om daar de oorlogsinspanningen van de Duitsers te ondersteunen. Uiteraard was het in geweten niet toegestaan de bezetter hierin tegemoet te komen en ook hij dook onder. De derde zoon kreeg tegelijkertijd het bevel zich te laten scholen in de heidense nazistische leer en liederen te leren zingen met als teneur: Groen als de bossen zijn de kleuren van ons kleeid Arbeidssoldaten ten strijde gereed.

Ook dat was in geweten niet toegestaan en hij dook onder. Alle drie kwamen in het verzet terecht en gevangenschap w.o. een concentratiekamp is aan hen niet geheel voorbijgegaan. De jongste zoon werd na de bevrijding oorlogsvrijwilliger omdat het in geweten logisch was dat naar de brochure van de overheid "hij zijn plicht kende".

Nu 50 jaar na dato, is aan de oudste zijn soldij, omdat hij zich aan krijgsgevangenschap heeft onttrokken, onthouden en zijn hem pensioenrechten over die tijd ontzegd met als motivering dat een morele opdracht van de overheid diezelfde overheid juridisch niet bindt en hij niet werd geacht in werkelijke dienst te zijn geweest gedurende die tijd. Ook de thans ter discussie staande 1000 gulden wordt hem om die reden onthouden. Evenwel wordt aan diegenen die de morele opdracht van hun wettige overheid aan hun laars laptten en zich meldden hun soldij wel uitbetaald en krijgen zij (indien ambtenaar) wel hun pensioenrechten over die tijd. Evenzover zullen zij mogelijk in aan-

merking komen voor de genoemde 1000 gulden.

Door de zogenaamde dwangarbeiders wordt momenteel de Nederlandse regering onder druk gezet om voor de tijd die zij in Duitsland werkten van de Duitse regering pensioenrechten te claimen. Maar zij die zijn ondergedoken, zoals de tweede zoon, staan zonder enige twijfel met lege handen.

En de derde zoon die OVW-er werd heeft nimmer iets gekregen van hetgeen in de overheidsbrochure werd beloofd.

Door de jongeren-organisaties van de politieke partijen die indertijd ons wezen op onze plicht en kreten slaakten dat "het roer om moest" wordt thans gesteld dat de Nederlandse overheid zo langzamerhand moet erkennen dat Indonesië op 17 augustus een soevereine staat werd. Dit omdat van de zijde van de Indonesische jeugd wordt gesteld: "If you appreciate the independence struggle of our freedom fighters you recognize this date".

Aan het feit dat wij die dachten onze plicht te doen en de rechtmatigheid van het Nederlandse ingrijpen niet ter discussie hebben gesteld, omdat dit ook de overtuiging was van de politieke partijen, wordt in deze stellingname simpelweg voorbijgegaan. Wij worden nu gedegradeerd tot een agressieve soort SS-ers die een soevereine staat hebben aangevallen en op koloniale wijze hebben willen onderwerpen.

Een vergelijking met Mussolini die op die wijze Abessinië is binnengevallen en heeft onderdrukt ligt daarbij voor de hand.

Dezelfde politieke partijen die ons toen van de rechtmatigheid van het ingrijpen overtuigden, laten ons nu vallen als een baksteen.

Er is echter een oud gezegde dat luidt: "terwille van de smeer likt de kat de kandelaar".

Maar wat moet ik aan met die partijen, die alle drie de zonen thans in het ongelijk stellen?

En de Hervormde Kerk die ons heeft geleerd onze wettige overheid te gehoorzamen schrijft, in een groot artikel in het blad Hervormd Nederland "Er waren er die niet gingen". Voor deze aan hun overheid ongehoorza-

men wordt door diezelfde kerk thans de loftrumpet gestoken. Van hen werd gezegd dat "De Indonesië-weigerders toonden de morele moed die in die tijd bij vele zogeheten hooggeplaatsten ontbrak". Wat moet ik aan met een Kerk die mij eerst leert hoe mij te gedragen om mij vervolgens op grond van dat gedrag als een misdadiger te bestempelen?

Ik kom natuurlijk ook niet om het Veteranen Platform heen. Het Dagelijks Bestuur van het VP verkondigt bij monde van de voorzitter o.m. het volgende:

"Ik heb in 1989 het Veteranen Platform opgericht" en "De Indië-veteranen moeten de moed op kunnen brengen om eens een streep onder dat verleden te zetten, althans om tezamen afstand te nemen van dat verleden". Hoe moet ik dat duiden?

Bilderdijk heeft in 1813 reeds geschreven:

In het verleden ligt het heden
In het nu wat worden zal.

Datgene wat wij in het verleden hebben gedaan wordt thans gemeten aan de maatstaven van nu. Wij kunnen die situatie daarom niet als "Verleden en afgedaan" beschouwen, omdat het alles van doen heeft met normen en waarden van waaruit wij leefden en die nu als onzin worden betiteld.

Het is ook nu nog een strijd die niet voorbij is. Als in de krant staat dat een jongen wordt afgerost door een stelletje schlemielen en de moeder hoort dan van de politie dat hij "te verlegen en te netjes" is dan bekruipt ons allen het gevoel of wij onze kinderen wel goed hebben opgevoed. Hebben wij ze in deze samenleving wel weerbaar gemaakt? Of hebben wij ze groot gebracht met een levenshouding die alleen maar geschikt is om ze geestelijk en ook lichamelijk te laten "doodtrappen"?

Weet U het nog, dat gedicht uit de oorlog?

Den Tienden Meidag zal ik nooit vergeten

Hij ligt geborgen in mijn bloed

En kan eerst sterven met mijn eigen leven,

Onthou dat wel, begrijp mij goed!

Hebben de leden van het DB van het VP als beroepsmilitairen, ook ver-

keerd in de situatie waarin de drie zonen, als hierboven vermeld, toen en nu verkeren? Of redeneren zij vanuit een positie dat hun soldij wel is uitbetaald en zij over die tijd wel hun pensioenrechten hebben verkregen en mogelijk ook nog 1000 gulden tegevoel kunnen zien?

Wat moet ik dan aanvragen met dergelijke stellingnames?

Begrijp mij goed. Ik ben niet op zoek naar een geldelijke genoegdoening, maar ik kan het niet verdragen dat de vragen naar recht en gerechtigheid worden afgedaan met een dwaze verwijzing naar door ons op te brengen moed.

TL

Reünie

Detachement Fak-Fak 1952-1954

Op donderdag 23 april 1998 wordt in de Kumpulan in Bronbeek te Arnhem een reünie gehouden voor alle militairen die in de periode 1952-1954 in Fak-Fak hebben gediend.

Naders inlichtingen, speciaal voor diegenen waarvan geen adres bekend is, bij: WJ. Roncken, Kasteel Hilleenraedtstraat 150, 6043 HL Roermond, tel.: 0475-321902.

Huizenruil vakantie

Voor VOMI-leden, van zowel Nederland als in Canada, wordt de mogelijkheid gegeven voor het ruilen/uitwisselen van woningen tijdens de vakanties vanuit Nederland naar Canada en van Canada naar Nederland. Belanghebbenden kunnen hiervoor contact opnemen met de secretaris van VOMI-Canada, dhr. Walinga, 12 Leacrest Str., Bramalea, Ontario, Canada. L6S 3K6. Tel. (905) 457-8782, Fax (905) 457-8929.

"De Zwetser"

Enige tijd geleden stuurde de ledenadministratie mij een brief door waarin een VOMI-lid zijn lidmaatschap opzegde.

De motivering daarvoor gaf hij weer met de volgende zinsneden:

"Reden is dat ik mij al jaren erger aan het gezwets van Uw Vice-Voorzitter en het artikel over de OVW-ers in het laatste nummer was de druppel. De uitstekende wijze waarop de OVW-ers na terugkeer zijn behandeld is volkomen in strijd met de suggesties die door de dienstplichtigen worden gespuid."

Ja en daar staan we dan, of liever, daar staat het dan. Ik ben een zwetser, de OVW-ers zijn na terugkeer uitstekend behandeld en de konkerpitten zijn de dienstplichtigen. Mijn eerste reactie op dit schrijven was er een van irritatie. Als de OVW-leden zo over mijn schrijverij denken, dan stop ik met onmiddellijke ingang. Zo simpel is dat. Ik doe het uiteindelijk niet voor mijzelf. Maar laten ze me dat s.v.p. via hun bestuur, dan direct weten.

Een mogelijkheid is ook dat bij de brietschrijver, die in dezelfde plaats woont als ik, wetende waar en hoe ik woon, de gedachte heeft post gevat "wat heeft die vent te zeuren".

Nu is in mijn eigen ogen de vraag naar een rechtvaardige behandeling volkomen onafhankelijk van iemands persoonlijke situatie. Deze vragen staan los van het oordeel "hij heeft het wel nodig" of "hij heeft het niet nodig".

Nieuwsgierig was ik ook wel naar zijn ervaringen aangaande de buitengewoon goede behandeling die OVW-ers bij hun terugkeer zouden hebben ervaren. Dit zou namelijk inhouden dat de OVW-ers ten onrechte zitten te "zeuren".

Ik heb mij met de betrokken persoon daarna telefonisch in verbinding gesteld. Het was niet bepaald een prettig gesprek, maar dat was, gelet op de toon van zijn brief, ook niet te verwachten.

In feite draaide de hele zaak om de persoonlijke ervaring van de betrokkene.

Hij had zijn brief ondertekend met zijn naam en met de toevoeging "kapitein b.d. (OVW-er)".

Uit deze gegevens meen ik (en ik hoop dat ik daar niet te ver naast zit) ongeveer het volgende te moeten afleiden.

Betrokkene is na zijn diensttijd als OVW-er in militaire dienst geweest. Hij heeft in dienst de mogelijkheid gekregen om zijn HTS-diploma te halen (hij staat als ing. in het telefoonboek) en heeft als vakofficier de kapiteinsrang als eindrang gekregen en is als zodanig gepensioneerd. (N.B.: een officiers-carrière laat namelijk normaliter een hogere eindrang zien dan kapitein).

Hij is op grond daarvan uitermate content met zijn carrière en de behandeling na terugkeer.

De vragen naar gelijke behandeling van alle teruggekeerden doet hij af met de constatering dat deze niet anders zijn dan "suggesties die door dienstplichtigen worden gespuid". Uiteraard heeft hij over zijn gehele diensttijd (incl. zijn BS-tijd) pensioenrechten gekregen.

Nu is het ontegenzeggelijk waar dat niet alle gedemobiliseerden "slecht" behandeld zijn.

Natuurlijk zijn er die aan hun militaire diensttijd hun verdere, mogelijk buitengewone, loopbaan te danken hebben.

Ik heb weet daarvan en zou U wel voorbeelden kunnen geven.

Maar is dat een algemene maatstaf waaraan allen gemeten moeten worden?

Hebben de "minder bedeelden" hun slechte positie alleen maar aan zichzelf te wijten?

Zijn wij "zwetsers" en "zeurders" omdat wij ongeacht de persoonlijke situatie menen dat beloftes moeten worden nagekomen en wij een gelijke behandeling van alle oud-militairen nastreven?

Zijn wij onze inspanningen niet verschuldigd aan de sobats die het misschien slechter hebben getroffen dan wijzelf?

Of leunen wij terug in gezaptige zelfgenoegzaamheid omdat wij zo flink waren en het verder hebben geschopt?

Zegt U het maar. Ik kan zeer goed leven met de opvatting "that is none of my business" en leukere dingen gaan doen.

Hoewel ...

TL

Museum Bronbeek

korte tijd gesloten voor publiek

Museum Bronbeek in Arnhem is van 18 t/m 21 februari 1998 gesloten voor publiek. De reden hiervan is dat in het Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek op donderdag 19 februari 1998 een officiële plechtigheid voor genodigden plaatsvindt als afsluiting van een lange periode van reorganisatie, restauratie en herinrichting.

Op 20 en 21 februari 1998 worden in het tehuis en het museum bijzondere activiteiten voor inwoners, personeel en genodigde relaties georganiseerd.

In verband met de voorbereidingen, de officiële heropeningsplechtigheid en de bijzondere activiteiten is het museum Bronbeek in de periode 18 t/m 21 februari 1998 uitsluitend toegankelijk voor genodigden. Ook aan de toegang tot het landgoed Bronbeek worden op deze dagen beperkingen gesteld.

Met ingang van zondag 22 februari 1998 is museum Bronbeek weer geheel geopend voor alle belangstellenden.

Dan zijn ook voor het eerst die delen van het museum te bezichtigen die tot dan toe in verband met de herinrichting gesloten waren.

Oorlogsvrijwilliger!

– Wat bezielde hem? –

Militair in Indië (en wat er aan voorafging)

Als je op een snelstromende rivier in een rubberbootje stapt, dan weet je wat er gaat gebeuren: je klees er voor dat je met die snelle stroom meedrijft. Toen de oorlog op 10 mei 1940 begon, was ik 15 jaar, midden in de puberteit dus. En die oorlog was inderdaad als een rivier, aanvankelijk traag stromend, alsof hij bezig was een berekende aanloop te nemen.

Hoe denkt iemand van 15? Hoe denkt iemand van 15 midden in een oorlog die miljoenen slachtoffers eist en, nog in leven, aan bizarre gevaren wordt blootgesteld? Die op de lagere school tientallen malen het versje meezong:

*'t Is de plicht dat ied're jongen
aan d'onafhank'lijkheid
van zijn geliefde vaderland
zijn beste krachten wijdt?*

In 1943 kwam de rivier in een stroomversnelling terecht, het verhaal is bekend: ik werd verplicht voor de vijand te werken. Nu zou ik omslachtig m'n bootje naar de kant kunnen hebben sturen: in de luwte, weg van dat verraderlijke water.

Nee dus. Nijs luwte. Je gaat een niets ontziend regime toch geen steun verlenen? En zo kwam ik, als adolescent inmiddels, in het circuit van het verzet.

In samenwerking met enkele andere verzetsmensen stencilde en verspreidde ik, tot aan de bevrijding, 228 illegale bladen. Bladen met opwekkende artikelen, om de moed er in te houden. Maar ook veel nieuws van de fronten, nieuws dat veelal haaks stond op de propagandistische en perfide krantenberichten van de nazi's.

Vanuit de illegaliteit ontving ik al gauw uitstekende papieren om mij te kunnen identificeren bij controles. Ik kreeg een andere naam en andere geboortedatum. Hondert procent zekerheid leverde dat uiteraard niet op. Want als je gepakt werd met illegale lectuur én vervalste papieren, dan

was de straf dubbel; dan "verdween" je: (Of, zoals de Duitsers zeiden: "bei Nacht und Nebel").

Maar een enkele keer bleken de persoonsbewijzen zo vertrouwenswekkend, dat ik op grond daarvan in zekere situaties door Duitse militairen werd geholpen!

Er werden toen ook illegaal speciale Indië-nummers gemaakt om de lezers op de hoogte te stellen van de toestand aldaar. Als je van de gedachte uitgaat, dat je het recht drastisch geweld aandoet wanneer je aan de vijand je diensten aanbiedt (maar velen bleken niet anders te kunnen), dan ligt het voor de hand dat de Japanse bezetting van wat toen nog "ons Indië" was, ook dáár betreden moest worden.

Tienduizenden mannen, vrouwen en kinderen werden in Indië onder erbarmelijke omstandigheden jarenlang in kampen opgesloten. Alleen al op Java stierven 11.000 Nederlandse vrouwen en kinderen door honger, ziekte en ontbering. Bij het minste verweer werd je onthoofd of opgehangen.

Waarom schrijf ik dit allemaal? Wel, om aan te geven dat het bijkans een logische overgang was om vanuit het verzet in Nederland óók orde op zaken te stellen in Indië. Dit alles onder het veelgezegde en veelzeggende motto: eerst de Mo' eruit en dan de Jap! Je kunt toch niet zomaar mensen laten doodgaan?

Dus toen op 5 mei 1945 eindelijk in ons land de bevrijding gevierd kon worden, dachten 80.000 (!) oorlogsvrijwilligers (OVW-ers) dat de zo zwaar onderdrukten in Nederlands-Indië eveneens en zeer dringend die bevrijding nodig hadden.

Overal in ons land verschenen aanmeldingsbureaux voor OVW-ers. We moesten strenge medische en politieke keuringen doorstaan en toestemming geven voor inentingen tegen ziekten waar ik niet eerder van gehoord had.

Soms was er twijfel. Het weggaan uit een bekende, vertrouwde omgeving,

waar je wortels liggen, je vrienden, je familie, en het komen in een nieuwe vreemde situatie (nóg vreemder dan de bezettingstijd) – al deze dingen zouden je een flinke opoffer kunnen geven; tenzij je zo in beslag genomen wordt door de taak die wacht, door dat nieuwe, en zo nieuwsgierig naar nog niet eerder opgedane ervaringen, dat er voor die "dreun" nauwelijks plaats is. Zo verging het mij.

Maar het bleef een hard besluit. Vooral als je je vertrouwd moet maken met de idee dat je Holland niet meer terug zou kunnen zien. Op oudejaarsdag '45, (zo'n dag vergeet je niet) vertrok ons bataljon uit de haven van Southampton. Het schip deed er bijna een maand over. Veel comfort was er niet. We sliepen in de "eetzaal" in hangmatten (4 boven elkaar). De voeding was niet best en zeeziekte bleef ons niet bespaard. Drie maanden na ons vertrek uit Engeland (en via twee maanden op Malakka) zetten we voet aan wal op Java.

De periode tijdens de Japanse overgave op 15 augustus 1945 en de maanden daarna (de zogenaamde borsiap-tijd), waren chaotisch. Er dienden rond de 150.000 krijgsgevangenen en geïnterneerden te worden bevrijd en opgevangen en er liepen nog 325.000 gewapende Japanners rond. Het eerste gezag kwam bij het Britse opperbevel te liggen, maar dat stelde nauwelijks mensen voor de archipel beschikbaar. Terwijl Nederland de verantwoordelijkheid had!

Dus; doelbewust mee met de stroom, de stroom van die tijd. Een stroom? Een stroomversnelling was het! De tweede in mijn leven.

Op Java heerste een guerilla-terreur; benden stroopten het land af. Het waren voornamelijk pemuda's, jongeren, onder leiding van militairen, Japanners ook, die zich bewapend hadden met buitgemaakte geweren en mitrailleurs. Gefrustreerd geraakt door de Japanse bezetting en opgehitst door hun nationale leiders, oefenden zij een waar schrikbewind uit.

Vaak zag je ze niet en liepen we in een hinderlaag. Er waren die zich vastbonden in een boom, om je zo onverhoeds onder schot te nemen. Maar er waren ook vele goede kanten aan ons verblijf op Java. Honderden, misschien wel duizenden levens werden door ons gered. Soms kwamen we te laat. De plunderende en moordende extremisten ontzagen niemand en vooral onder de Chinese bevolking vielen vele, vele slachtoffers. In alle kampongs en desa's keerden gelukkig orde en rust terug zodra wij die gebieden binnentrokken. Overal werd medische hulp verleend. Gemeentebesturen werden in ere hersteld. Verwaarloosde sawah's (rijstvelden) werden weer bewerkt en de dankbaarheid van de bevolking was groot. De contacten met de bewoners gingen gepaard met gastvrijheid en behulpzaamheid. En zodra de dienst het toeliet werden feesten georganiseerd en je ging bij Indonesische families op bezoek alsof je al jaren met hen bevriend was.

Voordat zo'n vredige toestand ontstond moesten weliswaar soms harde acties worden gevoerd. En het patrouilleren was aan de orde van de dag, om het gebied veilig te houden. Ik was een tijdlang eerste verkenners. De vijand wilde zijn positie niet verraden, dus zo'n verkenners werd als regel niet beschoten. Men wachtte dan op het peloton. Als dat onder vuur werd genomen, kon de verkenners moeilijk terugkeren. Dat leverde penibele situaties op. Gelukkig heb ik dat soort gevaarlijke omstandigheden overleefd.

Het zal duidelijk zijn dat de onderlinge kameradschap werd bevorderd door de gezamenlijke ervaringen. Maar als je, zoals in mijn geval, diverse malen wordt overgeplaatst, raken de banden toch wat losser. Vanwege zekere kwalificaties en bevorderingen bleef ik niet lang in mijn eigen compagnie. Een speciale opleiding en kennis van het Maleis deed mij uiteindelijk belanden als onderofficier bij de inlichtingendienst van onze bataljonsstaf.

Iedereen weet nu hoe het in die Indië-tijd is afgelopen. Niet de militair verloor, maar de politiek. De wereldopinie, vertegenwoordigd door de Verenigde Naties, noodzaakten ons Indië te verlaten, met alle consequenties van dien.

Toch kan ik terugzien op die tijd zonder trauma-gevoelens. Al diegenen die we op de erevelden moesten achterlaten, zie ik als redders, redders die in hun pogingen om hulp te bieden, zelf het leven lieten. Toen wij uit Indië vertrokken, stonden vele Indonesiërs huilend langs de kant van de weg. En dat was niet van blijdschap.

Ik eindig met de metafoor van het begin. Toen wij 49 jaar geleden, na

een lange zeereis, in Rotterdam op de kade stonden, was de rivier als het ware in de zee uitgestroomd en niet meer als zodanig herkenbaar. De reis was beëindigd. Het schommelende schip, dat ons veilig thuisbracht, lag nu stil aan de wal, zijn taak volbracht.

Han Vosspoel,
Zoetermeer

V.O.M.I.

Onderscheidingen

Met gepaste trots melden wij dat is uitgereikt aan:

B. Boeve - Nijverdal
Lid in de Orde van Oranje-Nassau - 05.X.97

P. L. de Groot - Elsendorp
Draaginsigne voor gewonden - 17.X.97

J. A. Crooymans - Gemert
Draaginsigne voor gewonden - 17.X.97

G. F. Koot - Handel
Draaginsigne voor gewonden - 17.X.97

J. Dijkema - Voorschoten
Ereteken voor Orde en Vrede - 04.IX.97

W. Oerlemans - Lelystad
Draaginsigne voor gewonden - 24.XI.97

A. J. Gijzen - Sittard
Draaginsigne voor gewonden - 19.IX.97

T. A. Thur - Genderen
Nieuw-Guinea Herinneringskruis - 23.IV.97

A. J. van de Wetering - Eindhoven
Embleem Binnenlandse Strijdkrachten - 23.XI.97

Voor hen die het Draaginsigne voor Gewonden hebben ontvangen zijn wij zeer verheugd met deze uiteindelijke erkenning en voor de anderen onze oprichte gelukwensen met Uw onderscheiding.

V.B.

"Tabee Orang Someren"

Op 20 september jl. werd in de Raadzaal van het Gemeentehuis van Someren onder overweldigende belangstelling het boek "Tabee Orang Someren, uit en thuis ... maar niet voor allen!" gepresenteerd. De belangstelling was - met 300 aanwezigen - 3 x zo groot als men verwacht had! De raadzaal was te klein, zodat de naastliggende hal erbij getrokken moest worden. Het eerste exemplaar werd door Piet van den Boomen aangeboden aan burgemeester Vos. Piet is lid van Noord-Brabant Oost en de grote animator achter het boek.

bonden en voorzien van veel foto's, 168 pagina's dik. De teksten zijn goed verzorgd en laten zich op een prettige manier lezen. Na de overhandiging waren er toespraken van de Burgemeester, het redactielid Remy Lammers en directeur Nico Smit van de S.F.M.O. De voorzitter van Noord-Brabant Oost tenslotte bekelde in zijn toespraak de laksheid en de kruideniersmentaliteit t.o.v. de Veteranen (de f 1000) en noemde het boek "een monument, dat van veel waarde is voor het nageslacht". Hij vroeg dan ook een exemplaar ter beschikking te stellen aan het Legermuseum.

dat een uitgave is van de Stichting Oud-Indiëgang Someren en geheel in Someren is geproduceerd. De samenstellers hebben veel van de 117 Indië- en 21 Nieuw-Guineëgang Someren hun verhaal laten vertellen. Van de 117 militairen zijn er 7 niet teruggekeerd en van de teruggekeerden zijn er inmiddels 55 (de helft) overleden. Van de Nieuw-Guineëgang Someren is er inmiddels 1 overleden. De werkgroep heeft een groot werk verricht met het verzamelen van de namen, foto's, verhalen en het werven van de noodzakelijke sponsors. Het boek is prachtig uitgevoerd: ge-

Na afloop van het officiële gedeelte was er in het Gemeentehuis een interessante tentoonstelling van door de Veteranen bijeengebrachte souvenirs uit hun dienstdaag in de Tropen. Vrom Noord-Brabant Oost was daarbij aanwezig met een stand en heeft veel "Sobats" aan belangstellenden kunnen meegeven. Wij zijn er van overtuigd, dat er in Someren nog eens een monument of plaquette voor de gesneuvelden komt!

Ra.

In Memoriam

Met grote eerbied en in gepaste stilte brengen wij een laatste Eresaluut aan:

F. Broekhuizen	't Harde
S. J. Schepers 3-4 R.I.	Roozendaal
J. G. Sprangers.	Amsterdam
C. Pijl	Ridderkerk
L. Teeuw	Oud-Beijerland
G. van Zelm	Rotterdam
G.M. van der Pouw Kraan 4-8 R.I.	Rijnsaterwaude
H. de Groot	Wijhe
A. Broos	Amersfoort
H.A. Lankreijer	Hilversum
P.H.J. van Lamoen 5-11 R.I.	Bakel
W. W. Meerbeek	's-Gravenhage
A. van Wijk	Maarsluis
H. Timmer	Schoonoord
H. Boven	Delfzijl
A. Edelman 18e CO.-A.A.T.	Breda
C. van Bezouwen	Schiedam
P. G. Smid	Ermelo
J. M. Bouman 5-1 R.I.	Helmond
W. J. Kersten	Groesbeek
T. J. de Jong	Heerenveen
G. Suyskens M.P.	Roosmalen
D. Hakkenberg	Voorhout
R. Boei Gen. Troepen	Bilthoven
D. van der Duyn	Leiderdorp
H. Been	Nijveen
C. J. van Die 2-6 R.I.	Fijnaart
A. L. de Bont 1 Gren.	Oud Gastel
C. J. Sproot	Amsterdam
C. Braiken 3-11 R.I.	Eindhoven
A. J. Leenhouts 2-1 R.I.	Schoondijke
A. G. Oostrom	Wateringen
F. C. Belvroy	Hengelo
J. W. Koerhuis	Baalte
J. A. C. Mouris	Gouda
R. W. Oudenbroek	Krimpen a/d IJssel
R. J. Stoetman	Assen
C. van Vooren	Yde
J. Lugt Inf. 4-KNIL	Regina, Sask. Canada

sociale
CEB
VOMI

Moge de warmte en de liefde van Uw naasten en ons aller oprecht medeleven U de moed en de kracht geven dit zware verlies te dragen.

VB.

Kerstgedachten thuis

Wat steekt daar toch veel achter
Heel Indië gaat in snel tempo voorbij
Ben thuis, ben veilig en blij
Heb het in Indië heel anders gekend
Aan die verloren tijden raak je nooit gewend

Denk met weemoed aan de sobats die ons ontvielen

De rampokkers zaten ons steeds op onze hielen

Verplicht en zonder tegenspraak

Zaten we op de boot, een wrange naspraak

Er werd daar niet gezongen "Vrede op Aarde"

Of "Er is een Kindeke geboren"

Op zulke dagen gingen bij ons jongens verloren

Hoorde laatst nog een sobat zeggen

"Heb in Indië mijn geloof verloren"

Had het even koud toen ik deze woorden hoorde

Ach over onze tijden wordt al jaren gezwegen

Men komt nooit iets in de geschiedenisboekjes tegen

Vele sobats denken met de kerstdagen vaak

Wat hebben wij, die terugkeerden, een geluk gehad

Een beschermengel was steeds op ons pad

Kerstfeest thuis te mogen vieren, dat is heilig

Je voelt je weer zorgeloos en veilig

Dan gaan mijn gedachten terug naar die angstige jaren

Hoe we zo vaak in hindernissen lagen

Waar we goddank heelhuids uitkwamen

Hoor in gedachten nog een jonge sobat zingen

"Jij bent altijd in mijn hart"

Maar de dood nam hem ook apart

Al zijn vrienden waren die dag verstart

Wij reden met de kerstdagen in het oorlogsgebied

"Vrede op Aarde" bestond daar voor ons niet

"Gij zult niet doden"

Maar laten doden daarvan zijn geen geboden

"Gij zult niet stelen"

Het redde wel vele jonge jongens hun leven

Stelen uit nood zie ik even over het hoofd

Als je honger hebt en je wilt blijven leven

Vergeet je even het gebod "Gij moogt niet stelen"

"Hebt uwe vijanden lief"

Ging daar ook niet op, je kneep hem als een dief

Wij vochten in Indië met slechte geweren

De vijand had ze beter, wij moesten ze ontberen

Dat is na al deze jaren nog slecht te verteren

Gelukkig zijn er nog vele sobats thuis gekomen

En vieren nu te samen kerstfeest onder de bomen.

Nu een persoonlijke vraag

Zet met de kerstdagen een kaars voor het raam

Liefst een fel rode, de kleur van het bloed

Wat in Indië zo rijkelijk heeft gevloeid

Zullen we over de hele wereld nog eens mogen zingen

"Vrede op aarde in de mensen een welbehagen"

Kijk eens naar boven - en stel zelf je vragen.

Petra en haar veteraan

wensen alle sobats met hun gezinnen prettige kerstdagen en een

gelukkig nieuwjaar.

POSTZEGELS - SIGARENBANDJES EN TELEFOONKAARTEN

Zaken, diensten, instellingen, verenigingen en Oud-Dienstmakkers bedankt voor het toezenden van de postzegels, telefoonkaarten en sigarenbandjes naar:

Joap J.C. Stramrood
Binnenhof 36
6715 DP Ede

Merci

V.B.

socialistische
commissie
te
staan
andere

Verenigingsnieuws

Drenthe/ Groningen

Secr. J. Plat, Sassenbergen 71
9531 GW Borger
Tel. 0599-235666.

In alle hoeken van ons verenigingsgebied is men al weer bezig geweest met het organiseren en het houden van gezelligheidsbijeenkomsten. Enthousiaste verhalen doen de ronde vanuit de kring van afdelingsbestuurders. Alle bijeenkomsten noteren grote opkomsten en worden dankbaar bezocht door onze leden.

Ook het provinciaal bestuur is dankbaar voor de goed bezochte veterandagen in Havelte en Assen. Ook het bezoek aan de Johan Willem Friso kazerne in Assen is een schot in de roos geweest. Nog wel één van de druk bezochte dagen mogen we wel zeggen. Het mag wel eens gezegd worden. Door de bestuurders, zowel van het provinciaal als van de afdelingen, wordt er veel tijd gestoken in het organiseren van alle bijeenkomsten. Ze doen het wel-is-waar graag, maar het is echter steeds afwachten of u het waardeert.

En dat doet u gelukkig, want door zo massaal alle bijeenkomsten te bezoeken, geeft u alle bestuurders het gevoel met goede dingen in ons verenigingsleven bezig te zijn. Bedankt namens alle bestuurders, wij blijven doorgaan.

Blijft u doorgaan met zo massaal steeds maar weer te komen? Als het nog kan, horen we dit graag. We staan al weer op het punt 1997 af te sluiten. Terugkijkend is er ook in 1997 weer veel gebeurd. Mooie en vreugdevolle gebeurtenissen waar we blij en dankbaar op terug kunnen zien.

Ook droeve gebeurtenissen werden ons deel. Misschien hebben we afscheid moeten nemen van een man, een vrouw, een familielid. En juliet nu

bij het ouder worden is men zo arg op elkaar aangewezen. Laten we afspreken VOMI vrienden(innen), dat we ook in 1998 naar elkaar zullen blijven omzien.

Als prov.- en afd. bestuurders willen wij iedereen prettige en gezegende Kerstdagen en een voorspoedig 1998 toewensen.

Waar gaan we in 1998 naar toe?

Afdeling Assen

In het welbekende Café-Restaurant "De Aanleg" in Deurze wordt op 14 januari "nieuwjaarsvisite" gehouden. Men begint daar altijd om 13.45 uur. U kunt weer genieten van de kniepertjes en de boerenjongens.

Afdeling Dalen

Café-Restaurant "Cornelis", Hooftstr. 29, Dalen, is de plaats van samenkomst. 22 januari, 's middags om 3.30 uur wordt u daar verwacht voor een gezellige bijeenkomst als begin van het nieuwe jaar.

Afdeling Hoogeveen

De eerste contactmiddag is hier geweest op 16 oktober j.l. - in de Mauritsshof. Even een verslagje van de secretaris daar. Om 13.45 uur opende voorz. Hagenbeek deze middag en wenste ons allen een goede en mooie middag toe.

In de afgelopen vakantietijd waren er 2 leden van de afd. Hoogeveen overleden, t.w. mev. Liebe-Koning en dhr. de Graaf. In een moment van stilte zijn zij herdacht.

Hierna kreeg dhr. Nijmeier uit Kolderveen de gelegenheid de film te draaien, die als titel had: "Mien Va verteld". Met deze film nam hij ons mee naar de tijd van vroeger op een boerenbedrijf.

Na een korte pauze werd de film gedraaid van de Makkumse aardewerk-

fabriek. Heel mooi om te zien, hoe van een modderige kleimassa zo iets moois te maken is, zoals vazen, bordes en tegeltjes. Ook de verloting viel in goede aarde. Al met al weer een mooie middag. Aanwezig waren 125 personen. De volgende contactmiddag is op 8 januari 1998.

H.H. sobats, mocht er in uw buurt nog iemand wonen, die ook Indléganger is en nog geen lid is van de VOMI, probeer hem dan lid te maken. Neem hem eens mee naar een contactmiddag.

Afd. Hoogeveen en omg. H. Giethoorn (secr.).

U heeft het goed gelezen, de volgende contactmiddag wordt gehouden op 8 januari a.s., ook weer in de Mauritsshof. De aanvang is 13.45 uur. Het zal ook hier wel in de trant van een nieuwjaarsvisite liggen.

Afdeling Meppel

Ook hier wil men het nieuwe jaar goed beginnen. Dit doet men op 14 januari met een bijeenkomst in Motel Waanders in Staphorst. De aanvang is hier gesteld op 14.00 uur. Wilt u eens een keer breed uit lachen? Moet u beslist komen.

Dhr. Smulders uit Hardenberg komt met een conferentie.

Een goed begin voor 1998, dachten we. Op alle bijeenkomsten worden verlotingen gehouden om de kosten te drukken. Bijna overal wordt er op gerekend dat u een prijsje voor deze verlotingen mee brengt. Natuurlijk is iedereen, waar u ook woont, hartelijk welkom.

We ontkomen er niet aan. Ook deze keer moet er afgesloten worden met een:

In memoriam

Ons door de dood ontvallen:
L. Kroon, Gieten, 30 augustus 1997.

H. Boven, Deltzijl, 23 september 1997.
H. Timmer, Schaoneoord, 13 oktober 1997.

Wij wensen de families van de overleden VOMI vrienden de warmte en de liefde van hun naasten toe om dit zware verlies te dragen.
Onze oprechte deelneming.

J. Plat

Afdeling Assen

Op 10 september j.l. was er een busreis van VOMI afd. Assen. De reis ging eerst naar Staphorst, alwaar de koffie met gebak gereed stond. Hierna werd de reis vervolgd via de oude Veluweweg naar Soesterberg, waar een bezoek werd gebracht aan het Militair Luchtvaartmuseum. Hier was de tijd te kort om alles goed te kunnen bekijken.

De lunch werd gebruikt in Hoogland, om daarna een bezoek te brengen aan de bierbrouwerij "De Drie Ringen" in Amersfoort. Ook is er nog een wandeling gemaakt in Amersfoort.

Vervolgens gingen we weer met de bus naar Staphorst voor het diner. Om 21.00 uur arriveerden we weer in Assen, waar al gauw bleek dat iedereen een prachtige dag had gehad. Op deze manier kan de onderlinge band alleen maar versterkt worden.

M. de Boer

De eerste bijeenkomst van het seizoen '97-'98 heeft op 17 september j.l. reeds plaats gevonden.

De voorzitter opende deze middag door een ieder hartelijk welkom te heten en deed daarna enkele mededelingen. Velen van de aanwezigen hadden elkaar in enkele maanden niet gezien en moest er dus even bijgepraat worden.

De middag werd verzorgd door dhr. Bosman en zijn echtgenote, met het vertonen van dia's en een stand met verschillende bezienswaardigheden betreffende Noorwegen. Het was een zeer geslaagde middag, waar met veel genoege op terug gezien kan worden.

De gehouden verloting is weer goed verlopen, zodat een ieder tevreden huiswaarts keerde, nadat de voorzitter deze bijeenkomst had afgesloten.

B. Habich

In memoriam

Op 23 september 1997 is overleden onze sobat H. Boven te Deltzijl. De familie wordt veel kracht en sterkte toegewenst om dit verlies te kunnen dragen.

M. de Boer

Flevoland

Secr. Oevergriend 13
1356 EA Almere
Tel. 036-5318972

De "Grote Manitou" weet helaas niet van ophouden!

In memoriam

Op 29 september kwam het ons ter ore dat onze sobat Bert Ysebrands zéér onverwachts was overleden. Bert was een wat aparte sobat. Zaterdag 27 september was hij nog bij ons in Tangsi "Kolkzicht", doch zondag 28 september plotseling aan zijn laatste patrouille begonnen en in alle stilte heengegaan. Wij wensen Bert alle rust die hij kennelijk zocht. Selamat Tidoer sobat!!!

27 september was ons vertrouwde "Bar-Team" weer present en opende zij 's morgens voor 09.00 uur de "poort" van Tangsi "Kolkzicht", waarna de vaste kern met de voorbereidingen van de bijeenkomst kon beginnen. E.e.a. verliep als gewoonlijk vlot, zodat de voorzitter ± 11.00 uur een ieder welkom mocht heten.

Na een moment van stilte voor onze overleden sobat Anthonie en enige mededelingen was het tijd voor de start van ons sociëteitsprogramma, wat volgens traditie verliep, slechts onderbroken voor een "spoojje" ten behoeve van de droge kelen, even ommongen en ... natuurlijk de prima lunch van ons "Bar-Team".

Zo werd het alras ± 16.00 uur, het tijdstip waarop de voorzitter de aanwezigen kon bedanken voor hun opkomst en inzet, allen wel thuis!! Toch weer geslaagd, houden zo!!

11 Oktober ... een verhaal apart

08.30 uur stonden wij in Dronten al voor de "poort" van Tangsi "Mata", even later arriveerde Bert Vuyk met zijn dia-team, waarna tegen 09.00 uur Carmen v.d. Vlekkert de poort kwam openen en de diverse "staottroepen"

aan de slag konden met hun voorbereidingen voor het "feest" en ... dat is het geworden. Inmiddels was onze "chef-kok", Herman van Beek, met al zijn barang en vergezeld van Joke (onze gastvrouw voor die dag) met twee assistentes, gearriveerd. Een ieder toog meteen aan het werk, tafels en stoelen werden uit andere vertrekken aangesleept om maar zoveel mogelijk plaatsen te creëren. Bert installeerde zijn apparatuur, Herman richtte de kleine zaal in voor zijn buffet, de gastdames druk in de keuken en Hans Schaap kwam binnen met zijn "muziek-kanon", een drukte van belang, het leek wel een bijenkorf en toen moesten de sobats nog komen. En ... die kwamen. Het leek wel een invasie (een kleine dan). Met moed, beleid en "wanhoop" kon een ieder zich een plaatsje veroveren. Het was echt een "volle bak", maar dat mocht de pret niet drukken, in tegendeel, de stemming was opperbest. Ondertussen stond Herman "in het zweet zijn's aanschijs" te buffelen aan het buffet. Daar ontstond iets groots op culinair gebied. Het zag er bijzonder goed uit. Inmiddels liet Hans de eerste muzikale klanken horen. Bert Vuyk stond reeds in de starthouding, de bingotafel stond gereed ... dus kon de voorzitter toch om ± 11.00 uur allen, speciaal de gasten en nieuwe sobats, welkom heten. Na een moment van stilte voor onze sobat Bert Ysebrands en enige mededelingen (o.a. over de duizend gulden) gingen wij over tot het "verwerken" van het gestelde programma en dat lukte ondanks de drukte wonderwel. Natuurlijk oogtte Bert Vuyk met zijn fantastische dia's veel bijval. Het zijn dan ook unieke beelden, vooral voor onze nieuwe sobats. De bingo gaf, na wat start perikelen voor een enkele nieuweling, geen problemen en vonden de diverse prijzen alras een nieuwe eigenaar. De klok had ondertussen niet stil gestaan, de magen begonnen reeds te knorren. Herman was op tijd klaar met zijn buffet. Het was een feestelijk gezicht daar in de "buffet-zaal", vol met lekkernijen. Als eerste mocht de voorzitter het dia- en muziek-team uitnodigen zich "te buiten" te gaan aan dit culinair gebeuren. Daarna kon iedereen in een rustig tempo zich tegoed doen. Er was méér dan voldoende en een grote verscheidenheid, proficiat Herman. Nadat iedereen voldaan en gelaafd was (de bar had het ook druk), werd de draad van

het programma weer opgepakt en met hetzelfde enthousiasme voortgezet, ondanks de warmte die soms parten ging spelen. Maar ja, wie verwacht zo'n opkomst en reactie. Daar hoop je alleen maar op en zie het gebeurde. Fantastisch. Vooral doorgaan.

Het was inmiddels ± 17.00 uur geworden, alle "feestelijke" hindernissen waren zonder blessures genomen. Allen bedankt voor uw inzet, aanwezigheid en ... wel thuis. Speciale dank ging uit naar Herman voor zijn enorme culinaire prestatie; Bert Vuyk, Hans Schaap en vooral niet te vergeten onze gastdames. Allen hartelijk dank.

Wij mogen terugzien op een zóér geslaagde dag. Zo'n 7 nieuwe leden en goed 80 man in huis, fantastisch. En dat voor het "kleine" VOMI Flevoland. Ook voor Tangsi "Mata". Nog niet eerder hadden zij zo'n "feest" (ook bar-financieel) in huis. Voor ons alleen maar positief.

1 november a.s. zijn we weer in Tangsi "Kolkzicht", ditmaal met een country-Western dansgroep, die de bijeenkomst zal opluisteren. Het zal me een feest worden...

20 december ons "eindoffensief" 1997 in Tangsi "Kolkzicht".

Klokkeluiderstraat 57, Almere-Stad, met Indonesische dansen, uitgebreid met warm - koud buffet, super bingo en loterij, muziek etc. etc. Wij maken er weer een feest van. U ook?

Uw bijdrage f 25,- p.p., rest rekening "rijk", wij rekenen op u. Tel.: 036-5318972 of 06-51185814.

SELAMAT DJALAN!

Frits Frantzen

Friesland

Secr. Drostlaan 68
8303 EE Emmeloord
Tel. 0527-616717.

De opa van Robert

U zult denken: "dat heb ik ergens meer gelezen" en dat klopt, want het stond in de vorige "Sobat" bij Noord-Brabant West.

De 9-jarige Robert hield een spreekbeurt voor zijn klas over de Indiëtijd van zijn inmiddels overleden opa. Een prachtig idee, waardoor kinderen iets te weten komen over de Indiëtijd, want het geschiedenisonderwijs op

dit punt staat wel op een zeer laag pitje. "Robert, de soldaten-opa's in Friesland en waarschijnlijk in heel Nederland, zijn trots op je en ze hopen dat heel veel kinderen je voorbeeld zullen volgen".

Bijeenkomsten

Onze eerste bijeenkomst van dit seizoen is inmiddels achter de rug. We waren deze keer op 14 oktober bijeen in "De Nije Warf" te Wouterswoude, waar we veel sobats met hun dames konden verwelkomen. We hadden de heer A. de Vries (hij is juridisch adviseur en oud-marineman) bereid gevonden om iets te vertellen over de achtergronden van de "7.500 en de 1.000 gulden uitkeringen" en dat deed hij op een duidelijke en geestige wijze. Geen antwoord kon hij ons uiteraard geven op de prangende vraag wanneer die nu eindelijk eens uitgeroemd wordt.

Hans Blom, onze plv. voorzitter en sociaal commissaris, vertelde iets van het wel en wee van de VOMI en het werk van de sociale commissie. Een gezellige bijeenkomst die toch duidelijk in een behoefte voorzorg.

De volgende bijeenkomsten zijn definitief vastgesteld:

13 november: Excursie naar de vliegbasis in samenwerking met Wapenbroeders (deelname is beperkt; er zijn geen plaatsen meer beschikbaar). Opgave hiervoor is mogelijk geweest tijdens de jaarvergadering in het voorjaar.

18 november: Regionale bijeenkomst ZW-Friesland in "De Spil" in Sneek.

28 november: Bijeenkomst te Joure van Indië-veteranen, woonachtig in de gemeente Skasterlân.

27 januari: Regionale bijeenkomst ZO-Friesland te Heerenveen in "Het Nije Huys".

ATTENTIE! Deze datum is gewijzigd (was 20 januari)

24 februari: Regionale bijeenkomst NW-Friesland te Leeuwarden op de vliegbasis.

7 april: Jaarvergadering te Leeuwarden op de vliegbasis. Ieder ontvangt voor zijn regio persoonlijk een uitnodiging.

Reizen

Zo het er nu voor staat is de bootreis, die wordt gehouden van 9 t/m 15 mei 1998 en ons voert naar het zuiden van Nederland en naar België, bijna vol-

geboekt. Liefhebbers kunnen zich echter nog steeds opgeven, maar worden op de wachtlijst geplaatst. Nadere inlichtingen worden verstrekt door Yps Terpstra (0515-572179). In het najaar van 1998 wordt nog een busreis georganiseerd. U ontvangt daarover t.z.t. nog wel bericht.

Acceptgiro's

Zoals gebruikelijk zullen aan het eind van het jaar of aan het begin van het volgende jaar de acceptgiro's voor de contributie worden verzonden. In het afgelopen jaar moesten we steeds sobats afboeken omdat ze niet betaalden. Twee op de 700 is niet veel, maar voor ons toch nog twee te veel! Wij rekenen op u en u kunt op ons rekenen!

Tenslotte willen wij als bestuur u allen en in het bijzonder de alleenstaanden en zieken goede Kerstdagen toewensen en een gelukkig en vooral gezond 1998.

Henk Leeman

Noord-Brabant Oost

Secr. J. v.d. Ham
De Kraan 60
5056 EC Berkel Enschor
Tel./Fax. 013-5333899.

Bijeenkomst in Eersel

Op 30 september hielden we een bijeenkomst in Eersel, waarvoor leden en niet-leden in de regio waren uitgenodigd.

Er werd het inmiddels bekende programma afgewerkt en uiteraard werden de meeste vragen gesteld over de uitkering van duizend gulden. Wederom kon een aantal nieuwe leden worden ingeschreven.

Bijeenkomst in Someren

Onze voorzitter en secretaris waren op zaterdag .. september in Someren, om aanwezig te zijn bij de uitreiking van een herdenkingsboek over de "jongens" uit de gemeente Someren. Elders in dit blad treft u een verslag over deze uitreiking aan.

Bijeenkomst in Gemert

Ook waren de voorzitter en secretaris op 17 september aanwezig in het gemeentehuis van Gemert om getuige te zijn van de uitreiking van het

Draaginsigne Gewonden aan 3 van onze leden en wel PL. de Groot uit Elsendorp, J.A. Crooymans uit Gemert en G.F. Koot uit Handel.

Evenals in Someren kreeg ook hier onze voorzitter gelegenheid een woord tot de aanwezigen te richten en plaatste enkele bittere opmerkingen in de richting van de overheid, in het bijzonder voor wat betreft de afwikkeling rond de uitkering van de duizend gulden.

Een uitgebreid verslag verscheen op 21 oktober in het Gemerts Nieuwsblad.

Bijeenkomst in Oisterwijk

Op vrijdag 24 oktober waren wij bijeen in de zaal van Café 't Molentje te Oisterwijk, waar het bekende programma werd afgewerkt. Uiteraard was ook hier de duizend gulden weer onderwerp van gesprek. Aan het eind van de middag hadden zich 4 nieuwe leden gemeld, een aangename versterking van ons, steeds stijgende, ledenaantal.

Tentoonstelling in Rosmalen

De Haemkunde, Iring Rosmalen, hield op 25 en 26 oktober een tentoonstelling in Rosmalen als hommage aan de uit Rosmalen vertrokken Indiëvaarders. Het initiatief daartoe was mede tot stand gekomen door de oud-strijders Toon Heijmans en Janus van Rosmalen, beiden inmiddels overleden.

Deze tentoonstelling gaf een uitgebreid overzicht van de omstandigheden, waarin wij destijds hebben moe-

ten opereren en aan belangstelling was geen gebrek.

In de "videohoek" draaide de film "Sawahtrappen met Oom Coen", welke door onze vereniging ter beschikking was gesteld.

Ook was een lid van onze vereniging op de tentoonstelling aanwezig om aan belangstellenden een "gratis" Sobat uit te delen, terwijl tevens nog enkele aanvraagformulieren voor de veteranenpas kon worden verstrekt.

Het 1100e lid

Inderdaad hebben wij inmiddels het 1100 lid kunnen boeken, maar door ons drukke programma is het er nog niet van gekomen deze jubilaris te huldigen. In het februari-nummer zullen wij de naam en een verslag daarover publiceren.

Begrip leden

Uiteraard kunnen wij alleen over onze vereniging spreken, maar volgens onze statuten is iemand eerst dan lid als de verschuldigde contributie aan onze penningmeester is overgemaakt. Een aanmelding als lid wordt effectief, nadat onze penningmeester de ontvangst van de contributie aan de secretaris heeft gemeld.

Inmiddels heeft onze vereniging al meer dan 1130 leden en dit zijn inderdaad allemaal leden die aan hun betalingsverplichtingen hebben voldaan.

J. v.d. Ham

Noord-Brabant West

2e sect. mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel, Cameedijk 1
4706 EG Rocoendaal
Tel. 0165-560546.

Onthulling plaquette in Bergen op Zoom Zie elders in dit blad.

Bijeenkomsten in Bergen op Zoom, Breda en Zevenbergen

Op resp. 27 augustus, 17 september en 15 oktober hadden we een bijeenkomst in de hierboven genoemde plaatsen.

De opkomst was weer prima, zoals gebruikelijk. In de zaal in Zevenbergen van onze sobat Aarts waren zelfs meer dan 100 personen aanwezig.

Onze voorzitter, dhr. J. Mol, opende elke bijeenkomst met de herdenking van onze overleden sobats.

In Bergen op Zoom hield ons lid J. de Vroede uit België een gloedvol betoog onze vereniging te blijven steunen en door het dragen van de Vomi-batch anderen er op attent te maken dat er zo'n veteranenvereniging bestaat.

In Breda werden we blij verrast door de aanwezigheid van de dames Hagenaars, van Wonderen, Crane, Dijkstal en Jaspers. De laatste drie dames hebben gehoor gegeven aan ons verzoek, uitgesproken op de speciale damesbijeenkomst in Zevenbergen in juni j.l., om ook eens de "gewone" bijeenkomst in hun regio te bezoeken. Na afloop vertelden zij mij dat ze het naar hun zin hadden gehad en de volgende keer zeker weer van de partij zullen zijn. Mevr. van Wonderen was al eens eerder geweest en mevr. Hagenaars is één van onze trouwste bezoekers. Namens het bestuur bedank ik deze trouwe leden hartelijk.

In Zevenbergen was de fam. Aarts druk in de weer om ons van de nodige consumpties en hapjes te voorzien. Iedereen had het weer reuze naar z'n zin.

Op alle bijeenkomsten sprak de voorzitter onze leden toe, zoals altijd op zijn eigen vlotte wijze, niemand vergetend en voor allen een hartelijk woord. Hij gaf ook de hem bekende laatste informatie over Vomi-Nederland en verder over de activiteiten in West-Brabant met o.a. de onthulling van de plaquette in Bergen op Zoom met daarop vermeld

SOBAT

de namen van 12 gesneuvelde sobats en de naam van een gesneuvelde verpleegster.

Ons bestuurslid J. Malipaard had zijn "toko" weer voorzien van allerlei artikelen van het Fonds Sociale Zorg en had voorts documentatie over onze tijd van vroeger. Waar haalt deze Nieuw-Guineaganger dat alles vandaan? Beste Jacques, zo doorgaan. Op elke bijeenkomst bracht de loterij weer de nodige centjes in kas, tot volle tevredenheid van onze secr./penningm. Ook dank aan al onze medewerkers. Na een hapje en een drankje ging iedereen (met of zonder prijzen) weer tevreden naar huis.

In memoriam

Tussen 15 oktober 1996 en heden (22 oktober 1997) hebben we helaas afscheid moeten nemen van een 17-tal van onze leden en wel met name van: J. Jaspers, Oosterhout
J. Dijkstal, Breda
J. Rommers, Hoogerheide
J. van Wonderen, Terheijden
P. Heijndormans, Bergen op Zoom
F. Engel, Tilburg
A. Siemons, Oosterhout
C. van der Veecken, Rijen
C. Kerstens, Roosendaal
D. Petie, Steenberg
W. van Diermen, Bergen op Zoom
A. van Osta, Oud-Gastel
C. van Terheijden, Bergen op Zoom
C. Peters, Geertruidenberg
L. Steffens, Etten-Leur
J. Edelman, Breda
Mogen wij aan de nabestaanden de troost en sterkte toewensen met de verwerking van dit verlies. Laten wij hen niet vergeten.

Nieuwjaarsbrief

In het begin van het nieuwe jaar zult u allen onze nieuwjaarsbrief 1998 ontvangen met wat gegevens over het afgelopen jaar en onze geplande activiteiten in de eerste helft van het nieuwe jaar. Tevens is hierbij ingesloten de bekende acceptgirokaart voor de contributie 1998. Beste sobats van onze vereniging, weet u dat volgens onze penningmeester alle leden van Vami Noord-Brabant West sinds 1993 (d.w.z. de laatste 5 jaar) hun contributie trouw hebben betaald. Is dat niet fantastisch, hartelijk dank. Laten we zo ook doorgaan in het nieuwe jaar 1998.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Op dinsdag 13 januari, houden wij

onze nieuwjaarsbijeenkomst in de zaal van onze sobat Aarts, Stationsstraat 17 te Zevenbergen, aanvang 13.30 uur. Noteer deze datum in uw agenda.

Tot slot maak ik, namens het bestuur, van deze gelegenheid gebruik al onze leden en partners een goed en vooral een gezond 1998 toe te wensen.

Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel

Noord-Holland

Secr. E. Pereboom
Postbus 2163
1800 CD Amsterdam
Tel. 020-6146804.

Regiobijeenkomsten

Op 2 oktober 1997 hielden we onze eerste bijeenkomst van dit seizoen. Omdat het voor sportverenigingen niet meer is toegestaan dit soort bijeenkomsten te organiseren en ons dit eerst na het insenden van de copy voor het oktobernummer bekend werd, moesten wij met spoed een andere lokatie zoeken.

Die vonden wij in de Bodega "De Schaker" te Beverwijk.

61 sobats, waarvan 27 met hun partner hadden aan onze oproep gehoor gegeven. De zaal was dan ook overvol.

Na de koffie met cake hielden we onze vergadering.

Om half twaalf ging de bar open voor het aperitief. Na de lunch werd een film vertoond over een reis van een ingenieur met de "Johan van Oldebarneveldt" naar Indië. Behalve de ons bekende beelden van Gibraltar, Suez-kanal en Tandjong Priok, zagen we ook veel herkenningpunten van Java.

Na de film hielden we de loterij onder leiding van Leo Kansen.

Om ca. 16.00 uur ging een ieder huiswaarts.

Op donderdag 23 oktober 1997 hielden we onze tweede bijeenkomst bij de korfbalclub "Rhoda" in Amsterdam. Omdat we dit seizoen 5 bijeenkomsten houden, hadden we voor deze bijeenkomst alleen de sobats uit Amsterdam uitgenodigd. 50 personen hadden aan de oproep gehoor gegeven.

De service van de enthousiaste "Rhoda"-vrijwilligers was weer uit-

stekend. Na het officiële gedeelte en het aperitief, genoten we van de lunch, de muziek van Max en Han en de vertoonde film. Zoals gebruikelijk hielden we weer een loterij om de kas te versterken onder leiding van Leo Kansen, waarna wij om 16.00 uur weer huiswaarts gingen.

Als deze "Sobat" in de bus valt is ook de bijeenkomst in de Zaanstreek alweer verleden tijd. Ook daar moeten we op zoek naar een andere lokatie, omdat "K.F.C." aan de Zaan ons geen gastvrijheid meer mogelijk verlenen.

Jaarvergadering

De algemene ledenvergadering 1998 zal op 7 april 1998 worden gehouden in de Marinekazerne, Kattenburgerstraat 7, 1018 JA te Amsterdam. Deze datum staat thans vast, omdat we de officiële toestemming van de Directie Personeel van de Koninklijke Marine hebben ontvangen. De uitnodiging tot deelname, alsmede de op de vergadering te behandelen stukken, kunt u begin maart toegemoet zien. Noteer deze datum in uw agenda.

Reis Ardennen

Het ligt in het voornemen van het bestuur om een reis naar de Ardennen te maken. De reis zal vermoedelijk plaatsvinden in de week van 27 april 1998 tot 1 mei 1998 of in de week van 18 mei tot 22 mei 1998. Overnacht zal worden in Vianden in Luxemburg, van daaruit zullen diverse musea en plaatsen worden bezocht, zoals Bastogne, die betrekking hebben op het Ardennen-offensief. De kosten van deze reis zullen ca. f 500,- bedragen. Op de bijeenkomsten in Beverwijk en Amsterdam melden zich reeds 56 personen voorlopig aan.

E. Pereboom

Overijssel

Secr. L. Jaspers Fayer
Aimeloseweg 80
7671 RG Vriezenveen
Tel. 0546-581348.

Bijeenkomst Goor

Op woensdag 17 september '97 hielden we weer onze eerste bijeenkomst in het nieuwe seizoen. In de Reggehof te Goor presenteerde de St. AHA

Tours een video presentatie van Java, Sumatra en Bali. De voorstellingen werden vooral gegaan door enkele Javaanse dansen. Daar het programma vrij omvangrijk was waren de eerste bezoekers al vroeg aanwezig om vooral een goede plaats te bemachtigen. Al met al hadden we deze middag een kleine 300 bezoekers, dus we rekenen erop dat een goed begin, het halve werk is.

Het verdere programma 1997 - 1998

Bijeenkomst in Ommen

Op dinsdag 11 november 1997 komen wij bijeen in de "Hongerige Wolf" te Stegeren. Vooral voor het grote aantal nieuwe leden van de laatste jaren komt onze sobat Jack de Wit met zijn films over de eerste en tweede politieactie.

Bijeenkomst in Zwolle

Op donderdag 8 januari 1998 houden we onze eerste bijeenkomst in "De Bierton" te Zwolle. Deze middag geen films of dia's, maar gewoon gezellig bijeen zijn in een Indisch sfeertje, gebracht door de Indische groep, de "Sinjo's".

Bijeenkomst in Bentelo

Op donderdag 12 februari 1998 komen wij bijeen in Café-restaurant "Spoolder" in Bentelo. Hier zal Bert Vuyk uit Bodegraven zijn grandioze dia-presentatie brengen van zijn vakantie in de Gordel van Smaragd.

Jaarvergadering

Woensdag 18 maart 1998 is gereserveerd voor onze jaarlijkse ledenvergadering. Deze wordt gehouden in Café-restaurant "Wim Reimink" te Lemelerveld. Het programma na de pauze wordt nader ingevuld.

Bijeenkomst in Delden

Op donderdag 23 april 1998 heeft het bestuur een middag georganiseerd in "Het Wapen van Delden". Hier zal voor ons optreden Wieteke van Dort, alom bekend als tante Lien. U begrijpt dat dit optreden de nodige kosten met zich brengt. Het bestuur ziet zich genoodzaakt voor deze middag een kleine bijdrage te vragen. We hebben deze bijdrage gesteld op minimaal vijf gulden per persoon (maar voor een hogere bijdrage houden we ons van harte aanbevolen). We hopen dat dit voor niemand een bezwaar zal zijn.

Mochten er sobats onder ons zijn voor wie dit bedrag toch te hoog is dan rekenen we er op dat ze toch komen. Voor de organisatie van deze middag en de ruimtelijke indeling van de zaal is het noodzakelijk te weten op hoeveel bezoekers we moeten rekenen. Om verzekert te zijn van een plaats dient u uw bijdrage f 5,00 (of meer) voor 11 april 1998 te storten op postrekening 420704 of op rekening 373079672 van Rabobank Salland West, beide t.n.v. VOMI-Overijssel, De hoge Kampen 8, 8141 VL Heino. Gaarne met vermelding van het aantal personen.

Mocht u één van bovenstaande bijeenkomsten bezoeken dan is het ook mogelijk uw bijdrage contant met de penningmeester af te rekenen.

Koninklijke onderscheiding

Op 25 september j.l. werd ons lid B. Boeve uit Nijverdal koninklijk onderscheiden. Zijn activiteiten, met name zijn grote betrokkenheid bij het werk voor zijn kerkgenootschap, maar vooral ook zijn buitengewone inzet als bestuurslid van de Stichting Veteranen 5-5 R.I., waren hiertoe aanleiding.

Tijdens een reünie van de ondersteuningscompagnie, waartoe Boeve behoorde, in de Lt. Kol. Tannetkazerne te 't Harde, werden hem de versierselen behorend bij de benoeming tot lid in de Orde van Oranje Nassau opgespeld door burgemeester Ir. J.J. van Overbeeke van de gemeente Hellendoorn.

Berend Boeve, namens VOMI-Overijssel van harte gefeliciteerd met deze onderscheiding.

Bestuur VOMI-Overijssel

Het bestuur wenst u en de uwen een prettige Kerstdagen en een goede jaarwisseling.

L. Jasper Fayer

Rivierenland/Oost Gelderland

Secr. R.W. Gosselink
Koekoekstr. 43
3815 SH Amersfoort
Tel. 033-4724090.

Contributie 1998

Ieder lid heeft inmiddels de accept-girokaart voor de contributie 1998 in-

clusief het abonnement op de "Sobat" ontvangen en dat zal ongetwijfeld een stroom van giro's opleveren. Daarbij doen wij een beroep op hen, waar de giro nog ligt, om dat nu even te regelen: gebeurd is gebeurd en het is altijd voor een lid alsmede voor ons vervelend om eind januari weer een aantal extra verzoeken te moeten rondsturen. Voor ons betekent zoiets extra werk en kosten en daar heeft niemand wat aan. Dus alvast iedereen bedankt voor de vlotte medewerking.

Zakagenda 1998

Waren we een aantal jaren schoorvoetend begonnen alle leden een zakagenda te sturen, thans is deze "actie" niet meer weg te denken. Voor 1998 in bordeaux-rood met in zilver het jaartal en onze volledige verenigingsnaam. Wordt gelijktijdig met de hierboven aangehaalde accept-giro verzonden.

Plaquette Nijmegen

Over de onthulling op vrijdag 12 september j.l. leest u elders in deze "Sobat" meer.

Regio-bijeenkomst Nijmegen

Op 21 oktober j.l. waren een 30-tal leden, deels vergezeld door hun partners, bij elkaar gekomen in het Gemeenschapshuis.

Jo van Son gaf een uitvoerige toelichting op het doel hiervan.

De stemming was zeer geanimeerd en er was een duidelijk enthousiasme te constateren bij de aanwezigen. Het is de opzet eens per maand bijeen te komen, tenzij er behoefte is om de frequentie op te voeren. Allerlei activiteiten kunnen dan ontplooid worden, waardoor mede de band tussen veteranen van allerlei verschillende onderdelen hechter wordt.

Voor de volgende bijeenkomsten op dinsdag 18 november en 16 december hopen we de zaal met een capaciteit van een kleine 100 "man" vol te krijgen. Immers, hoe meer zielen, hoe meer vreugd. We starten om 14.00 uur, het Gemeenschapshuis is te vinden in de Waterstraat 146 te Nijmegen.

De Oranjekazerne

Met de Oranjekazerne zijn problemen ontstaan over de mogelijkheid van het houden van onze reünie in 1998. Hierover zullen wij uitvoerig rapporteren in een redactioneel artikel in deze "Sobat". Tegen de tijd dat u deze

regels leest hopen wij een oplossing te hebben, waarover u onmiddellijk geïnformeerd wordt en dat is dus mogelijk al gebeurd.

R.W. Gosselink.

De Veluwe

Secr. J.J.C. Stramrood
Binnenhof 36
6715 DP Ede
Tel. 0318-636160.

Het was weer een drukte van belang in Stroe. Vele sobats met en zonder partner hadden gehoor gegeven aan de oproep om weer eens een gezellige middag bij te wonen. Over de honderd gasten zaten bij onze gastheer Gearard Rond aan tafel in het Algemeen Militair Tehuis te Stroe. Een woord van dank is op zijn plaats aan al diegenen die prijzen voor de bingo meebrachten. Het was een tafel voll. En velen gingen dan ook met een prijs naar huis. In de namiddag werd door de gastheer en zijn "personeel" de beloofde loempia geserveerd, waarna de middag besloten werd met de bingo. Ook al die sobats die postzegels meebrachten, hartelijk dank. Ze worden opgestuurd naar mevr. Jac. M. Holewijn en de opbrengst komt volledig ten goede aan het Fonds Sociale Zorg VOMI-Nederland. Aan het eind van dit jaar dat wij in Stroe bijeen kwamen wil ik nogmaals onze gastheer Gearard Rond bedanken voor zijn inzet voor de veteranen van De Veluwe. Wanneer deze "Sobat" bij u in de bus valt is het alweer december en loopt het tegen het eind van het jaar. Er rest mij dan ook u, namens het bestuur van VOMI - De Veluwe, een goed uiteinde en een heel gelukkig en gezond 1998 toe te wensen.

In het nieuwe jaar mogen wij u weer uitnodigen voor de Nieuwjaarsreceptie op dinsdag 6 januari 1998 in het AMT te Stroe, aanvang 14.00 uur. (u krijgt hiervan geen convocatie meer thuis).

Jaap J.C. Stramrood

Zeeland

Secr. J. Kloet
Veldzichtweg 4
4456 RN Lowedorp
Tel. 0113-612391.

In "Sobat" nr. 55 van oktober j.l. is in de rubriek "Verenigingsnieuws van VOMI Zeeland onder de aankondiging "In Memoriam" een fout geslopen, bij het vernoemen van namen. Het moet zijn: "A.B. Inghels, Sas van Gent in plaats van G.I. Engels, St. Jan Steen. Bij deze onze welgemeende excuses.

Regio bijeenkomsten 1998

Vrijdag 16 januari 1998, Oostburg, zaal "De vier emmers",
Woensdag 21 januari 1998, Axel, zaal "De Molenhof",
Donderdag 29 januari 1998, Meliskerke, ver. geb. "Ons Huis",
Woensdag 4 februari 1998, Burgh Haamstede, Rest. "De Molenberg",
Dinsdag 10 februari 1998, St. Maartensdijk, rect. centr. "Haestinga",
Dinsdag 17 februari 1998, Goes, Ver. gebouw "De Spinne",
Aanvang 13.30 uur. Voor deze regio-bijeenkomsten ontvangt u t.z.t. een uitnodiging.
NOTEER DEZE DATA ALVAST IN UW AGENDA.

Het bestuur wenst een ieder een vreedig en gelukkig Kerstfeest, een goede jaarwisseling en een heel voorspoedig en gezond 1998 met allen die u lief en dierbaar zijn.

J. Kloet

Zuid-Holland Noord

Secr. J. Ausma
Liszstr. 117
2551 TC Den Haag
Tel. 070-3976413.

Het jaar 1997 loopt weer naar zijn einde. Er kan teruggeblikt worden op een goed verenigingsjaar met vele geslaagde activiteiten en bijeenkomsten. Over het ledenaantal behoeven we niet te klagen, al is het ledenverlies door overlijden toegenomen. Wij wensen de nabestaanden van onze overleden sobats sterkte en de kracht in de voor hen nu zo moeilij-

lijke dagen.

Monumenten

Zoals u reeds in het voorgaande nummer van de "Sobat" hebt kunnen lezen hebben wij op 20 september 1997 in Pijnacker onder grote belangstelling een monument voor onze geeneuveldes sobats mogen onthullen. Onze dank gaat hierbij uit naar het gemeentebestuur en in het bijzonder naar de heer H.Th. Obbink van de gemeente Pijnacker voor zijn grote inzet voor de organisatie van de plechtigheid.

Ook onze leden, de heren Versluis en Olieman, verdienen een extra pluim voor hun inzet en volharding.

Gelukkig zijn nu onze sobats, D. van Ervan, A. Hazeu, S.J. van Tiel en A. van der Vorm, aan de vergetelheid in Pijnacker ontrukkt en hebben de nabestaanden nu een waardige gedenkplaats.

Het bestuur is nog in vele gemeenten bezig om ook daar te komen tot een monument. Maar zoals reeds eerder gememoreerd verloopt dat allemaal niet zo vlotjes. Het betreft de gemeenten 's-Gravenzande, Den Haag, Katwijk, Leiden, Maassluis en Zoetermeer.

Is in uw gemeente nog geen monument geplaatst, neem dan contact op met onze coördinator, de heer Ben Weljs, telefoon 010-5913046, dan kunnen we misschien komen tot een plaatselijk initiatief-comité onder de vlag van onze VOMI.

Activiteiten

Inmiddels is de boottocht vanuit Katwijk naar aller tevredenheid verlopen. Jammer dat op het laatste moment een aantal deelnemers moest afzeggen. Wij verzoeken u om in het vervolg zo tijdig mogelijk af te zeggen in verband met de organisatie en het kostenplaatje. Op een bepaald tijdstip is er een deadline en moeten we definitieve afspraken maken en financiële verplichtingen aangaan. De reis naar Bastogne moest door onvoorziene omstandigheden worden uitgesteld naar eind oktober. Verder zijn nog gepland: Bezoeken aan het Fort Hoek van Holland in maart 1998 en op woensdag 24 april 1998 aan het Nederlands Nationaal Oorlogs- en Verzetsmuseum in Overloon, alsmede Bronbeek. Vervolgens een 4-daagse reis naar Normandië in mei/juni 1998.

Misschien is er nog plaats, neem daartoe contact op met het bestuurslid G.H.J. Bekking, Staalmeesterstraat 24-I, 2613 MX Delft.

Telefoon 015-2141102.

Degenen die zich hebben aangemeld ontvangen voor 31 december nadere informatie.

Bijeenkomsten

11 november 1997: Regio 5, Westland, incl. Maassluis, Maasland,

Schipluiden en Den Hoorn,

Theater "Schuurkerk", Schuurhof 142 te Maassluis.

Aanvang 13.45 uur.

januari 1998: Regio 7, Zoetermeer,

januari 1998: Regio 1, Hillegom of Sassenheim,

24 februari 1998: Regio 8,

Alphen a/d Rijn.

25 maart 1998: Regio 6, Delft,

maart 1998: Regio 4, Haaglanden,

23 april 1998: Regio 2,

Roelofarendsveen,

april 1998: Regio 3, Leiden of vliegveld Valkenburg.

Via een nieuwsbrief en/of de media wordt u op de hoogte gebracht van de juiste datum en plaats.

Nieuwjaar

Middels de nieuwsbrief, bijgesloten bij de acceptgiro voor de contributie 1998, is u mededeling gedaan over de nieuwjaarsreceptie.

De penningmeester verwacht dat u de acceptgiro, graag voorzien met een extra gift, reeds hebt ingezonden naar de giro of uw bank. Dan is hij bij de jaarwisseling een zeer tevreden man.

Het bestuur wens u en de uwen een gezegende Kerstmis, een goede jaarwisseling en een voorspoedig en vooral gezond 1998.

W.G.L. Topée

Zuid-Holland Zuid

Secr. A.G.J. Geurink

Oranjelaan 35

3311 DH Dordrecht

Tel. 078-6130180.

Terugblik op 1997

Bij het lezen van dit Sobatnummer ligt het jaar 1997 al weer bijna achter ons. Met het 10-jarig bestaan in 1996 van de afd. Zuid-Holland Zuid nog

vers in het geheugen, start het 12e verenigingsjaar voor de deur.

Terugblikkend vonden in 1997, behalve de maandelijkse bestuursvergadering, de volgende activiteiten plaats. Het begon op 7 januari met een zeer druk bezochte Nieuwjaarsreceptie in Rotterdam. Kantakbijeenkomsten werden gehouden op 5 februari in Spijkenisse, op 25 februari in Rotterdam-IJsselmonde, op 4 maart in Dordrecht, op 17 september in Rotterdam-Ommoord, op 15 oktober in Giessenburg en op 12 november in Middelhamts. Het gemiddelde aantal belangstellenden per bijeenkomst lag hoog en bij elkaar geteld kwamen er honderden sobats en hun partner naar deze middagen.

In april werd in Papendrecht de jaarlijkse Ledenvergadering gehouden en deze werd door 140 leden bijgewoond, hetgeen voor een ledenvergadering hoog genoemd mag worden. Hieruit blijkt dat voor het reilen en zeilen van onze afdeling ruime belangstelling bestaat. Tussen alle bedrijven door werden, daar waar dit ons bekend was, zieken thuis of in het ziekenhuis bezocht.

Spectaculair groeide de afd. Zuid-Holland Zuid in 1997 niet, "slechts" 83 nieuwe leden versterkten de gelederen, doch gezien onze gemiddelde leeftijd mag je hieromtrent geen al te hoge verwachtingen hebben.

In de periode 1 januari t/m 23 oktober van dit jaar ontvielen ons 24 sobats door overlijden. Waar wij tijdig bericht ontvingen bewezen wij hen de laatste eer door onze aanwezigheid bij begraving of crematie.

Ondanks eerdere berichten dat er dit jaar geen excursie buiten Zuid-Holland Zuid zou plaatsvinden gebeurde dit toch en wel op 14 en 21 november met een bezoek aan het Nederlands Nationaal Oorlogs- en Verzetsmuseum te Overloon. Verdeeld over beide dagen toonden ruim 400 deelnemers(sters) belangstelling voor deze excursie. Zie voor een verslag Sobatnummer 57 van februari 1998. Een nog niet genoemd, doch niet te vergeten onderdeel van de activiteiten was het tot stand komen en ont-hullen van gedenkstenen in de regio Zuid-Holland Zuid, ter nagedachtenis van hen die in de periode 1945-1962 in het voormalig Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea omkwamen.

Onthullingen vonden plaats in de gemeenten:

Goedereede - op 19 april

Liesveld - op 26 april

Alblasserwaard - op 2 mei

Oud-Beijerland - op 20 juni

Cromstrijen - op 15 augustus

Strijen - op 17 oktober

Hardinxveld-

Giessendam - op 8 november

Met deze opsomming kan het verenigingsjaar 1997 afd. Zuid-Holland Zuid worden afgesloten en gezamenlijk richten wij onze blikken op 1998.

Nieuwjaarsreceptie

Zoals vermeld in het oktobernummer van "Sobat" herhalen wij de datum, waarop de Nieuwjaarsreceptie zal worden gehouden, nl. 13 januari 1998 in het verzorgingscentrum "Laurens", Sinclair Lewisplaats 22, Rotterdam-Ommoord.

Zaal open: 13.30 uur.

Aanvang: 14.00 uur.

Alle VOMI-leden in Zuid-Holland Zuid ontvangen van te voren een brief met uitnodiging voor het bijwonen van deze, traditie geworden, bijeenkomst. Reserveer alvast deze datum!

H.C. Clasquin

Canada

Secr. D. Walinga,

12 Leacrest Street, Bramalea,

Ontario, CANADA, L6S 3K6,

Tel. (905)-457-8782

Fax (905)-457-8929.

Op 29 oktober 1997 is onze jaarlijkse Algemene Vergadering gehouden in Woodbridge (Ont.) in het clubgebouw van de "Royal Canadian Legion Branch - #414".

In totaal waren 150 sobats aanwezig, inclusief de dames.

De voorzitter, dhr. Wietsma, opende de vergadering om 11.00 uur met een welkomstwoord en het volkslied "O Canada". Daarna volgde een ogenblik stilte ter herdenking aan onze gevallen kameraden. In 1997 zijn vier sobats overleden en op het moment zijn er nog drie sobats in het ziekenhuis in Ontario.

De voorzitter, dhr. Wiersma, vertelde, dat hij in 1993 in Burlington op een gegeven moment bezoek kreeg van dhr. Walinga, (thans secr. penningm.) met het voorstel om te komen tot de oprichting van VOMI-Canada. Er waren toen 8 VOMI-leden in Noord-

Amerika. Dhr. Walinga stelde voor om het voorzitterschap op mijn schouders te leggen. Wij hebben toen besloten, zodra er minimaal 30 inschrijvingen zijn, dat het dan de moeite waard zou zijn, anders niet. Dat was het begin en nu hebben we bijna 400 leden in Canada en U.S.A.

Hierna werd het woord gegeven aan de secretaris/penningmeester voor het weergeven van het jaarverslag en het financieel-overzicht over 1996 ter goedkeuring. Daar er geen op- en/of aanmerkingen waren werden deze verslagen onveranderd goedgekeurd en vastgesteld en werden ze voorzien van de benodigde handtekeningen. In onze laatste bestuursvergadering is besloten de jaarlijkse bijdrage te houden op 35 Can. Dollar en 25 U.S.A. Dollar.

Aan VOMI-Nederland wordt per lid 13 dollar afgedragen, o.a. voor het ontvangen van "Sobat".

Als gast-spreker werd ons lid Bert van Pelt (3-4-8 R.I.) geïntroduceerd en het thema wat hij bracht.

"Discipline", was zeer interessant. Vooral de combinatie tussen het burgerleven en het militaire leven werd in de vergadering zeer gewaardeerd. Verder werden er nog video's vertoond.

De "Bar" was open, alwaar gratis gebruik van gemaakt werd.

De lunch werd geserveerd door dhr. en mevr. Leo en Corrie van Maris. Leden van VOMI Noord-Holland, die op bezoek waren in Canada, waren ook op deze vergadering aanwezig. Om ± 16.00 uur werd de vergadering gesloten en gingen allen huiswaarts, waarvan sommigen nog zo'n drie à vier uur moesten rijden om thuis te komen.

D. Walinga

Limburg

Secr. L.C. Zéguers,
Zonstraat 118
6463 AE Kerkrade
Tel. 045-5454013.

Als deze sobat bij U in de brievenbus valt is het jaar 1997 weer bijna voorbij.

De laatste activiteit van VOMI Limburg voor dit jaar behoort dan ook weer tot het verleden.

Kijkend naar de toekomst, althans naar 1998, staan er natuurlijk onze veteranenbijeenkomsten op het programma, zo'n 12 in getal, op 12 verschillende plaatsen, verspreid over de hele provincie, en vanzelfsprekend ook de jaarvergadering en de reünie. Verder staat, vanwege het grote succes van de vorige keer en de even grote vraag ernaar een vierdaagse reis naar Normandië te gebeuren en wel op 26, 27, 28 en 29 maart 1998. De prijs, op basis van half pension bedraagt, exclusief evt. annulerings- en reisverzekering f 350,-.

U kunt zich daar nu reeds voor opgeven door overmaking van f 350,- p.p. op postbankrekeningnummer: 6729786, t.n.v. Penningmeester VOMI Limburg, Brandhofstraat 20, 6372 KC Landgraaf. Het spreekt vanzelf dat ook de twee excursies naar de AWACS-vlieg-basis doorgang zullen vinden (in juni, exacte datum/data

zijn nu nog niet bekend).

Verder staat voor het najaar nog gepland een reis naar Berlijn of Luxemburg (ook hiervoor is nog geen datum bekend).

Voorts danken wij allen, die het bestuur, op welke wijze dan ook, de helpende hebben toegestoken, voor deze hulp en steun en wensen wij iedereen prettige feestdagen en een voorspoedig 1998.

Met de jaarwisseling worden vele goede voornemens gemaakt.

In deze hebben wij een tip voor U allen, nl. voeg aan dat rijtje van goede voornemens nog het werven van één of meer leden voor de VOMI toe. U zult het zien, het is gemakkelijker dan U denkt.

Sobats, in ieder geval reeds bij voorbaat daarvoor onze welgemeende dank.

L.C. Zéguers

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

MEMO

vereniging oud militairen indëgangers-nederland

Jacqueline M. Holewijn

*Jac. heeft om haar moederende
redenerie haar functie binnen het
Fonds Sociale Zorg per 1.12.97 neergelegd.*

*Het spijt ons zeer daar wij in
haar een bijzondere kracht verliezen.
Want zij was het toch uiteindelijk die het
inzamelen van postzegels, sigarenbandjes
en telefoonkaarten op poten heeft gezet en er een
grandioos succes van heeft gemaakt.*

*Jammer, maar het zij zo.
Jac, normaal hartelijk bedankt!!!*

Victor

v.o.m.i.: ruim 10.000 leden!!!

Oranjekazerne wijst VOMI de deur

Inleiding

In het verenigingsnieuws in de Sobat van oktober j.l. werd aandacht besteed aan de jaarvergadering van VOMI Rivierenland/Oost Gelderland op 15 juli j.l.... Een der onderwerpen was de enorme belangstelling voor de gehouden jaarbijeenkomst/jubileumreünie.. Daaruit voortvloeiend kwam het voorstel ter tafel om zo mogelijk tot een splitsing in 2 x 250 deelnemers over te gaan. Besloten werd om dit plan aan de kazerne voor te leggen, in het bijzonder ten aanzien van faciliteiten en ondersteuning. Dit overleg vond plaats op 24 september met de ter zake verantwoordelijke officieren van het garnizoen Arnhem. Na een goed onderbouwd plan voorgelegd te hebben waar aandachtig naar werd geluisterd werd van hun zijde de situatie binnen de Oranjekazerne uitgelegd, hetgeen resulteerde in het besluit dat in deze kazerne geen reünies meer gehouden mogen worden voor méér dan 250 personen en dat uitsluitend die eenheden van de Oranjekazerne gebruik mogen maken die gelieerd zijn aan de aldaar gelegerde lucht mabiele brigade, kortweg de LMS. Wij waren met stomheid geslagen, en brachten de structuur van een veteranen-organisatie naar voren, onze regio en de kazernes, die al gesloten zijn, waardoor er als militaire basis niets anders overblijft dan de Oranjekazerne. We haalden al onze registers open, maar niets hielp. Het antwoord was duidelijk: Het spijt ons, maar regels zijn regels. U zult Uw reünie elders moeten proberen te houden, bijvoorbeeld in de Kumpulan.

Bij het snel daaropvolgende vertrek konden we niet zeggen tot ziens, maar werd het het beste. Een laatste rondrit over het kazerneterrein, waar we de afgelopen jaren zo gastvrij waren ontvangen en dat alles met de gedachte: dat kan toch niet waar zijn?

De definitieve dreun

Natuurlijk werd dit een belangrijk agendapunt voor onze bestuursvergadering van 29 september. De opmerkingen, die daarin gemaakt werden waren vrij emotioneel, en zul-

len we niet herhalen, hoewel iedere veteraan, iedere lezer en ieder welkend mens zich dat volkomen zal kunnen voorstellen.

Besloten werd het Garnizoen Arnhem alsnog te verzoeken hun gemotiveerde beweegreden schriftelijk aan ons te bevestigen. We waren in de naïeve veronderstelling dat men dan nog wel even zou nadenken en beraadslagen, want Indië-veteranen de deur wijzen is toch wel een heel grote stap en druis in tegen alle waardering en eerbied tegenover de militairen, die hun leven gedurende meerdere direct-na-oorlogse-jaren op het spel moesten zetten.

Maar nee hoor, binnen een paar dagen lag er een brief op de mat, hoogst persoonlijk ondertekend door de Luitenant-Kolonel A.R. Bos, Commandant van het Garnizoen Arnhem, waaronder de Oranjekazerne valt. Hij schrijft woordelijk: Ik heb in overleg met RMC Oost besloten alleen nog reünies te ondersteunen van die eenheden die gelieerd zijn aan een van de regimenten van de 11 LMB.

UW VERENIGING VOLDOET NIET AAN DEZE CRITERIA, en vervolgt zijn brief met: Het voorgaande in ogen-schouw genomen, aanvaardt mij U te verzoeken een andere lokatie dan de Oranjekazerne te kiezen.

Consequenties en conclusies

De kern van de afwijzing ligt dus bij het gegeven dat we een overkoepelende veteranen-organisatie zijn, die geen onderscheid maakt ten aanzien van de Krijgsmacht-onderdelen, hoewel het overgrote deel uit de landmacht voortkomt. Die beslissing impliceert ook dat andere organisaties met dezelfde verscheidenheid het Garnizoen Arnhem wel kunnen vergeten. We denken daarbij aan de BNMO, Wapenbroeders, Madjoe, Stabelan, FIM, Werkgroep, etc. Kortom: een heel groot deel van het bij het Veteranen Platform aangesloten organisaties met verreweg het merendeel der aangesloten leden worden met deze maatregel geconfronteerd.

Anderzijds: welke Indië-regimenten/bataljons/troepen/onderdelen, etc.

zijn nu eigenlijk wel gelieerd aan 11 LMB ?

Op die vraag aan het Garnizoen Arnhem werd tot op heden (27 oktober i.v.m. sluitingsdatum copie voor onze SOBAT) niet gereageerd.

En verder ...

Inmiddels kwam ons ter ore dat er voor de kazerne in Holterhoek (Eibergen), waar ook manschappen van de LMB gelegerd zijn, eveneens een afwijzing is gegeven aan een veteranen-organisatie, en ook dit kennelijk in overleg met RMC-Oost. En dan vraag je je in alle ernst af of dat zomaar kan. Veteranen hebben immers recht op kazerne-faciliteiten ... Of denken we dat alleen maar ...

Th.J. Koning.

Vomi
bijna
10.000
leden

Opstelling nieuw ingevoerde leden in computer-administratie van 28 september tot en met 1 december 1997

Naam	Woonplaats	Land	Naam	Woonplaats	Land
Vink-Noordijk A.	Abcoude		Scholten T.W.G.	Emmen	
Sinnema R.	Alblasserdam		Vredeveld H.	Emmen	
Wiering D.	Alkmaar		Geertsema W.	Emmen	
Jong J. de	Alkmaar		Berg J. van den	Gemert	
Portengen W.	Almere		Goch P. van	Gemert	
Kooy J. van	Almere		Wever F.	Gorinchem	
Hoksbergen R.	Amersfoort		Huisjes A.	Gramsbergen	
Bos J.	Amstelveen		Maijers T.A.	Groenekan	
Boscha	Amsterdam		Polman M.	Groningen	
Boggerman	Amsterdam		Nicken A.H.	Groningen	
Brugmans J.	Angus Ontario	Canada	Heesters C.	Haaren	
Asselt M. van	Apeldoorn		Vermeer J.	Haaren	
Engelsman-Bos H.A.	Assen		Hol G.	Haarlem	
Veendorp N.	Assen		Koot G.	Handel	
Haasjes H.	Assen		Amelsfoort P. van	Hank	
Kersten L.A.	Barlo		Hoeks A.	Hapert	
Driessens P.	Beek en Donk		Groot A.A. de	Harderwijk	
Engels M.	Beek en Donk		Zeilmaker D.A.	Harlingen	
Voets P.	Berg en Terblijt		Klein Douwel G.W.J.	Hatten	
Burgmans C.	Bergeijk		Blankenaar B.	Heemstede	
Boekelmans J.	Bergeijk		Vliet C.G.F. van	Heerhugowaard	
Korver J.	Bergen op Zoom		Vlot A.C.	Heerlen	
Verdult F.	Bergen op Zoom		Slooten T.J.A.	Heerlen	
Wielen F. v.d.	Berghem		Hendriks H.	Heerlen	
Driessens G.	Best		Mierlo L. van	Helmond	
Veen J. van der	Biddinghuizen		Vaanatra D.	Hendrik Ido Amacht	
Commandeur J.A.	Biddinghuizen		Sprakel G.H.A.	Hengelo	
Zandervan J.	Biddinghuizen		Hegerwerf C.	Herkingen	
Freriks J.	Bladel		Otte J.T.	Herkingen	
Bussel J. van	Bortel		Hunen J.M. van	Hoenderlo	
Hasselt J.H.	Bracknell Berks RG42 5 QU		Otten F.	Hoensbroek	
England			Swaanen C.	Hoogeloon	
Aard C.W. van	Breda		THooge H. van	Hoogeveen	
Dekker J. den	Breskens		Verhaegh J.L.	Horst	
Kwakernaat A.	Brockville Ontario	Canada	Camps G.J.J.	Horst	
Have J. van der	Burgh Haamstede		Cox H.W.	Horst	
Martens H.	Bussum		Snoeijr J.J.C.	Hulzen NH.	
Lagerwaard D.	Capelle a/d IJssel		Plas van der	Ijmuiden	
Barus S.P.	Capelle a/d IJssel		Goudappel W.	Ijmuiden	
Star Th. v.d.	Culemborg		De Haan Wm.	Jarvis Ontario	Canada
Noortman J.G.	De Knipe		Vandermeer P.	Jarvis Ontario	Canada
Bresse C. de	Den Bosch		Huisman J.N.	Joure	
Heuvel M. van den	Den Bosch		Langevelde J. van	Kapelle	
Kleijn A.	Den Bosch		Siebring R.A.	Kelowna BC	Canada
Duchateau F.	Deventer		Duykers H.G.	Kerkrade	
Reus Th.A.	Doesburg		Dam H. van	Kerkrade	
Dreumel F.J. van	Donkerbroek		Wouters J.	Kerkrade	
Langen J. de	Dordrecht		Potsma R.	Klazienaveen	
Koetsch C.	Drayton Ontario	Canada	Muller J.B.	Klazienaveen	
Markerink J.	Driehuis		Steenbergen T.	Koekange	
Peters H.J.M.	Dronten		Broecks F.J.	Landgraaf	
Zweden A. van	Dronten		Blok G.P. de	Laren NH	
Janssen J.G.	Duiven		Pel J. van	Leeuwarden	
Bos J.	Dundas Ontario	Canada	Vries A. de	Leeuwarden	
Verbunt A.	Dussen		Smit W.J.	Leiden	
Knaapen W.	Eersel		Bansberg J.	Lelystad	
Kox W.	Eersel		Riel L.C. van	Limbricht	
Agterkamp D.	Eindhoven		Luit M. van	London Ontario	Canada
Hooff G. van	Eindhoven		Maat D.B.	Maasdijk	
Loon A. van	Eindhoven		Zanten C. van	Maassluis	
Noppen E. van	Eindhoven		Veldhuizen G.J.	Maurik	
Spruijt J.	Eindhoven		Huging L.P.	Meppel	
Hilbrands J.	Emmeloord		Beers J. van	Middelbeers	
Scholte B.	Emmen		Grootenboer H.	Middelharnis	
Es A. van	Emmen		Tonnekreek P.J. van de	Middelharnis	

SOBAT

Naam	Woonplaats	Land
Kerkoerle J. van Creemers P.W. Theelen H.A.H. Klomp T.	Moergestel Montfort Neer Niagara Falls Ontario	Canada
Mooren A. v.d. Baayens L. Stek J. Besten P. den Weezep H. van Klarenbeek J.H. Verbeek J.G. Verhoeven J. Ar P. v.d. Welle W.A. van der Hasselbach E.L. Oostenbrugge C. van Loon C. van Goedvolk L.C. Kruyswijk E.D. Hermsen H.P. Zalm C.J.J. v.d. Snoeijs A. Burggraaf J. Dirks A. Kok J. Piepers C. Jense G.G. Verhelst-Hurenkamp S.G. Schnijder A.W.M. Rijsdijk J.J. Vrieling G.H. Jochems J.C. Stemons A.C. Havenaar A.B. Bolleman A. Eetveldt E.C.S. van Bogaart H. v.d. Rens Ph.J.L. Timmermans M. Beckers J.N. Coppers J.T.H. Kampman L. Geertsma G. Faas A. Dijkstra E. Hilhorst W.J. Briels J.H.	Nieuwendijk NB. Nieuwdorp Nieuwegein Nieuwerkerk a/d IJssel Nijverdal Odijk Ohé en Laak Oisterwijk Oisterwijk Ooltgensplaat Oostzaan Ouddorp Oude Tonge Papendrecht Paterswolde Penticton BC Poeldijk Prinsenbeek Purmerend Rhenen Rhenen Roermond Roosendaal Roosendaal Roosendaal Roosendaal Roosendaal Roosendaal Rotterdam Sas van Gent Sas van Gent Schaijk Schiedam Schijndel Schimmert Sevenum Sint Maartensdijk Sneek Sneek Sneek Soest South Ogden Utah 84403 4577	U.S.A.
Regt A.C. de Water A. v.d. Denouden A.P. Magr. H. Vonk C.	Spaaradam Sprang Capelle Springfield OR B Ssen St. Thomas Ontario	Canada
Roosendaal J.J. Engels A. Visser J. Daalen I. van Wal J.W. van der Leurwen G. van Boer H. de Schaap H. Schelleman J. Willems M. Pas a. v.d. Pragt M.H. Berg B.A. v.d. Alberts B.B.C. Horck J.C.H. van Laans A. Meurs J. van	Steenbergen Strijen Strijen Stroud Ontario Surhuisterveen Tienhoven Tierjerk Tijnje Tilburg Tilburg Udenhout Urk Utrecht Utrecht Vaals Valkenswaard Valkenswaard	Canada

Naam	Woonplaats	Land
Roosmalen A van Jansen A. Leest a. de Tilburg M. van Maat E. Dekkers I.A. Dunnes N.M. Crutzen M.H. Wit J. de Dierx H.H. Geuns J.H.J. Hugens P. Welthmac A. Vos J. Cuperus R. Hermans J. Reidinga A. Roosendaal M.H. Munt J. v.d. Terlouw S.M. Driel L. van	Veghel Veldhoven Veldhoven Vijlen Vlaardingen Vlissingen Voerendaal Volkel Weert Weert Weert Wijchen Wijk en Aalburg Wirdum Wouw Zaandam Zandvoort Zeist Zwijndrecht Zwijndrecht	

**NIEUWE
LEDEN
WELKOM**

Onderscheidingen

Op woensdag reikte burgemeester Louis J. Lyklema het Draaginsigne Gewonden uit aan Willem Jonkers. Op uitnodiging van de gemeente waren familieleden, in Ruinerwold woonachtig oud-militairen Indiëgangers en leden van VOMI (afd. Meppel) aanwezig. De door burgemeester Lyklema voor de uitreiking van het insigne gesproken woorden schetsten een beeld van na de Tweede Wereldoorlog in tal van landen groeiende vrijheidsidealën. Er wordt, vijftig jaar na dato, anders geoordeeld over deze periode.

Hij citeerde, voor het opspleiden van het insigne de recomandatie: "U hebt onder zware omstandigheden tijdens de politionele acties in het voormalig Nederlands-Indië gediend. Op 24 mei 1949 is de legerauto, waarin u zich bevond, in een hinderlaag terecht gekomen. Een trekboom doodde twee mensen, u raakte hierbij zwaar gewond aan uw onderbeen. Het Draaginsigne Gewonden is om deze reden aan u toegekend. U vertrok met 1-4-9 R.I. begin juni 1947 naar Indonesië en kwam terug op 7 september 1949.

Uitreiking Draaginsigne Gewonden

Op woensdag reikte burgemeester Louis J. Lyklema het Draaginsigne Gewonden uit aan Willem Jonkers. Op uitnodiging van de gemeente waren familieleden, in Ruinerwold woonachtige oud-militairen-Indiëgangers en leden van VOMI (afdeling Meppel) aanwezig.

De door burgemeester Lyklema voor de uitreiking van het insigne gesproken woorden schetsten een beeld van na de Tweede Wereldoorlog in tal van landen groeiende vrijheidsidealën. Er wordt, vijftig jaar na dato, anders geoordeeld over deze periode dan toen.

Hij citeerde, voor het opspleiden van het insigne de recomandatie: "U hebt onder zware omstandigheden tijdens de politionele acties in het voormalig Nederlands-Indië gediend. Op 24 mei 1949 is de legerauto, waarin U zich bevond, in een hinderlaag terecht gekomen. Een trekboom doodde twee mensen, U raakte hierbij zwaar gewond aan Uw onderbeen. Het Draaginsigne Gewonden is om deze reden aan U toegekend. U vertrok met 1-4-9 R.I. begin juni 1947 naar Indonesië en kwam terug op 7 september 1949.

Hollandsch soldaat

Een soldaat. Wat is dat voor een ding?
In Holland weten ze, dat je naar Indië ging.
En voor dien tijd in een kazerne werd
opgeleid
Voor wachtjes-kloppen, marcheeren en den
strijd.
Er waren menschen, die slecht van ons
dachten
En ons om 't pakkie gewoon gingen
verachten.
Maar ze snaptten niets van die Hollandschen
soldaat:
Een doodgevoele knul van 't land en de
straat.

En hier in de tropen zijn we anders
geworden,
Ze schrijven: Ridders die zich ten strijde
gorden.
Kerels, die niets anders doen dan een plicht
En verblijf in de tropen valt ons licht.
En we weten dat er thuis op ons wordt
gewacht,
En wij eenmaal weer naar Holland
worden gebracht.
De dienst? Die valt heusch wel wat mee:
Onse jongens voelen zich in Indië best oké.
Een krant, die zet jou in je eentje op wacht
Temidden van gevaren in stikdonkeren
nacht.
In plaats dat je 'em link staat te knippen
Ga je in gedachten je meisje bekijken
Je kent geen vrees. Je bent nu een Man.
Zoiets als een held van een driestuivers-
roman.
Kom je thuis van patrouille, vuil en berweet,
Poets je eerst je spuit, voor je haadt en eet.

En al krijg je je hikken compleet ingeblikt,
Je vindt 't zoo fijn dat je je lippen likt.
Als je 's nachts van wacht komt ga je niet
pitten
Maar gezellig zingend bij elkander zitten
Gekanker wordt er beslist nooit meer
gehoord
Je staat op een foto: helm op je kop en sten
in de hand,
En zoo ga je lachend door het Indische land.

Ja, zoo wordt er nou van je geschreven,
Van lief en leed uit je soldatenleven.
De menschen, die zoo schrijven, moeten
't bast,
Jammer dat ze alles op uiterlijke schijn
hebben afgetest
Want mischien heeft niemand van hen
geweten
Van heimwee, ringworm, snipers en zwosten
Ze verzuimen te schrijven van dien soldaat
Als van den doodgevonen jongen van
't land en de straat.

*Dit fraaie gedicht vond ik in mijn
Indië archief. De mooiste waard om af
te drukken in onze "Sobat".
Het is van november 1947.
Oud-Indiëganger Machel Haag Elst.*

OORLOGSGRAVENSTICHTING

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN
ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Bloemleggingen en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen.

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een foto.

Bestellingen duren **uiterlijk 8 weken** voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum.

Voor **Hong Kong, Singapore** en **Ambon** gelden aparte voorwaarden waarover desgewenst nadere inlichtingen worden verstrekt.

In Indonesië werden in 1996 1323 bloemleggingen uitgevoerd en werden namens diverse verenigingen en comités 377 kransen gelegd.

Op verzoek van nabestaanden worden 1033 graffoto's verstrekt.

Op de erevelden in Thailand werden 162 bloemstukjes en 2 kransen geplaatst.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen voor:

Type A: Bloemstukje van orchideetype Douglas/Vanda, hoog model, prijs zonder foto f 10,-, idem met foto f 12,50. Type B: Andere soorten bloemen niet zijnde orchideeën, prijs zonder foto f 10,-, idem met foto f 12,50. Type C: Bloemstukje van Bangkok orchideeën, laag model, prijs zonder foto f 10,-, idem met foto f 12,50. Type K30: Kranseje 30 cm, prijs zonder foto f 15,-, idem met foto f 17,50. Soort bloemen wordt in overleg met de plaatselijke bloemist bepaald. Type K75: Kranse met foto f 50,-, inclusief rood-wit-blauw lint, met tekst. Deze kranse is niet bestemd voor een individueel graf, maar voor kranselegging bij een van de monumenten op de erevelden (oranje gladiolen of witte bloemen).

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat 18 x 24 cm bedraagt f15,- inclusief porto.

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING
Zeestraat 25, 2518 AA 's-Gravenhage
Postbus 85981 - 2508 CR 's-Gravenhage
Telefoon 07 03 63 34 34 - Giro 401.000

Uniek boekwerk voor Veteranen Met complete slagorde en verlieslijsten

Het 'waarom', en 'hoe' en vooral ook het 'waarom zo laat' van de totstandkoming van het Nationaal Indië-monument 1945-1962 in Roermond wordt uit de doeken gedaan in het boekwerk 'PALMAM QUI MERUIT FERAT' (Ere wie ere toekomt).

Aan de inhoud zijn voorts toegevoegd:

*** De complete verlieslijst per onderdeel in twee delen. Een deel betreft de 3062 omgekomen militairen van de destijds uit Nederland naar overzee uitgezonden troepen en een deel betreft de 3067 omgekomen militairen van het K.N.I.L.

*** De slagorde van de Indië-krigsmacht in twee delen; eveneens van de Nederlandse troepen en van het K.N.I.L.

Samen vijf delen in een luxe full-colour cassette. Een uniek bezit van de nog nooit eerder zo compleet gepubliceerde verlieslijsten en slagorde en bovendien een juweeltje voor de boekenkast. De prijs er voor bedraagt f 29,90 plus f 7,50 voor verpakking- en verzendkosten.

Het wordt u toegezonden nadat dit bedrag is overgemaakt naar Postbank-rekening 134174 of Rabo-Roermond-bankrekening 17.41.74.039. Beide rekeningen staan ten name van de Stichting Indië-monument 1945-1962 te Roermond.

Uit de inhoud:

'Militaire Willemsorde voor gen. Spoor was voor heel de krijgsmacht bedoeld'.

Premier Wim Kok over het monument in Roermond:

'Een eerste uiting van erkenning'